

הנחיה ועריכה:	ציפי והפור
כתיבה:	
תהילה יצחקי	
שלומית יעקבי	
רותם אנגלברג	
מוריה אוחיון	
אילת טבגר	
אסנת יוסקוביץ	
ציפי והפור	
עיצוב גרפי ואיור:	רחל פרידמן
עיצוב כריכה:	טובי ויזל
הדפסה:	דפוס שי, ירושלים

בחוצאת:

עזרא- תנועת הנוער החרדי הלאומי בארץ ישראל

מחלקת הדרכה

רח' יפו 234 ירושלים

טלפון: 02-5371640 | פקס: 02-5372639

hanhala@ezra.org.il | <http://www.ezra.org.il>

© כל הזכויות שמורות- ירושלים, תשס"ז

↑ מטרת הפעולה:

החניכים יראו בירושלים "עיר שחברה לה יחדיו" העושה כל ישראל חברים

k מבנה הפעולה:

1. חשיפה לשמה של ירושלים "עיר שחברה לה יחדיו" ומשמעותו
2. לימוד ירושלים (ובית המקדש) נבנו על בסיס אהבה ואחוה
3. הכרת נקודות שונות, ממציאות החיים בירושלים, בהן היא מבטאת אחדות ויוצרת אחדות

g מהלך הפעולה:

1. חשיפה לשמה של ירושלים "עיר שחברה לה יחדיו" ומשמעותו

תחרות בין שתי קבוצות בבניית פאזל היוצר את תמונת העיר ירושלים (נספח 1) מצד אחד, וכתבי חידה (נספח 2) מצידו השני של הפאזל.

לאחר השלמת התמונה שואלים:

← איזו עיר מצולמת התמונה?

← מה מסמלת לנו ירושלים?

← איזה תכנים קשורים בעינינו לירושלים?

מן הסתם החניכים יזכירו ביחס לירושלים את מקור הקדושה, עיר הבירה, הכותל, תפילות וכו'.

הופכים את הפאזלים ועורכים תחרות בין הקבוצות בפתרון כתבי החידה (נספח 2):

קבוצה א' - "ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה יחדיו" (תהלים קכ"ב)

קבוצה ב' - "ירושלים - עושה את כל ישראל חברים" (ירושלמי, חגיגה, ג)

👉 דיון 👉

דיון בעקבות המקורות בפאזלים

← מה עוד מסמלת לנו העיר ירושלים? (בנוסף לדברים שהחניכים העלו כאסוציאציות מהתמונה)

← מה לדעתכם פירוש הפסוק "עיר שחברה לה יחדיו"?

← כיצד ירושלים מאחדת את כל עמ"י, ועושה אותם חברים?

ירושלים מכונה "עיר שחברה לה יחדיו" על כך שהיא עושה כל ישראל חברים. ירושלים היא כמו פאזל, תמונה שלימה ויפה שנוצרת מהאחדות של עם ישראל.

בפעולה זו נרחיב מעט כיצד האחדות והאחוה בעם ישראל באות לידי ביטוי בירושלים בכלל, ובמקדש בפרט, וכיצד נוצרת אחדות ואחוה בזכות החיים "הירושלמים".

2. לימוד - ירושלים (ובית המקדש) נבנו על בסיס אהבה ואחוה

הצגת הסיפור על שני האחים ומקום המקדש (נספח 3). המדריך מקריא את הסיפור ומשתף חניכים בהצגתו (כדאי להביא תלבושות מתאימות).

A H | אפשרויות מתודיות נוספות:

הצגת יחיד של המדריך כאחד האחים.

צילום הסיפור לחניכים וקריאתו יחד (אפשר לסמן לכל חניך כמה משפטים שיהיה עליו להקריא).

מה אנחנו יכולים ללמוד מהסיפור הזה? היכן בחר הקב"ה להקים את ביהמ"ק?

הקב"ה בחר לבנות את בית המקדש במקום בו נפגשו האחים האוהבים. הבסיס עליו נבנה המקום הקדוש, המקשר ביותר בנו לבין הקב"ה, הוא האכפתיות, האהבה, האחות והערבות ההדדית שבאו לידי ביטוי בהתנהגותם של האחים.

"בחירה" זו של הקב"ה לגבי מקום המקדש מלמדת אותנו מה אמור בית המקדש להיות, אלו ערכים והתנהגויות הוא מלמד את העולם, איזו צורת חיים יש בירושלים שממנה כולנו צריכים לקבל השראה.

3. הכרת נקודות שונות, ממציאות החיים בירושלים, בהן היא מבטאת אחדות ויצירת אחדות

ירושלים לא נתחלקה לשבטים" (מגילה כ"ו ע"א)

ארבעה חניכים מתנדבים. כל מתנדב מקבל כרטיסיה ובה סיבות למה על ירושלים להיות בנחלתו (נספח 4), ועליו לשכנע את יתר החניכים בצדקתו.

שאר החניכים בקבוצה מקבלים 2 סוכריות כל אחד, ועליהם לתת את הסוכריות למי שלדעתם זכאי וראוי שירושלים תהיה בנחלתו.

דיון

איזה שבט זכה אצלנו בקבוצה בירושלים?

מדוע דווקא הוא ראוי לירושלים?

האם היה קל לבחור?

האם יש עוד שבטים, שלא הזכרנו, שגם ראויים לירושלים?

איזה שבט זכה בחלוקת הנחלות (האמיתית, של יהושע...) בירושלים?

מדוע ירושלים אינה בנחלתו של אף שבט (היא על הגבול בין יהודה לבנימין)?

A H | אפשרות מתודית נוספת:

פורסים מפה של הארץ עם החלוקה לנחלות (נספח 5). עורכים תחרות בן שתי קבוצות בפתרון חידות בציורים של שמות השבטים (נספח 6). הקבוצה שגילתה את שם השבט זוכה בנקודה, והקבוצה שידעה לומר איזו נחלה שייכת לשבט זה- זוכה גם היא בנקודה. שימו לב- לשבט לוי אין נחלה. הם מפוזרים בין השבטים ועובדים במקדש. חשוב להבליט במפה שירושלים אינה שייכת לנחלה של אף אחד מהשבטים.

ירושלים היא המקום היחיד בארץ שלא שייך לנחלה ספציפית של שבט אחד. ירושלים היא מעל הרכושנות והתחרותיות. היא יוצרת אחווה ולא פירוד. היא לא שייכת לאף אחד, כולם יכולים להרגיש בה "בבית".

להבדיל (אלף אלפי הבדלות), גם בתכנית החלוקה של האו"ם, של חלוקת ארצנו הקדושה בינו לבין הערבים (שב"ה לא הצליחה), ירושלים הוגדרה כ"עיר בינלאומית". אפילו הם מבינים שיש משהו גדול יותר בירושלים ויש רצון שהיא תהיה שייכת לכולם.

העליה לרגל לירושלים

מבקשים מהחניכים לעצום עיניים, ולדמיין... ומספרים:
[ביום חול מומלץ מאוד לשים מוזיקה רגועה ברקע בזמן הסיפור.]

ערב חג הפסח. כולם מתכוננים לחג, הבתים כבר נקיים
מחמץ, כל האוכל מוכן, ומתכוננים להקריב את קורבן הפסח
בביהמ"ק, לפי משפחות.

כולם נמצאים בירושלים. כל האנשים הולכים לכיוון ירושלים,
מכל העברים וממעלה ההרים, נראו קבוצות-אנשים, נשים וטף עולים אל
העיר. כשפגשו אלו את אלו בדדק, היו לוחצים ידיים ומברכים זה את זה
לשלוש: "שלוש עליכם יהודים, מאין אתם?"

כולם נקבצו ובאו לק-ירושלים. אנשים, נשים, ילדים. מתאספים משפחות
משפחות. פוגשים חברים, מעבירים חוויות מהדדק, מסתכלים על הכהנים
בעבודתם, שרים יחד הלל, שמחים, חוקדים...

עוברים מספר שבועות... חג השבועות מגיע. שוב כולם נפגשים.
הפעם עם פירות, יין, פרים מקושטים, לחם טרי, לבושים בגדי לבן, שרים את
ההלל, שמחים, חוקדים...

מנחים בשקט את החניכים לפקוח עיניים וממשיכים -

תחשבו על זה, שלוש פעמים בשנה כולם נפגשים בירושלים. איזו שמחה, איזו אחדות!!

איפה כולם היו ישנים בירושלים? איפה כולם היו אוכלים את כל ארוחות החג בירושלים?

תושבי ירושלים היו מסדרים להם מקומות לינה, ומארחים אותם בבתיהם. ואף אחד לא דאג שמא לא יהיה לו מקום
להיות בו, או שמא הכשרות של המאכלים לא תהיה מספיקה לו...

ובירושלים התרחש נס ומעולם לא אמר אדם "צר לי המקום שאלין בירושלים". כל עמ"י היו מגיעים לעיר, ובכל זאת
לאף אחד לא חסר מקום...

איזו אחדות יצרה בעם העליה לירושלים. כולם יחד 3 פעמים בשנה עולים לרגל מכל קצוות הארץ, וחוגגים יחד את
הרגלים. ולאף אחד לא חסר מקום, ואף אחד לא מתלונן על הצפיפות...

תנסו לחשוב עלינו היום, באיזשהו אירוע המוני: הפגנה, תפילה המונית או אפילו בפעילות סניפית או בית
ספרית... כמה שאנחנו מתלוננים שצפוף, ולא נעים שכולם יחד, ובירושלים היו מיליוני אנשים ואף אחד לא התלונן!
איך זה קרה? כנראה ששררה אחדות כ"כ גדולה בעם ושהם כ"כ שמחו להיות יחד, שאפילו את הצפיפות והעומס
הם לא הרגישו.

"עומדים צפופים ומשתחווים רווחים"

מעמידים את כל החניכים בשטח צפוף, ואסור להם לצאת מהשטח הזה. עכשיו הם צריכים לנסות ולהשתחוות,
כולם יחד בלי לצאת מהשטח...

A H | אפשרות מתודית נוספת:

תחרות בין שתי קבוצות- כל קבוצה מסתדרת במעגל כשהחניכים עומדים על הכסאות. המדריך מוציא כסא אחר
כסא בכל פעם מקבוצה אחרת. על החניכים להצטמצם על הכסאות שנותרו. הקבוצה שהכי הרבה חניכים הצליחו
להישאר על הכסא האחרון ניצחה.

דמיינו את הרחבה של הכותל המערבי, איך כל עם ישראל נכנס לשם בלי לדחוף אחד את השני ובלי לריב?
איך הצליחו להצטופף כל כך הרבה אנשים בכל כך קצת מקום, ולחגוג בשמחה ובאהבה?
איך השתחוו ביהמ"ק?

אלא "עומדים צפופים, משתחווים- רווחים" (מסכת אבות פ"ה משנה ה') כשיש אהבה ואחדות, וכל אחד קצת
"משתחוה", קצת מוריד מעצמו, מתכופף מהגאווה שלו, רוצה להיות מחובר לאחרים אז יש מקום לכולם (וכמו
שאומרים "אם יש מקום בלב, יש מקום בבית").

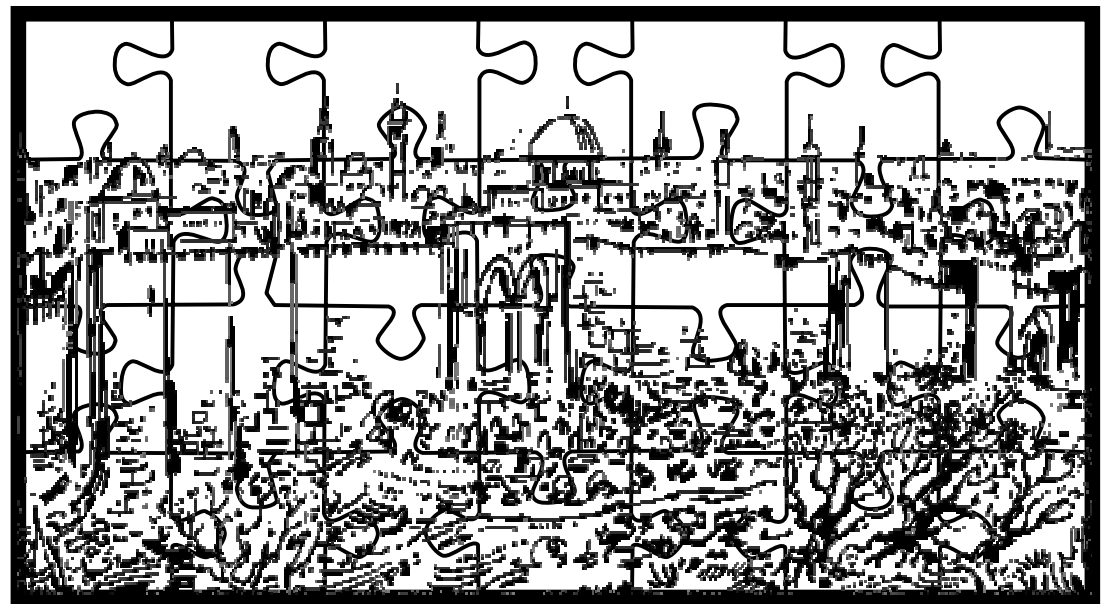
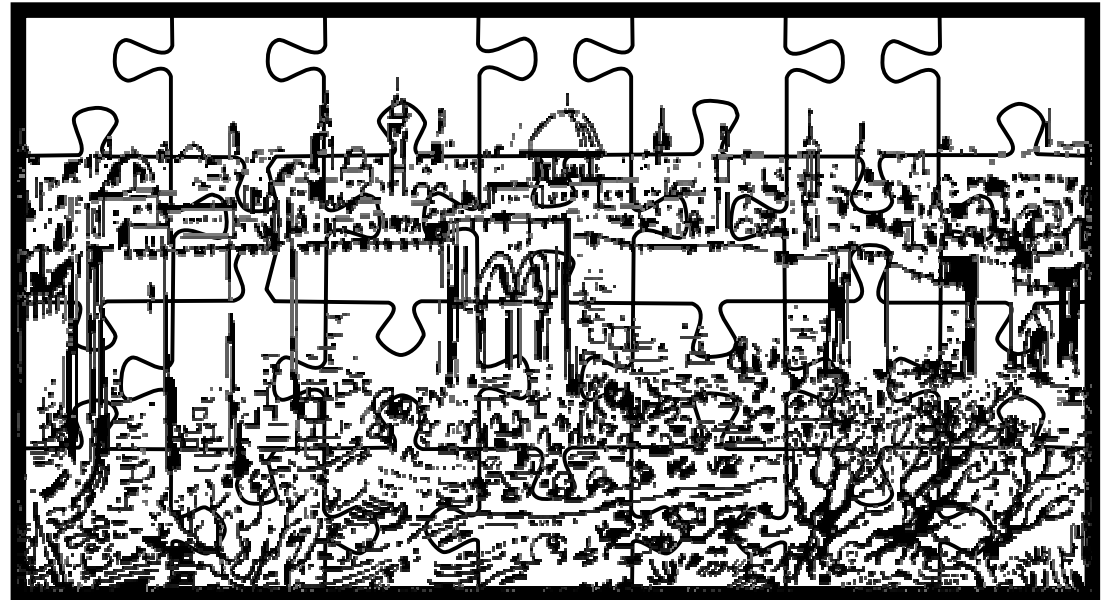
כולם שווים בירושלים, אין מעמדות

מראים ציורים של לחם, יונה, ופרה (נספח 7) ושואלים- מה הקשר ביניהם?
אלו סוגי קורבנות. בירושלים כל אחד מתקבל כמו שהוא, בלי מעמדות. כל אחד מקריב מה שהוא יכול "אחד
המרבה ואחד הממעט, ובלבד שיכוון לבו לשמים" (מסכת מנחות פרק יג' משנה יא'). ירושלים והמקדש יוצרים
אחוה ואהבה ולא חלילה תחרות ופירוד.

בפעולה ראינו שאחד הערכים שירושלים מייצגת לעולם הוא ערך האחדות והאחוה בעמ"י. ירושלים גם נבנתה על
בסיס של אהבה ואחוה כפי שראינו בסיפור על האחים. ראינו גם כל מיני דוגמאות כיצד האחדות הזו שירושלים
מייצגת באה לידי ביטוי בעיר ובמתרחש בה, ועלינו לנסות וללמוד גם לעצמנו שעלינו להתחזק באחדות ובאהבה
בעם.

נספחים

נספח 1

הערה למדריך- את כתבי הידיה יש להעתיק מאחורי הפאזל של נספח 1

קבוצה א' -

[illegible]

קבוצה ב' -

[illegible]

חיו בירושלים
שני אחים. לאח

שְׁנֵי אֲחִים

האחד היו אישה וילדים והאח השני היה ערירי. שני האחים היו טובי לב ושמוחו בחלקם. שני האחים היו עובדי אדמה, היה להם שדה חיטה ויחד עיבדו את אדמתם, זרעו, השקו, קצרו, ומכרו א יבולם. התחלקו ביבול שוה בשוה וראו ברכה בעמלם. לילה אחד, בתקופת קציר החיטים, התעורר האח הבודד משנתו ולא הצליח להרדם שוב, מחשבות רבות עברו במוחו. חשב על אחיו, גיסתו, על אחיניו הקטנים. בעודו מהרהר גמלה בליבו החלטה: קם ממיטתו, התלבש ויצא לשדה, לקח כמה אלומות חיטה ונשא אותם אל הצד השני של השדה, אל הערימה של אחיו. "הרי לאחי יש אישה וילדים, הוא צריך הרבה יותר ממני, אתן לו כמה אלומות חיטה נוספות משלי וכך ייטב לו ולמשפחתו".

באותו לילה התעורר גם האח השני משנתו, גם הוא לא הצליח להרדם שוב, והרהר בליבו: "אחי הוא איש בודד אין לו הנאות כלל. אשתי וילדי משמחים אותי ואילו הוא, בשונו עייף ובודד אין מי שיידאג לו, שישמח לקראתו. עליי לשמח אותו בדברים אחרים."

וכך קם האח לבש את בגדיו ויצא לשדה לעבר ערימת החיטה שלו, לקח כמה אלומות מן הערימה שלו והעביר אותן לערמה של אחיו, בצד השני של השדה. בבוקר השכימו שני האחים לעבודת השדה, והנה, הופתע כל אחד מהם לראות כי הערימות שוות בגודלן, בדיוק כפי שהיו ביום הקודם. בלילה השני, שוב קם האח הבודד משנתו שוב יצא לערמת החיטה ושוב העביר אלומות מן הערמה שלו אל הערמה של אחיו. מאוחר יותר התעורר גם האח הנשוי, התלבש בשקט, ויצא לערמת החיטים שלו, והעביר אלומות חיטה לערימת אחיו הבודד. עם בוקר, שוב הופתעו האחים למצוא את הערמות שוות בגודלן.

בלילה השלישי שוב התעוררו האחים ובשקט צעדו כל אחד אל ערמתו כדי להעביר אלומות חיטה לעבר הצד השני, אך הפעם, שלא כמו בימים הקודמים, יצאו השניים ממש באותה שעה, וכך, כל אחד עם אלומות החיטה העמוסות בידיו – נפגשו באמצע השדה. הם חיבקו זה את זה באהבה ובחום וחזרו כל אחד לביתו. ראה אלוקים את פגישת האחים וברך את שדה החיטה. את מקום המפגש של שני האחים האוהבים בחר אלוקים כמקום שעליו ייבנה בית המקדש.

("כה עשו חכמינו")

אתה נציג של שבט בנימין

בנימין, בנו הקטן והאהוב של יעקב, שילדה לו רחל אשתו האהובה ובלידתה מתה. מכיוון שאתה מצאצאי של בנימין, ודאי שמן הראוי שירושלים, העיר הקדושה תהיה בנחלתך. אם יעקב אבינו היה בחיים ודאי שהיה נותן לך את ירושלים.

אתה נציג של שבט ראובן

ראובן הוא בכור בניו של יעקב אבינו, ומכיוון שהוא הבכור ודאי שמן הראוי שירושלים, עיר הקודש תהיה בנחלתו. בתורה יש זכויות יתרות לבכורים, ומכיוון שאתה בכורו של יעקב, זכות זו מגיעה לך.

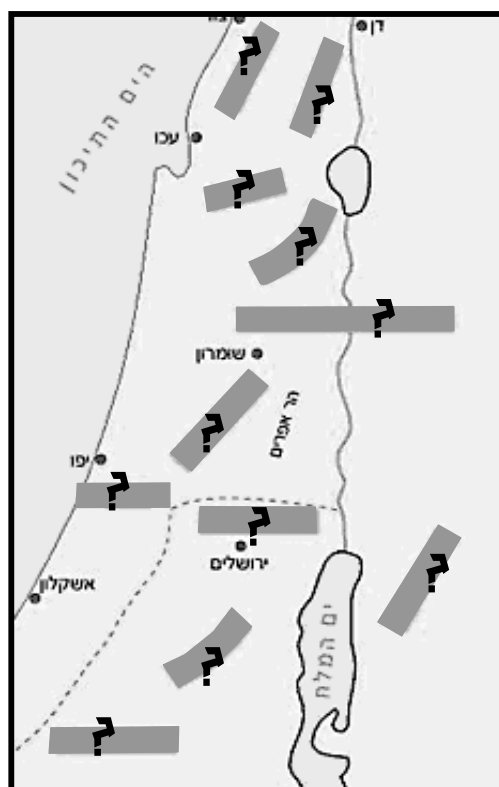
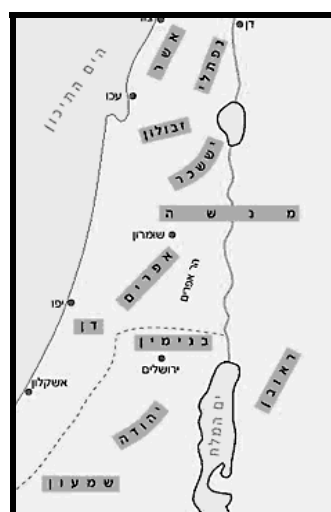
אתה נציג של שבט אפרים

אפרים הוא מבניו של יוסף הצדיק, הבן של יעקב שנמכר לישמעאלים, ובסופו של דבר היה משנה למלך מצרים. יוסף היה בנו האהוב של יעקב, ולכן האחים קנאו בו ומכרוהו לישמעאלים. ודאי שבתור פיצוי על חטאם של האחים ראוי שירושלים תהיה בנחלתך.

אתה נציג של שבט יהודה

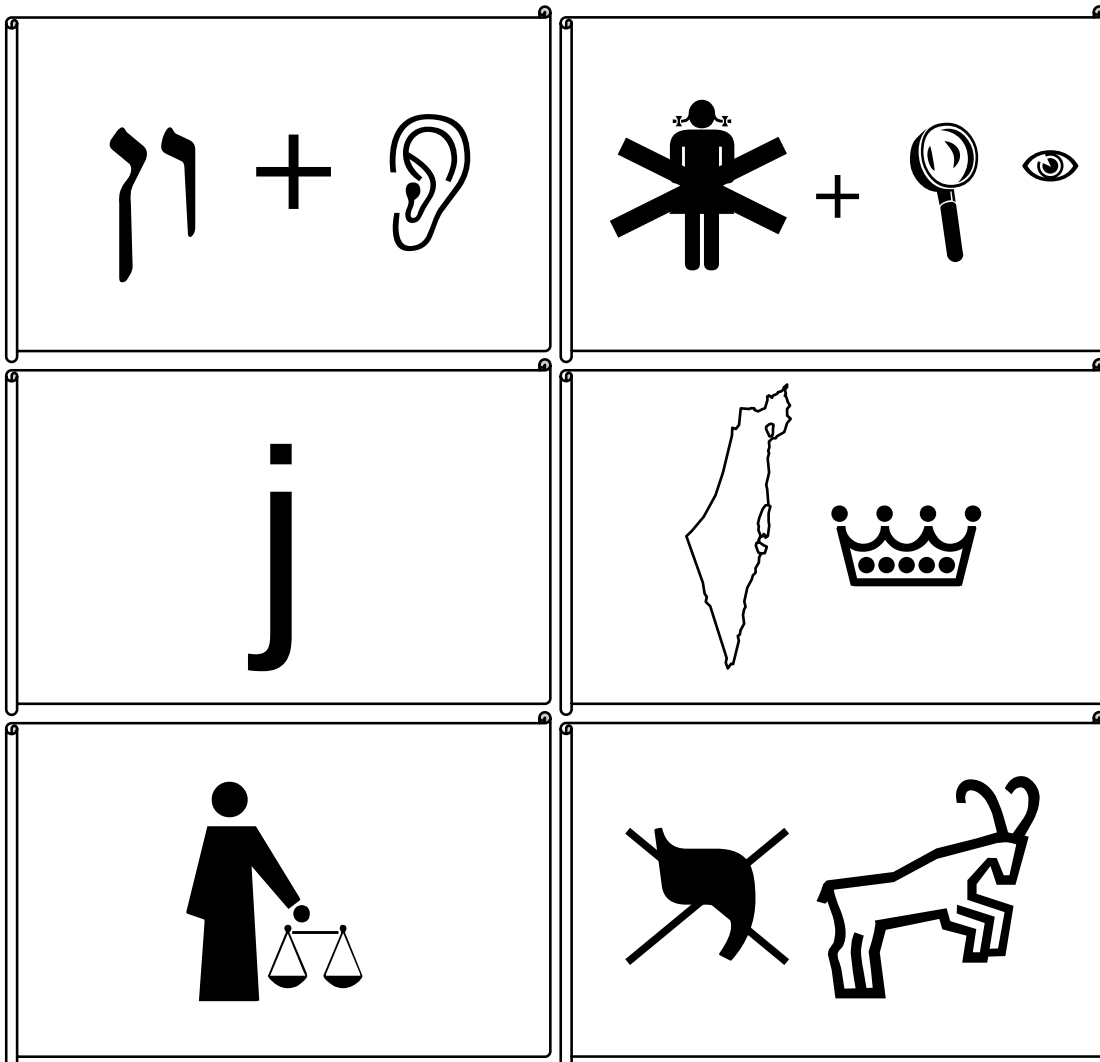
יהודה הוא בנו המנהיג של יעקב. בזכותו האחים לא הרגו את יוסף, אלא רק מכרו אותו לישמעאלים, והוא היה מנהיג האחים למעשים טובים וחיוביים. ודאי שראוי שירושלים, עיר הצדק תהיה בנחלתו בזכות כל מעשיו.

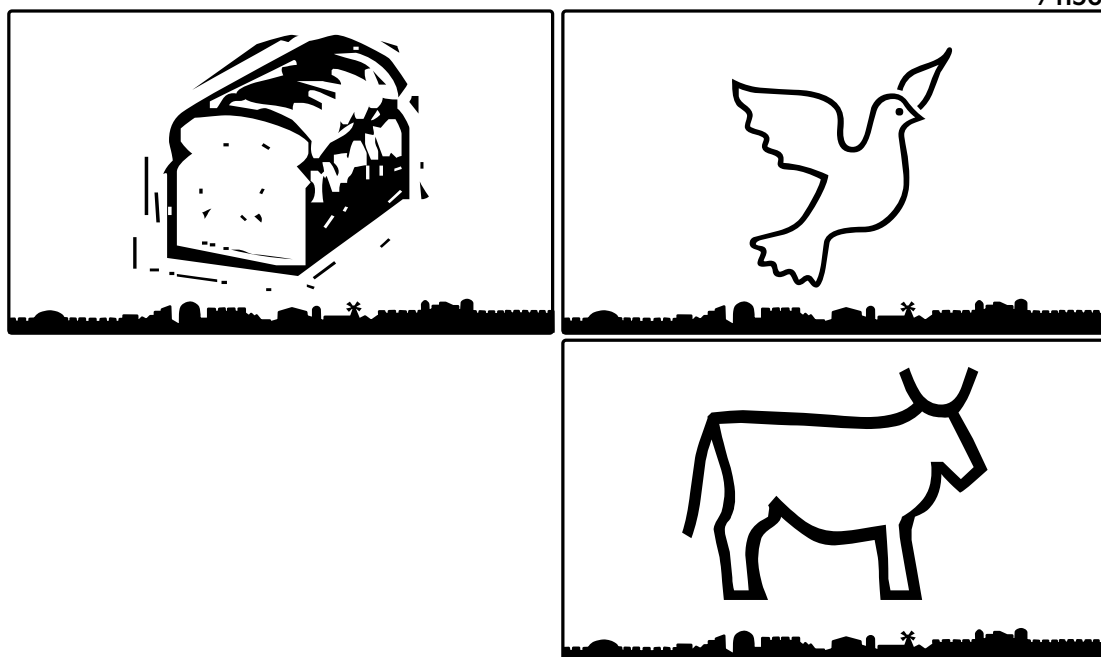
נספח 6

ראובן	זכוכית מגדלת + בת ו x עליה
שמעון	אוזן + ון
לוי	שיר של יום
יהודה	מלכות ישראל
יששכר	מישהו לומד תורה
זבולון	אוניות וחוף
גד	גד' + ' x עליה
נפתלי	אילה + מישהו במירוץ
אשר	א + שר
דן	שופט
יוסף	מלך פרעוני
בנימין	בן + יד ימין

נספח 7

↑ מטרת הפעולה:

החניכים יכירו בצורך להגביר את האחדות בעם.

k מבנה הפעולה:

1. לימוד - ירושלים חרבה בגלל שנאת חינו (כלומר, חוסר אחדות).
2. הבנה כי החורבן והגלות מעידים על כך שחטא שנאת חינו עדיין קיים.
3. הדגמה כי בניית ירושלים מתקדמת בזמנים שיש אחדות בעם ישראל.

g מהלך הפעולה:

1. לימוד - ירושלים חרבה בגלל שנאת חינו (כלומר, חוסר אחדות).

קמצא ובר קמצא (נספח מספר 1).

מכיוון שהסיפור מוכר, חשוב לבחור מתודה שתעורר את החניכים להקשיב (כי אנחנו רוצים להוסיף עוד רובד ועומק להבנת הסיפור).

| A H | ✍ מספר אפשרויות מתודיות:

תחרות בין שתי קבוצות - כל חניך בקבוצה מקבל משפט מהסיפור (נספח 2) ועליהם להרכיב את הסיפור השלם לפי סדר האירועים. (מתודה זו ממחישה את עניין האחדות - בלי משפט של אחד החניכים הסיפור אינו שלם). ניתן לשלוח לחניכים מראש, לפני הפעולה, הזמנה לפעולה ופתק ועליו משפט (מתוך נספח 2) שעליהם להביא לפעולה. מתודה זו גם יוצרת סקרנות בקרב החניכים, וגם ממחישה את חיסרון החניכים שלא הגיעו (ו/או לא הביאו איתם את הפתק).

הצגה כמהדורת חדשות שמדווחת על האירועים בסעודה המפוארת (המדריך יכול להיות מגיש החדשות, ולשלב את החניכים בספונטניות כקריינים, מדווחים מהשטח, מראיינים וכו').

מספרים את הסיפור בלי שמות בכלל (פעם היה אדם והיה לו חבר ושוא וכו'...).

← שואלים את החניכים:

← מיהן דמויות המפתח בסיפור הזה?

← איזה שמות של גיבורי הסיפור מעניין אותם לדעת?

← אם היו אומרים לנו שעל 2 אנשים מהסיפור הזה חרבה ירושלים, מי היינו חושבי שאלו?

מתודה משולבת - מציגים מהדורת חדשות המדווחת על אירוע חמור מאוד. המדווח מהשטח לא מעוניין לחשוף פרטים של המעורבים בסיפור, ומגיש החדשות מנסה לשכנע אותו לומר במי מדובר. עורכים הצבעה בקרב החניכים מי דמויות המפתח בסיפור, שעל המדווח מהשטח לחשוף את שמותיהם, ומי דמויות שוליות שיכולות להישאר עלומות שם.

לכאורה, דמותו של המארח צריכה לתפוס הרבה יותר נפח בסיפור, ואילו במדרש אנחנו אפילו לא יודעים את שמו. לעומתו, האוהב קמצא מוזכר, ואפילו אשם בחורבן ירושלים, כשהוא בכלל לא היה בסעודה הזו. מדוע זה כך?

המדרש רוצה להעביר לנו את המסר שלא משנה מי היה בעל הסעודה. המציאות שיש אוהב ושונא היתה רווחת ונתפסה כלגיטימית. יש קמצא, ויש את ההיפך ממנו (בר קמצא = מחוץ לקמצא). המדרש מעביר לנו את האווירה הקולקלת שהיתה בתקופה ההיא- כולם יודעים מי שונא את מי, וחיים עם זה בשקט ובשלום.

כפי שראינו בפעולה הקודמת, ירושלים נבנתה על בסיס אהבת חנם. ירושלים היוותה במהותה ואורח החיים שבה, אחדות ואחוה. אלו היסודות עליהם בנויה ירושלים, וכשהם נסדקים ומתערערים כל הבניין נופל, ירושלים נחרבת ואנחנו יוצאים לגלות.

2. הבנה כי החורבן והגלות מעידים על כך שחטא שנאת חנם עדיין קיים.
תחרות בין שתי קבוצות- כל קבוצה מקבלת 10 כרטיסיות עם מילים (נספח 3) ועליה להרכיב משפט.
פתרון המשפט:

דור שלא נבנה בו בית המקדש כאילו חרב בימיו (ירושלמי יומא א' ה')

👉 דיון 👈

- ➡ למה מאשימים אותנו בחורבן בית המקדש?
- ➡ מה משמעות ההשוואה?
- ➡ במה דור שנולד אחרי הגלות קשור לחורבן המקדש?
- ➡ מדוע אי בניית המקדש, נחשבת כמו החורבן עצמו?

משחק קלפים "מלחמת הדעות"- תחרות בין ארבע קבוצות או ארבעה חניכים נציגים. כל קבוצה מקבלת חבילת קלפים גדולים (A4) ועליהן דמויות המייצגות אוכלוסיות בחברה הישראלית (נספח 4). מניחים את הקלפים הפוכים, מבלי שהחניכים ראו אלו קלפים יש להם. בהוראת המדריך, כל הקבוצות חושפות יחד את הקלף הראשון בחבילה. על כל קבוצה לבחון במהירות את הקלפים שחשפו השאר ולהחליט האם יש דמות שיתכן שתהיה במחלוקת עם הדמות שיצאה לה (דתי-חילוני, ימני-שמאלני, ספרדי-אשכנזי, גברים-נשים וכו'). במידה וכן, צועקים החניכים "מלחמה", מסבירים על מה לדעתם דמויות אלו להיות במחלוקת, ואם הם שכנעו, הם לוקחים את הקלף (או כל הקלפים שבערימה שנצורה מהקלפים שנחשפו ע"י הקבוצה ולא נלקחו עד עכשיו) של הקבוצה השניה. קבוצה שצעקה "מלחמה" בלי סיבה צרכיה להוריד שני קלפים לערימה שלה. מנצחת הקבוצה שיש בידיה הכי הרבה קלפים בסוף המשחק.

כמעט ביחס לכל שתי אוכלוסיות שיש כיום במדינה, אנחנו יכולים לחשוב על נושאים שתהיה בהם מחלוקת. יש תחושה כאילו כולם רבים ונלחמים עם כולם כל הזמן. ישנן מחלוקות אמיתיות ורציניות, ישנן מחלוקות מגוחכות וקטנוניות אבל יש מחלוקות והרבה.

החברה הישראלית כיום מורכבת ממגוון רחב של דמויות ושל אוכלוסיות שיש ביניהן פערים. יש מאבקי כוחות ותחרותיות בין האוכלוסיות השונות, הויכוחים ממשיכים, ונדמה שאין ניסיון אמיתי ועמוק ליצור מכנה משותף ולחיות נכון וטוב יחד.

המצב הזה מסביר לנו את הגמרא שהכרנו קודם ("דור שלא נבנה בו בית המקדש כאילו חרב בימיו"). התשתית של ירושלים ושל המקדש היא אהבה ואחדות, כשתשתית זו נהרסה נהרס הכל. כל דור שהמקדש לא נבנה בימיו, סימן שהיסודות עדיין לא חודשו, שהתשתיות עדיין לא נבנו בשנית, שהבסיס שעליו אפשר לבנות את המקדש לא מוכן, שעדיין יש שנאה ומחלוקות שיוצרים חורים כאלו שהמקדש היה נחרב לתוכם, כמו שהיה בימי בית שני.

●● נקודות למחשבה ●●

← אומנם לא זכינו עדיין לירושלים השלימה ולבניין המקדש, אבל אנחנו כבר לא בגלות. יש תהליכים של גאולה ושל התקדמות. איך תהליכים אלו קורים, עם כל המחלוקות והפערים?

3. הדגמה כי בניית ירושלים מתקדמת בזמנים שיש אחדות בעם ישראל.

בפעולה הקודמת, הזכרנו את תכנית החלוקה, לפיה ירושלים היתה אמורה להיות עיר בינלאומית. הערבים לא הסכימו לתכנית ולא השלימו עם הכרזת המדינה. פרצה מלחמת השיחור, הצלחנו ב"ה להקים מדינה על שטחי ארצנו אבל ירושלים לא היתה בידנו (ירדן שלטה על העיר העתיקה, הכותל, הר הזיתים וכו'). 19 שנה אח"כ, במלחמת ששת הימים הצלחנו לשחרר את ירושלים ולחזור לשריד מקדשינו. הרב נריה מסביר שתהליך זה אינו מקרי, ואינו תלוי רק ביכולות מבצעיות שלנו. ירושלים לא היתה בשליטתנו בתשי"ח כי לא היינו ראויים לה, וכן הצלחנו לחזור אליה בתשכ"ז כי נעשינו ראויים.

← במה התבטא היותנו ראויים?

כל חניך מקבל דף עם סמל, או שם של ארגון, או המנון (נספח 5). על החניכים להסתדר בשלישיות תואמות (שם הארגון, הסמל שלו וההמנון שלו). השלישיה הראשונה שהתיישבה יחד ניצחה.

בקום המדינה היו בארץ 3 מחתרות שנלחנו בבריטים, אבל גם זו בזו. היו מחלוקות קשות, הסגרות לשלטון הבריטי, חטיפות בתוך העם היהודי של ראשי המחתרות, מאבקים עד כדי שפיכות דמים איש את אחיו. למרות כל המחלוקות, בהכרזת המדינה חתמו כל הפלגים על מגילת העצמאות (ניתן להראות את מגילת העצמאות לחניכים ואת מגוון האגשים שחתומים עליהם מהציבורים השונים נספח 6). ואחדות זו איפשרה לנו להקים מדינה.

19 שנה אח"כ היתה אחדות יותר גדולה- צה"ל. המחתרות התפרקו עם קום המדינה והוקם צה"ל. כל עם ישראל היה מאוחד מאחורי צה"ל ולכן היינו ראויים וחזרנו לירושלים.

אומנם לא השארנו בידנו את הר הבית ומקום המקדש כי האחדות לא היתה שלימה. היתה התקדמות אבל לא הגענו לאחדות הראויה שעליה נבנתה ירושלים.

זה השלב בו אנחנו נמצאים עכשיו. שלב יצירת אחדות שתהפוך אותנו ראויים לירושלים השלימה והבנויה.

àöî÷-øáà àöî÷- ìò

?øáää ä÷- èà . àðøø ìèìùøø äáøçä ìð÷-î ùá øøùð äî÷-ä ìáìò ììáá
 íéúáá íøà ìáù íøùò íèùà äáøä íèìùøá ìá , í÷- äáä äò ùá÷-îá-ùáù ììáá
 íá àì äáä è , àìáá äáòø ùáùò ììáá íøùòä íéúáá èìáí äçà ù-áá íòð . íèè
 . àìè çàìù ùáùì ìèàì , ììà äáá ìøáçä ìèèè ìè ùà øùòä ììáá . äçìù ìù
 :äáòì øùòä øìà . àöî÷- àìù , äáá äáá ìèàù , äèè øáç äáá øùòì
 ! èìèòø ìèà ììáá àöî÷- äèè øáç ìà èì
 ìà äáòä èìà . àèèè ìèòù ùáá ìù ùà äèè òìù àì íèì , äèèä äù÷-à àì äáòä
 . ìèèè äáòø ìèàù , ù-áá èèèè- àì øìà , àöî÷-øá äáá àìù , øçà ùèà
 äáá àì øùòä ìèà èèè-ùáá äø äèì ! èòäì . øùòä ìù ìøáç äáá àì àöî÷-øá ììà
 . ìèè ìèà
 ! íøáç ìèèà äáá ? ùèà ìèà ììáá òäì " : äùçä äöìäà ìò äáá àöî÷-øá àìòùä
 " ! èìèòø ìèà äááä äò ìèò èèà àì èà íà , ìè íà ? ùèà íèìäì ìèòø èìà
 . íøøäà øàù ìá íçàìùä äè àì äùè øùòä ùáá èìà , íèèä ìèàá ùà àöî÷-øá ùáì
 ùáá ìòä èìà øùèè ! äáä èè àì ìáá ! àìò íèìäì øùòä äòø ùíáá àì , äáá äèè àì
 äèì ! àöî÷-øá ùà ? äáø èì ùáá . àöî÷- ùà , äèèè ùà íäèèà ùèè , ìèèè ùà èèè
 ! àöî÷- äèè øáí í÷- . ìèà äèè äùà àìà ? äò äùè äùà àì --òòä ìèà òø , ìèè
 äùèä äèè ìèèèä äò . íøøäà ìè èòä ìèà íèìäì ìò äáá ùááä àöî÷-øá
 : äò äòèè èèè ìè-ä , øòòä
 ìò èì ìèà èèè , äò ùáùì äù-áá èì ìù , ìèàù øçàì ìáá . èìèèä ùèèä äèèè
 . äùèä ìèèè àì ìè
 ! àèè èì ! íèèè èèè ! àì -øùè äò ùáá ìòä ÷òò
 . äèèèè ìèè èèè ùà èì ìèà . íòä ÷è èì çäà : -äáá àöî÷-øá ù-áá
 ! äèè ìèà ùà äèè ! àòè èèè ! àì ! àì-
 ! àìè äèèèè ùà àìèè ìèà . èòì äò ìèè øàùèè èì äùèù ÷- : àöî÷-øá àì ìèèè
 àöî÷-øá ùà ìèè äèè ! èèè äòì àò ! àì íèè ìèà ! àòè èèè -øùòä ÷òò
 . ùáá ìì ìèà ùèè äèèè ìì çèèä ìèà í÷-ä , äèèä
 óàä , íøøäà ìè èòä ùáá ìòä ìèà äèèè èè-ìè . äáá äáá àöî÷-øá ìèèè ìèèè
 í÷èà " : àöî÷-øá äùç ! èèè øàùèè øùòä ìì ù-áá àìä ìèèè äà àì íáí äçà
 íèèè ùà ! ìì ìèèè ìè èèèè äò , äáá ùáá ìòä èèèè äò ! íìèè , íáá
 íøçàä ìù íèèè ìò èè , èèè øèèè äáá íáù , àöî÷-øá øèè àìä " ! ùàä äòèè
 ! èèè íà ìèèè
 , äèè èì àìèè- àì øìà , ìèèè-òèèä äè àèìù , íèèèè ìù èèè èìà ? äùò àì
 èèè íà íèèè . íèèè èèè äò äèèè íèèè íèèè ! èèè äèè íèèèèè íèèèèè ! èèèè
 -ùáá ùà äòèè , íèèèèè äáá íáá (äáá íèèè íèèè) äò äáò çìù , èèèè ìèèèèè
 . øòä ìè ùà äèèèè ùá÷-îá
 ("äèèèèèèè äè" èèè) ìèè äèèè : äááò - à"ð-ä"ð ìèèèèè ìò

עשיר גדול מעשירי ירושלים החליט לערוך
סעודה גדולה, לרגל יום שמחתו.

העשיר רצה להזמין לסעודתו
את קמצא חברו.

העבד הזמין את בר קמצא
לסעודת העשיר במקום את קמצא.

בר קמצא חשב שהעשיר רוצה להתפייס
איתו, ולכן לבש את בגדיו היפים ובא לסעודה.

העשיר ראה את בר קמצא
שהגיע במקום קמצא ובעס מאוד.

העשיר בעם וגירש את בר קמצא
מהסעודה.

בר קמצא התחנן בפני העשיר שלא יגירשו ויביישו
ברבים, ואף הציע לשלם לו את כל מחיר הסעודה.

העשיר לא הסכים, והרים את
בר קמצא בידו וגירשו מסעודתו.

בר קמצא מאוד נעלב ובעס, בגלל
שאף אחד מאנשי הסעודה לא בא לעזרתו.

בר קמצא הלך למלך הרומאים,
והלשין שהיהודים מרדו בו.

מלך הרומאים בעס מאוד, ושלח צבא רב
ששרף את ירושלים והחריב את ביהמ"ק.

נספח 3

המקדש

בית

חרב

כאילו

שלא

דור

בו

נבנה

(ירושלמי

יומא א' ה')

בימיו

נספח 4

לעצב כקלפים של הדמויות האלו:

ימני

שמאלני

דתי

חרדי

חילוני

עולה חדש

קיבוצניק

מתנחל

חייל

איש עסקים

גבר

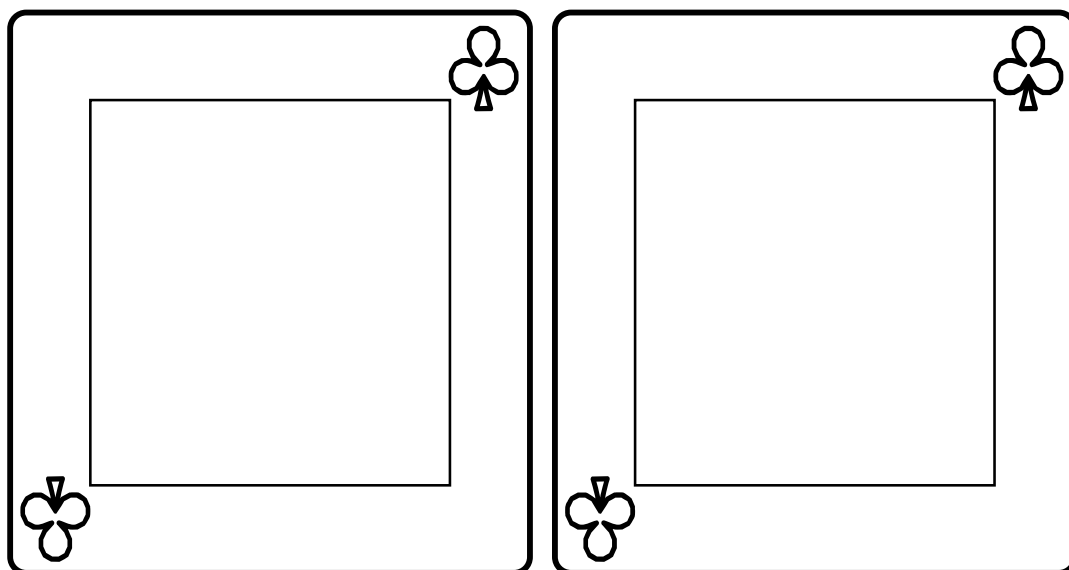
אישה

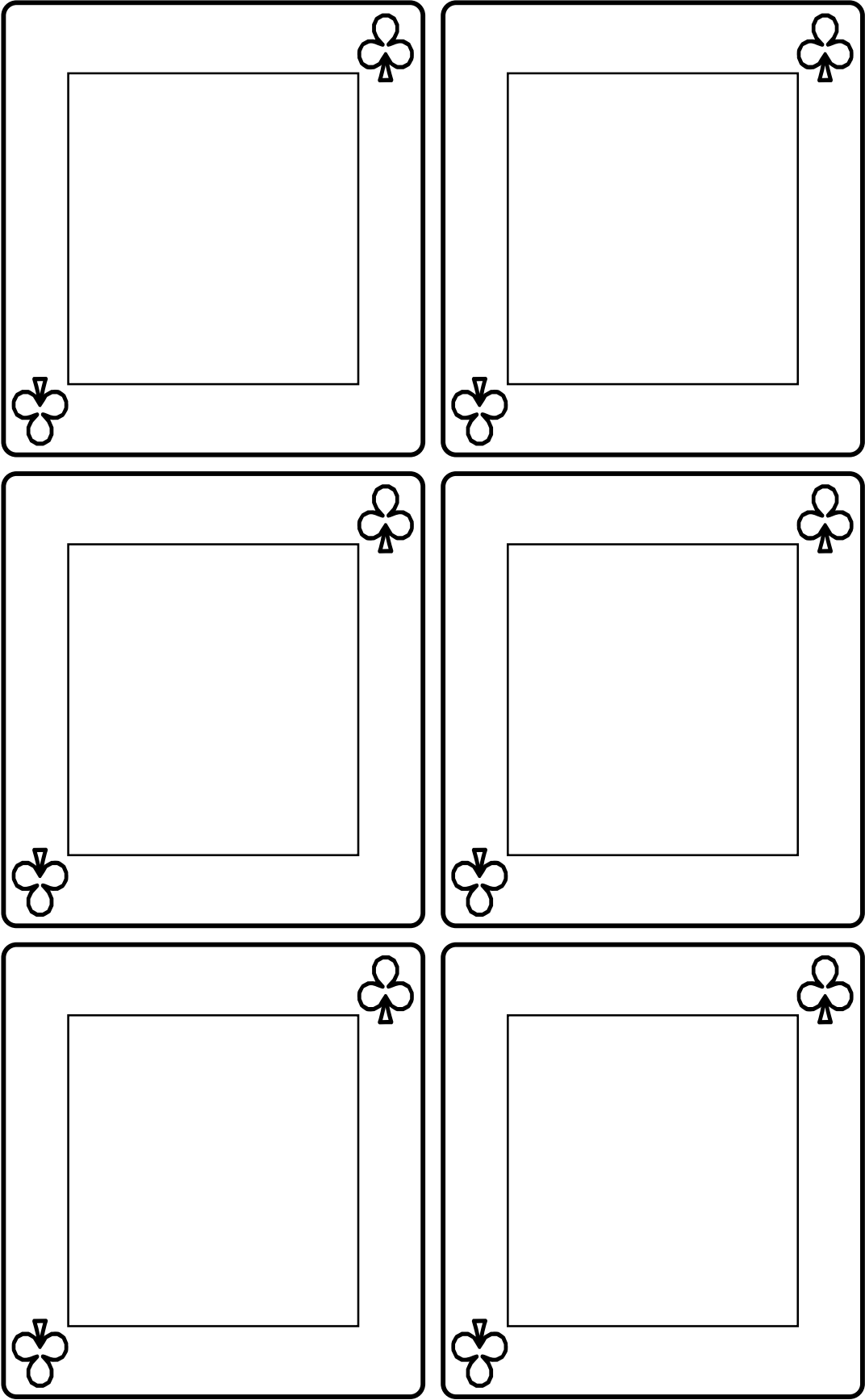
ילד קטן

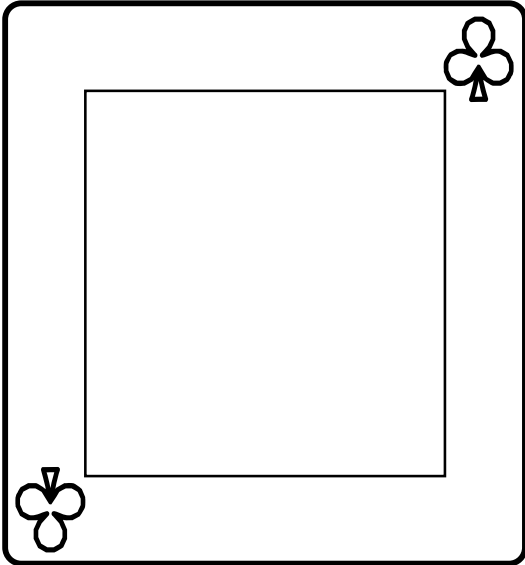
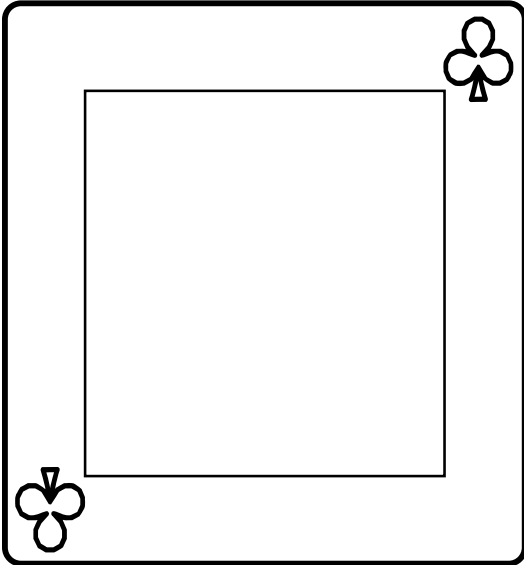
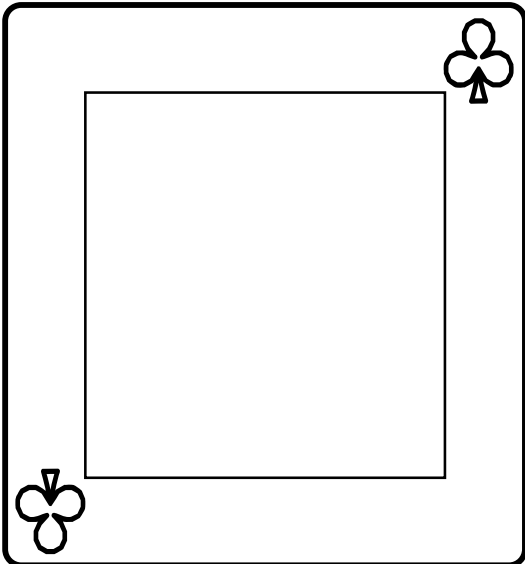
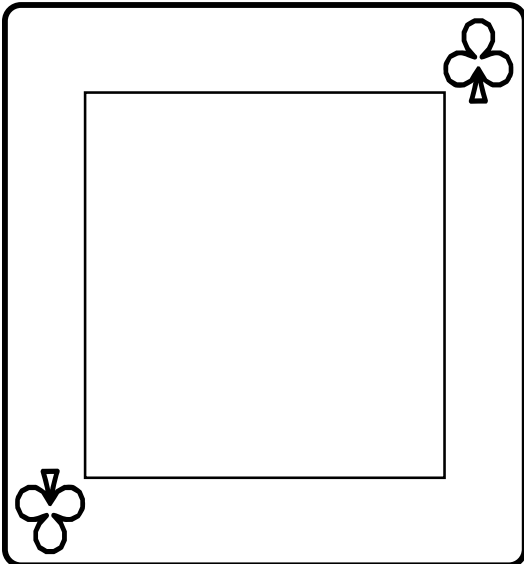
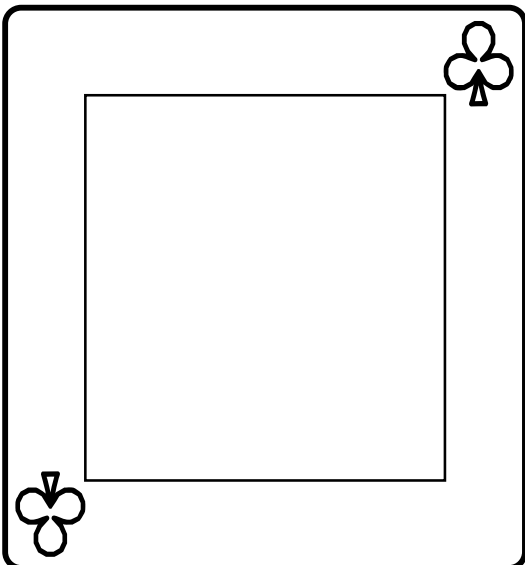
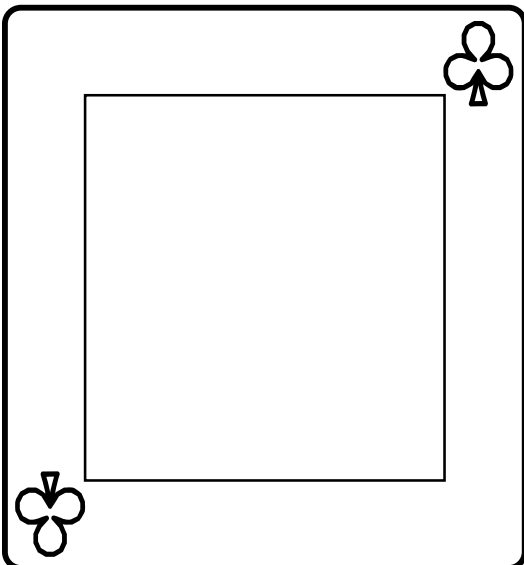
אדם מבוגר

מקבץ נדבות

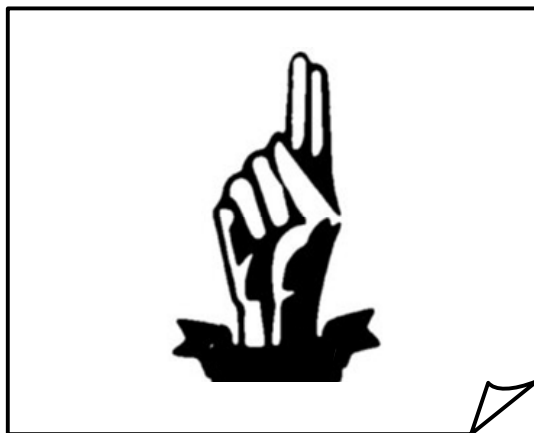
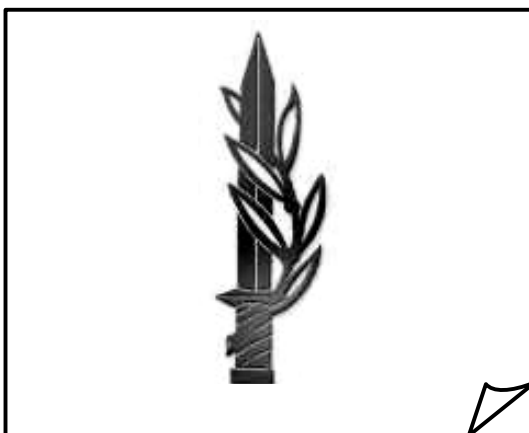
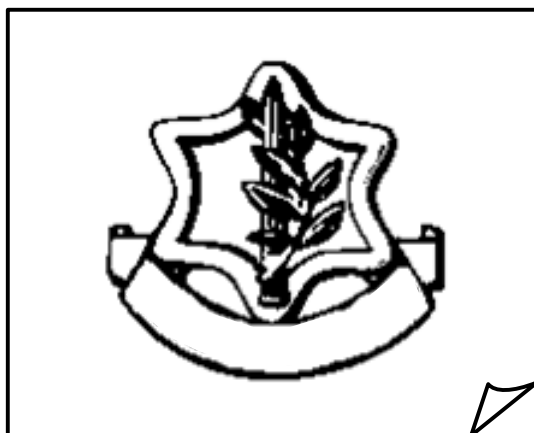
מישהו שחזר מטיול בהודו

שם הארגון	סמל	המנון
אצ"ל		הבית השלישי של "שיר ביתר" / זאב ז'בוטינסקי
הגנה (פלמ"ח כפלוגה הצבאית של ההגנה)		זרובבל גלעד
לח"י		חיילים אלמונים / אברהם שטרן
צה"ל		פל עוזד פֿלֶקֶב פֿנימָה

אצ"ל

הגנה

לח"י

צה"ל

זרובבל גלעד

מסביב יהוש הסער מסביב יהוש הסער,
אך ראשנו לא ישח לפקדה תמיד אנחנו –
אנו ההולכים בסך.

ממטולה עד הנגב, מן הים עד המדבר –
כל בחור נטוב לנשק, כל בחורה על המשמר.

נתיב לנשר בשמים שביל לפרא בין הרים
מול אויב דרכנו יעל בין נקרות ובין צורים.

ראשונים תמיד אנחנו לאור היום ובמחשך
לפקדה תמיד אנחנו – אנו ההולכים בסך.

הבית השלישי של "שיר ביתר" / זאב זבוטינסקי

תגר –

על כל מעצור ומעצור אם תעל או תרד
בלהב המרד שאש להצית – אין דבר!
כי שקט הוא רפש הפקר דם ונפש
למען ההוד הנסתר.

למות או לכבוש את ההר –

יודפת, מסדה, ביתר.

חיילים אלמונים / אברהם שטרן

חיילים אלמונים הננו בלי מדים, וסביבנו אימה וצלמוות.
כולנו גויסנו לכל החיים, משורה משחרר רק המות.

בימים אדומים של פרעות ודמים, בלילות השחרים של יאוש.
בערים, בכפרים את דיגלנו נרים, ועליו, הגנה וכיבוש.

לא גויסנו בשוט כהמון עבדים, כדי לשפוך בנכר את דמנו.
רצוננו: להיות לעולם בני חורין, חלומנו: למות בעד ארצנו.

בימים אדומים של פרעות ודמים, בלילות השחרים של יאוש.
בערים, בכפרים את דיגלנו נרים, ועליו, הגנה וכיבוש.

אם אנחנו ניפול ברחובות, בבתים, יקברונו בלילה בלאט;
במקומנו יבואו אלפי אחרים, ללחום ולכבוש עדי עד.

כל עוד בלב פנימה

נפש יהודי הומיה,

ולפאתי מזרח, קדימה,

עין לציון צופיה,

עוד לא אבדה תקוותנו,

התקנה בת שנות אלפים,

להיות עם חפשי בארצנו,

אך ציון וירושלים.

↑ מטרת הפעולה:

החניכים יפעלו לשיפור מצב האחדות בקבוצה ובעמ"י

k מבנה הפעולה:

1. הכרה שעם ישראל הוא כגוף אחד וכמשפחה אחת.
2. הבנה כי עשייה של כל אחד ואחד משפיעה ומשמעותית.
3. חשיבה - כיצד יוצרים אחדות בקבוצה.
4. עשייה חברתית והתנדבות כדרך ליצור אחדות בעם ישראל.

g מהלך הפעולה:

הערה למדריך: כדאי לעשות סיכום קצר עם החניכים על המערך שעברתם במהלך החודש והנושא בו עסקתם. פעולה זו היא מעשית ומטרתה להוביל לעשייה. חשוב שזו לא תהיה סתם עוד פעולה על גיבוש אלא שיהיה קשר ברור בין אחדות הקבוצה לביניין ירושלים.

1. הכרה שעמ"י הוא כגוף אחד וכמשפחה אחת.

מפנים שאלה לחניכים

← מי היה בחו"ל ואיפה?

← איך נוצרו העמים במדינות שהחניכים היו בהן?

כל ה"עמים" מתאגדים סביב שטח. הגיעו כל מיני אנשים לאמריקה, והקימו מדינה - "ארצות הברית". אנשים אחרים, בלי שום רקע או קשר מוקדם, הגיעו לאיטליה ויצרו עם.

עם ישראל נוצר אחרת. הקב"ה הבטיח לאברהם "ואעשך לגוי גדול" (בראשית יב' ב'). עם ישראל נוצר מתוך משפחת אברהם, יצחק ויעקב. הפעם הראשונה שבני ישראל קרויים עם היא בשיעבוד מצרים "הנה עם שני ישראל רב ועצום ממנו" (שמות א' י'). עם מיוחד. עם שלא נוצר סביב מדינה אלא סביב תוכן אחר. סביב ערכות של משפחה, מטרה של משפחה בעולם. משפחה שהיא עם, שיש לה חזון ומטרה, והיא מגיעה לשטח אדמה שהובטח לה כי בו היא תגשים את המטרה הכי טוב שאפשר.

כל העמים הם שכנים אחד של השני. כמו בבניין שהמשפחות גרות זו ליד זו כמעט במקרה. כשמישהו יעבור דירה, הקשר ינתק והוא יצור קשר עם השכנים החדשים שלו. עם ישראל, לעומת זאת, הוא כמו משפחה. יש קשר דם בין בני המשפחה שלא מתנתק גם כשהם רחוקים, ואפילו כשהם רבים וכועסים.

מפזרים על הרצפה כרטיסיות (נספח 1). כל חניך יושב ליד הכרטיסיה שלדעתו מסבירה הכי טוב למה אמא אוהבת את הילד שלה.

דין קצר בעקבות הכרטיסיות שהכי הרבה חניכים התיישבו לידן

האם יש סיבה אחת שאמא אוהבת את הילד שלה?

האם האהבה הזו תלויה במשהו, כמו ההתנהגות של הילד או המראה שלו?

אמא אוהבת את הילד שלה פשוט כי הוא הילד שלה!! בלי הרבה הסברים. כך גם עמ"י. אנחנו משפחה אחת, וזה אומר שיש אהבה בלתי מותנית. שיש קשר דם בין כל עם ישראל. יש אהבה ויש אחדות בבסיס שלנו, ואנחנו רק צריכים לגלות את זה ולתת לזה להתבטא. כשאנחנו רוצים לבטא קשר טוב עם מישהו אנחנו אומרים "היא כמו אחותי", קוראים לחבר טוב "אחי". האחדות שעם ישראל נדרש אליה, אינה משהו טכני וחיצוני. היא קיימת בנו כמו במשפחה.

הרב נבנצאל / פרשת ויגש התשס"ו

יוסף מסביר מדוע אין מקום לנקימה ונטירה מצדו כלפי אחיו, ואומר: "אני יוסף אחיכם" (בראשית מה, ד). המילה 'אחי' היא משורש 'אָחַד' (אותיות א' ו' ח' הן היסוד של תיבת 'אחד', והאות ד' נוספת). כלומר: אנו גוף אחד, וא"כ לא שייך שאנקום בכס, שכן לא שייך שאדם יקום ויטור לעצמו. הירושלמי הרי מסביר (נדרים פ"ט ה"ד): מדוע צייתה התורה "לא תקם ולא תטור את בני עמך"? שהרי אם היה אדם או חזו בשר בידו האחת וסכין בידו השנייה, ובא לחתוך את הבשר בסכין, וחתך בטעות את ידו, הרי ודאי שלא ימסור את הסכין ליד הפצועה, כדי שתנקום ביד הבריאה על הנזק שגרמה לה, שהרי שתי הידים גוף אחד הן. הוא הפוגע והוא הנפגע, ולא שייך שינקום בעצמו ויטור לעצמו. גם אחרי מקרה כזה, הוא ימשיך לרחוץ את ידו ה"סוררת" ולשמור עליה, לא פחות מאשר על ידו הפצועה. הרמ"ק ז"ל הרי מסביר (בתומך דבורה' פ"א מידה ד'), מה פירוש דברי חז"ל: "כל ישראל ערבים זה בזה" (סנה' כז, ב)? - שהם מעורבים זה בזה; "שממש יש בכל אחד חלק מחבירו". בכל יהודי יש ניצוץ מנשמת כל יהודי אחר. כולנו גוף אחד, ואם יד שמאל פגעה ביד ימין, או יד ימין פגעה ביד שמאל, לא שייך שתהיה כאן נקימה ונטירה. היתה צריכה לכאורה להיות קנאה גדולה בין אברי הגוף: כשיש לי עבודה קשה לעשות - אני מוסר אותה לידיים; כשיש לי דרך ארוכה ללכת - אני מוסר אותה לרגלים; וכשיש לי אוכל טעים - אני מוסר אותו לפה! איפה הצדק? התירוץ הוא, שאין כאן לא ידים שעובדות ולא רגלים שהולכות ולא פה שמקבל את האוכל, אלא יש כאן גוף אחד שעושה את הכל, עובד והולך ואוכל, אלא שהאבר המיועד לאכילה הוא הפה, והאבר המיועד למלאכה הן הידים, ולא שייך להחליף ביניהם את התפקידים. כך צריך להבין, שכל ישראל הם "אני" אחד גדול, כולנו מעורבים יחד. לא שייך א"כ שתהיה בינינו קנאה ונקימה ונטירה. זהו שאומר יוסף לאחרים: "אני יוסף אחיכם". אנו גוף אחד, ואם פגעתם בי, הרי זה כמו שיד אחת פגעה ביד האחרת, ולא שייך שתהיה כאן נקימה ונטירה.

על מנת להמחיש את הרעיון שאומר הרב נבנצאל, ניתן להגיע לפעילות כאשר אחת (או שתי) הידיים של המדריך חבושה. בשלב זה מספר המדריך שאתמול הוא הכין סלט, ויד ימין פגעה ביד שמאל, אז הוא החזירה לה וחתך אותה גם ולכן הוא פצוע. מפתחים דיון קצר -

מה דעתכם?

טוב שהענשתי את יד ימין?

מי סובל מזה ש"החזרתי ליד שפגעה ביי?"

עם ישראל הוא כגוף אחד. כל אדם הוא חלק מהאיברים, גידים, עצמות וכו' של הגוף הזה- עם ישראל. לכן ברור שכל אחד צריך לרצות בטובת שאר האיברים, לאוב אותם ולדאוג להם. כי אם הפה לא יאכל כל הגוף יהיה רעב וחלש, ואם הרגליים לא יתפקדו לא נגיע לאן שאנחנו צריכים כדי להשיג את מטרותינו החשובות.

התחושה של משפחה אחת ושל גוף אחד, היא האחדות שעליה נבנתה ירושלים, ובהעדרה חרב המקדש והגענו לפילוגים ולמחלוקות שראינו בפעולה הקודמת. איך מחזירים את המצב להיות כראוי?

2. הבנה כי עשייה של כל אחד משפיעה ומשמעותית.

מרוץ שליחים ירושלמי החניכים עומדים בשני טורים. ליד כל טור מונחות 7 כוסות חד פעמיות של על כל אחת כתובה אות, כך שהן מרכיבות של המילה "ירושלים". מול כל קבוצה מונחת גיגית מלאה מים וקשיות. כל חניך בתורו רץ לגיגית, שואף מים באמצעות הקשית, רץ חזרה ושופך את המים באחת הכוסות. הקבוצה הראשונה שבכל הכוסות יש מים (ניתן לסמן קו מינימום) ניצחה.

כדי להחזיר את האחדות, ולבנות את ירושלים, צריך שכל אחד יעשה מעשה קטן. אם כל אחד מאיתנו יאמין בכוחו, ויוסיף עוד טיפה ועוד טיפה, העשייה המשותפת תצטבר לשינוי ושיפור גדולים. כמו שבמרוץ שליחים - כל אחד משמעותי וכל אחד יכול לתרום ולקדם את האחדות ואת בנין ירושלים.

3. חשיבה - כיצד יוצרים אחדות בקבוצה

משחקים שני משחקים מנוגדים זה לזה:

"פינוקיו"- כל החניכים מתפזרים בחדר. מטרת המשחק לדרוך על אחד החניכים האחרים מבלי שיידרכו עלייך. כל אחד קופץ בתורו במטרה לדרוך על חברו. (אפשר גם לקפוץ לא בתורך יחד עם מי שקופץ בתורו- כדי לברוח). מי שדרכו עליו יוצא מהמשחק.

מנצח- מי שנשאר אחרון שלא הצליחו לדרוך עליו.

משחק הכיסאות הפוך כל החניכים עומדים על כסאות במעגל. המדריך מוציא בכל פעם כיסא אחר כרצונו, והחניכים צריכים להצטמצם על הכיסאות שנותרו. כל חניך שנופל ונוגע ברצפה יוצא מהמשחק. בכל פעם שמצויאים כסא, סופרים כמה חניכים נשארו על הכיסאות, וכל חניך שנשאר מזכה את הקבוצה בעשר נקודות. (בסוף המשחק, כדאי להמיר את הנקודות בסוכריות או ממתק אחר כדי שהחניכים ירגישו את הרווח של המאמץ).

איזה משחק היה יותר מהנה?

באיזה משחק הרגשנו יותר יעילים ויותר משמעותיים?

איך הרגשנו שנפסלנו במשחק הראשון, לעומת המשחק השני?

בפינוקיו- לא היתה אחדות בין החניכים, אחד התחרה בשני. על מנת לנצח היה עלינו לדרוך על האחר ולפסול אותו. במשחק הכיסאות, לעומת זאת, היתה אחדות והיה רצון לעזור זה לזה. גם אם מישוה נפסל בשלב כלשהו של

המשחק- עד אותו שלב הוא היה משמעותי ותרם וכמות הנקודות עלתה בזכות הפעמים שהוא כן הצליח להישאר. במשחק זה יש רצון לפנות מקום על הכסא זה לזה, לתת יד, לעזור, לשים לב מי עלול ליפול ולסייע לו וכו'. בפינוקיו, מי שיצא מהמשחק איבד עניין בהמשך. זה כבר לא קשור אליו. במשחק הכיסאות למרות שחניך מסוים לא משתתף בפועל, הצלחת הקבוצה והניקוד ישפיעו בסוף גם עליו ועל כמות הסוכריות שהוא יקבל.

שלב ראשון ביצירת אחדות בעם ישראל היא יצירת אחדות בקבוצה שלנו. להתנהג בחיים היומיומיים כמו במשחק השני, מתוך ערבות ואכפתיות ורצון לעזור, ולא בתחרותיות ו"דריכה" כמו בפינוקיו.

תנאי בסיסי ליצירת אחדות- ראיית החיובי ופירגון

יושבים במעגל ומעבירים בין החניכים חבילת במבה / מסטיקים קטנים. כל חניך לוקח לעצמו מספר יחידות. (כדאי להגביל בין 1-7) ושומר אותן.

כל חניך בתורו אומר מילים טובות על החבר שיושב מולו או שלישי מימינו לפי מספר היחידות שבידו. [המלצה: לא לבקש מהחניכים לומר על החניך שיושב לצידם כי אז בד"כ זה חבר והמשחק מאבד מערכו...].

זה הזמן לקבוע יחד עם הקבוצה על נקודה מעשית שכדאי לשפר ביחסים שבקבוצה. דוגמאות מעשיות:

- התחשבות בכל החניכים בבחירת משחקים אחרי הפעולה (אם אחד ממש גרוע בכדורגל, איך נותנים לו גם להיות שייך).
- ישיבה בפעולות באופן מעורבב מהכיתות או בתי הספר שהחניכים מגיעים מהם.
- הפסקה בקריאה בכינויים זה לזה.

אם החניכים מספיק בוגרים לגילם, רצוי מאוד לעורר את החניכים גם למחשבה על יצירת אחדות בסניף. איך הם מפרגנים לקבוצות אחרות, מחמיאים, עוזרים וכו'. במיוחד חודש נושא, על שלל הפעילויות והיצירות שיש בו, זו הזדמנות ליצור בסניף אווירה של אחווה ואחדות ולא תחרויות ופילוגים.

4. עשיה חברתית והתנדבות כדרך ליצור אחדות בעם ישראל.

הערה למדריך: במידה והפעולה ארוכה מידי לחניכים שלך, או שאתה מרגיש שסוגיית האחדות בקבוצה דורשת מספיק אנרגיות- ניתן לדחות את שלב העשיה החברתית לפעולה אחרת בהמשך השנה. בכל מקרה, חשוב לחזור ולקשר את העשיה לבניין ירושלים, גם אם עוסקים בה מעבר לחודש נושא.

מתחלקים למספר קבוצות (לפי כמות החניכים). כל קבוצה מקבלת ציור של לב וציור של יד (נספח 2), ועליה להמחיש באמצעותם מה לדעתם קודם למה. אהבה לנתינה או נתינה לאהבה, זה בא ביחד, לא קשורים וכו'. לאחר שכל קבוצה מסבירה את התפיסה שלה בנוגע ליחס בין נתינה לאהבה עורכים לימוד קצר

  לימוד

אך יתבונן נא האדם כי לאשר יתן – יאהב. וגם יהיה לו חלק בו, וידבק אליו כאמור. ואז יבין ויבחין כי זה אשר זר נחשב לו הוא רק מאשר טרם נתן לו, ועוד לא היטיב עימו. אם נא יתחיל להיטיב את כל אשר ימצא, כי אז ירגיש אשר כולם המה קרוביו, כולם אהוביו. כי בכולם יש לו חלק ובכולם התפשטה עצמותו.

הרב דסלר / מכתב מאליהו

אם אישכחך

הרב דסלר אומר שקודם צריך לתת ואז מתפתח אהבה. אם נתרגל לתת אחד לשני, נרגיש פתאום שאנחנו אוהבים יותר אחד את השני. בדרכי חושבים שנותנים למי שאוהבים, אבל האמת היא שאהבה מתפתח בעקבות הנתינה. כדי ליצור אהבה ואחדות בעם ישראל, שנהיה כמו משפחה וכמו גוף אחד, כפי שאנחנו אמורים להיות, צריך לתת זה לזה.

חשיבה משותפת עם החניכים על תחום או ארגון בקרבת הסניף / בעיר / בשכונה וכו' שהם היו רוצים לתת בו. ניתן להכין מראש מספר אפשרויות עם רקע על כל אחת מהן ולערוך הצבעה עם החניכים איפה הם רוצים להתנדב אחת לחודש.

בקבוצות עם חשיבה ויוזמה, כדאי לבקש מראש מהחניכים לחשוב על רעיונות, ואולי אפילו להתייעץ עם ההורים, ובפעולה כל חניך יציג את הרעיון שלו למקום ההתנדבות ותתקיים הצבעה.

o q r z u h m T a x b p w c k v t n o

בשם הרב זוננפלד,
רבה הראשי של העדה החרדית בירושלים לפני קום המדינה, נאמר:
**"בית שני נחרב בעוון שנאת חנם,
בית שלישי ייבנה בזכות אהבת חנם.
שיהודים יאהבו זה את זה ללא חשבונות,
פשוט מפני שהם יהודים".**

כי הוא הכי יפה

כי הכריחו אותה

כי הוא תמיד עוזר

כי הוא מצחיק

כי הוא חכם

כי הוא חזק

כי יש לו עיניים כחולות

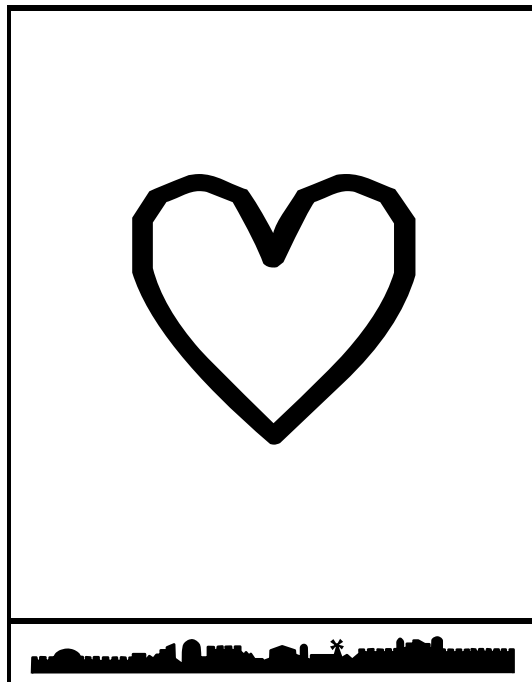
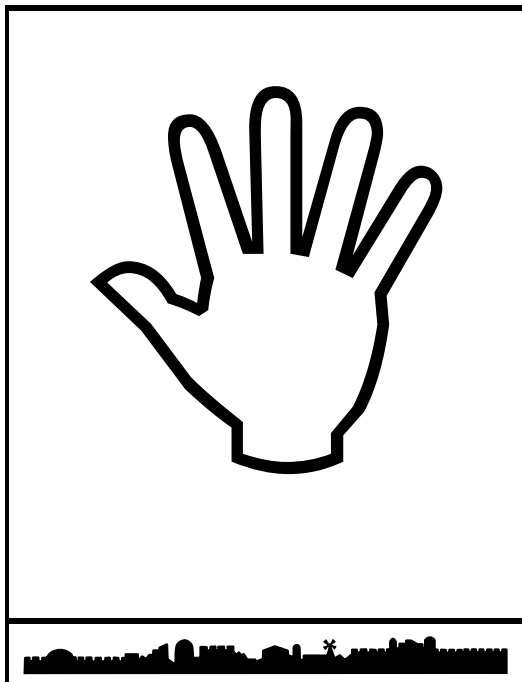
כי הוא אוכל
מה שהיא מבשלת

כי הוא נותן לה לישון

כי היא ילדה אותו

כי הוא דומה לה

נספח 2

↑ מטרת הפעולה:

החניכים יכירו בירושלים כעיר שהמחשה לעולם את ההתנהגות של 'לפנים משורת הדין'.

k מבנה הפעולה:

1. הבחנה בין עשיית צדק בדיון לבין צדק של 'לפנים משורת הדין'.
2. המחשה כי בניית המשכן וכלי המקדש נעשתה במידת 'לפנים משורת הדין'.
3. לימוד - מקום בית המקדש נבחר על פי מידת 'לפנים משורת הדין'.
4. חשיפת שמה של ירושלים "עיר הצדק".

g מהלך הפעולה:

1. הבחנה בין עשיית צדק בדיון לבין צדק של 'לפנים משורת הדין'

בית המשפט - בוחרים שלושה חניכים שימשו כשופטים, חניך שתפקידו להיות התובע ושלושה חניכים נתבעים. כל אחד מהחניכים מקבל דף ובו הנחיות (נספח 1).
עורכים 'משפט' לכל אחד מהנאשמים. לאחר כל משפט, מבקשים משאר חניכי הקבוצה להביע את עמדתם האם המשפט היה הוגן או לא.
ניתן להציב שני כסאות / לשנים שני כובעים / שני שלטים וכו', שעל אחד מהם x ועל השני v. כל חניך שרוצה להביע את דעתו יושב על אחד הכיסאות / חובש כובע / מרים שלט, לפי עמדתו בעד או נגד המשפטים שנערכו.

ישנם שני סוגים של עשיית צדק- הראשון הוא כאשר הולכים בדיוק לפי הדין. יש חוקים קבועים שמי שעובר עליהם מקבל את עונשו, ולפי החוקים הללו חורצים את דינם של האנשים. אם השופטים החליטו לתת לנאשם א' 2 ימי מאסר, הרי שלפי הדין הם נהגו בצדק, שכן החוק במדינתם אומר שחניך שלקח חפץ של חברו ללא קבלת רשות, מקבל 2 ימי מאסר. עם זאת, קיים גם סוג אחר של עשיית צדק.
הצדק השני הוא 'לפנים משורת הדין'. כלומר, למרות שעל פי החוק הייבש מגיע לאדם עונש מסוים, מחליטים לעשות עימו חסד ולהקל את עונשו. כאשר מתחשבים גם במה שקרה "מאחורי הקלעים", מקשיבים למי שעומד מולנו ומבינים את נקודת מבטו, למרות שאנחנו לא חייבים לעשות זאת לפי החוק היבש.
במשפט שנערך לחניכים, ייתכן והשופטים החליטו להקל עם החניך ולא לתת לו את עונשו מכיוון שהוא לקח את גליל נייר הטואלט לצרכים חיוניים, או לחילופין שהשופטים החליטו לתת לו מאסר ושאר חניכי הקבוצה טענו שגזר הדין איננו הוגן, הרי לקחת הגליל היתה לצורך מעשה טוב. ישנה ציפיה טבעית להיות קשובים מעבר לנדרש, לא לעשות רק מה שחייבים אלא מה שנוכח ומתאים מבחינה מוסרית. גם אם "החוק" לא מחייב אותנו להתחשב, זה נראה לנו המעשה הראוי.

פורסים שלט עם הגמרא:

"דאמר ר' יוחנן לא חרבה ירושלים אלא... שהעמידו דיניהם
על דין תורה ולא עבדו לפנים משורת הדין"

(בבא מציעא ל')

ישנן כמה סיבות שמוזכרות שבגללן חרבה ירושלים, ועם ישראל יצא לגלות של 2,000 שנים קשות. אחת מהסיבות היא "שלא עבדו לפני משורת הדין". אי הליכה "לפנים משורת הדין" כל כך חמור שזה מצדיק חורבן וגלות. ירושלים חרבה משום שהציפיה היתה שבה ינהגו במידת "לפנים משורת הדין" ולא רק לפי הדין עצמו. הצדק בירושלים צריך להיות צדק של עשיה מעבר, צדק שתובע מהאדם לעשות למען האחר כי הוא רוצה ולא כי הוא חייב. בלי צדק כזה, אין לירושלים קיום.

נקודות למחשבה

- ← מדוע זו הציפיה דווקא מירושלים?
- ← איך מתבטאת בירושלים צורת החיים של "לפני משורת הדין"?
- ← האם עשיה לפני משורת הדין מתקיימת רק בבתי משפט או שגם בחיי היום יום יש לנו יכולת (ויש מאיתנו ציפיה) לנהוג מעבר לדין ומעבר למה שחובה?

2. המחשה כי בניית המשכן וכלי המקדש נעשתה במידת 'לפנים משורת הדין'.

משאל עם עורכים משאל בקרב החניכים בסניף עבור איזו מטרה נעלה הם היו מוכנים לתרום את כספם. מי רוצה להיות מיליונר - כל קבוצת חניכים מקבלת סכום של 10,000 ₪, ורשימת גופים שמבקשים תרומות (נספח 2). עליהם להחליט האם הם רוצים לתרום, למי וכמה. יש באפשרותם להשאיר כסף ברשותם ולא לתרום את מלוא הסכום שניתן להם.

- ← מה גורם לאדם לרצות לתרום או להימנע מתרומה?
- ← מתי בפעם הראשונה מופיעה המילה "תרומה" בתנ"ך?

"דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי" (שמות כה', ב')

הבסיס לבניית המשכן וכלי המקדש (ולאחר מכן, המקדש עצמו) היה מתרומותיהם של העם, איש כפי רצונו. לאחר שכל אחד נתן מחצית השקל, הוסיף "כל איש ואישה אשר נדב לבם אותם להביא לכל המלאכה אשר ציוה ה' לעשות ביד משה, הביאו בני ישראל נדבה לה'" (שמות לה' כט') ומתרומות אלו נבנה המשכן, ארון הברית, הכרובים, השולחן ועוד. התרומות היו רבות כל כך עד שהאומנים שעסקים בבניית המשכן והכלים אומרים למשה: "מרבים העם להביא מדי העבודה למלאכה" (שמות לו' ה').

באמצעות התרומה למשכן (וכן, למקדש ולכליו), הקב"ה רוצה ללמד אותנו להיות אנשים שעושים מעבר. אנשים שמתנדבים, אנשים שנותנים כי הם רוצים, כי חשוב להם, ולא כי הם חייבים. לימוד משמעותי זה היווה את אחת הסיבות לבחירתה של ירושלים כמקום המקדש.

3. לימוד - מקום בית המקדש נבחר על פי מידת 'לפנים משורת הדין'

מספרים לחניכים בקצרה את הסיפור המסופר בספר שמואל ב', פרק כ"ד (נספח 3). דוד חטא (בכך שביקש למנות את בני ישראל, שכן לא היה צורך באותה עת למנותם), והקב"ה מעמיד בפניו שלוש אפשרויות לעונש שבע שנות רעב, שלושה חודשי מלחמה עם האויב או שלושה ימים של מגיפת דבר. עוצרים את תיאור האירועים באפשרויות שהציב הקב"ה בפני דוד ושואלים את החניכים במה הם היו בוחרים, לו היו דוד המלך, ומדוע? דוד בוחר במגיפה.

חודש נושא - תשס"ח

מפשט הפסוקים עולה כי דוד בחר במגיפה כי רצה להיות תלוי רק בחסדי שמים, ולא בידי אדם, כמאמר הפסוק "נפלה נא ביד ה' כי רבו רחמיו וביד אדם אל אפולה" (שמו"ב כ"ד, י"ד). עם זאת, המדרש מסביר באופן עמוק יותר את בחירתו של דוד:

דוד חשב כי אם יבחר במלחמה או ברעב, ישנו סיכוי שהוא ינצל מהמכה שכן הוא מלך ישראל ועל כן יש לו אוצרות רבים שיוכלו להצילו מהרעב ושומרים רבים שיילחמו על מנת שהוא יישאר בחיים. ואילו במגיפה, סיכויי להיפגע ממנה שווים לסיכויים של כל אחד מישראל להיפגע ממנה ועל כן בחר בה.

- ➔ מי מהחניכים בחר במגיפה, כפי בחר דוד?
- ➔ האם מאותן הסיבות שדוד בחר בגללן את המגיפה?
- ➔ האם דוד פעל על פי הדין או על פי העיקרון של 'לפנים משורת הדין'?

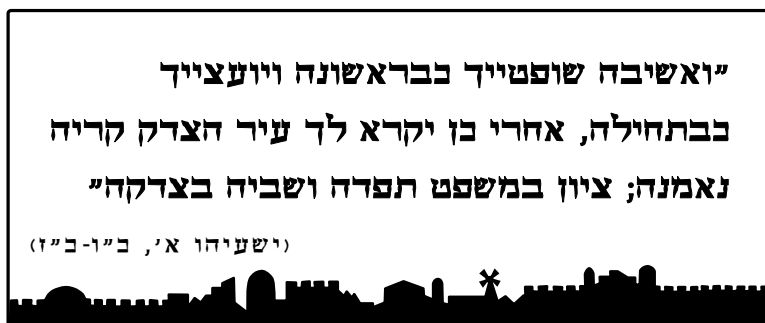
אם דוד היה בוחר ברעב או במלחמה, אף אחד לא יכול היה לבוא אליו בטענות שכן זכות הבחירה ניתנה בידי ועל כן היה יכול לבחור בכל אחת משלושת האפשרויות. למרות זאת, דוד בחר בדרך בה היה בטוח שהסיכויים שלו להיפגע שווים לסיכויים של כל אחד אחר מהעם. דוד לוקח על עצמו את האחריות ובוחר בדרך שהיא 'לפנים משורת הדין'. דרך שהוא עושה מה שנכון ואמיתי ולא מה שהוא חייב.

המגיפה הגיעה עד לגורן ארונה היבوسی ושם נעצרה (על פי רוב המפרשים, המגיפה נעצרה לפני זמנה, כלומר, לא ארכה שלושה ימים). בדברי הימים מתואר מקום בניית המקדש "יוחל שלמה לבנות את בית ה' בירושלים בהר המוריה אשר נראה לדוד אביו אשר הכין במקום דוד בגורן ארנן היבوسی" (דברי הימים ב' ג', א'). המקום בו נעצרה המגיפה הוא הר המוריה עליו נבנה בית המקדש.

בית המקדש נבנה במקום בו המלכות לקחה אחריות על מעשיה ובחרה ללכת בדרך של 'לפנים משורת הדין', לקבל החלטה שהשיקולים בה הם מעבר לשיקולים הרגילים ומה שמנחה אותה היא טובת העם והצדק המוחלט. זו התשתית של המקדש, זה מה שהמקדש וירושלים רוצים ללמד אותנו ואת העולם כולו. להיות אנשים של "מעבר". אנשים שעושים מה שנכון וראוי, ולא מה שמחוייב בחוק. אנשים שמתנדבים, אנשים שרוצים לעשות טוב מתוך בחירה חופשית שלהם, מתוך רצון אמיתי. ירושלים מראה לנו שזו צורת חיים אפשרית. יש מציאות שבנויה על לפנים משורת הדין. יש מציאות של התנדבות, התחשבות, עשייה אמיתית, בחירה בטוב ובנכון. זו מציאות שהיתה קיימת ויכולה לחזור להיות קיימת. זו מציאות חיים טובה יותר שירושלים הביאה לעולם.

4. חשיפת שמה של ירושלים "עיר הצדק"

ישעיהו מנבא על עתידה של ירושלים:

ירושלים תיבנה מתוך צדקתם הן של השופטים והיועצים אשר ישובו לדון "כבראשונה" בדרך של צדק ואמת, והן מתוך צדקתם של כלל האנשים "ושביה בצדקה".

ירושלים קרויה "עיר הצדק" משום שהיא בנויה ומושתתת על עקרונות של צדק, וממנה יחזור העולם כולו ללמוד כיצד לנהוג בצדק. עלינו לזכור כי הצדק המצופה בירושלים הוא "לפנים משורת הדין", צדק אמיתי שאנשים עושים כי הם רוצים לעשות מה שנכון ולא כי יש עליהם חובה. צדק שנובע מכך שאנשים רוצים להיטיב זה עם זה, רוצים לתרום ולתת מעצמם מעבר למה שמחוייב, זהו צדק אמיתי, זהו צדק ירושלמי.

נספחים

נספח 1

הנחיות לשופטים:

עוד מעט יופיעו לפניכם נאשמים אשר עשו מעשים שאסור לעשותם במדינתכם. עליכם לשפוט אותם ולחרוץ את גזר דינם. לאחר שהתובע יציג את עמדתו, הינכם רשאים להקשיב גם לנאשמים. לנוחיותכם, מצורפים בזה חוקי המדינה.

חוקי מדינת עיינות:

חניך המדבר לשון הרע – מקבל 3 ימי מאסר
 חניך שאינו מקשיב בקול הוריו – מקבל 4 ימי מאסר
 חניך אשר מדבר בזמן המפקד – מקבל יום מאסר
 חניך אשר מרים יד על חברו – מקבל 4 ימי מאסר
 חניך אשר לוקח חפץ אשר לו שייך לו, מבלי לבקש רשות – מקבל 2 ימי מאסר
 חניך אשר מפריע למדריך – מקבל 2 ימי מאסר
 חניך אשר פוגע ברכוש ציבורי – מקבל 3 ימי מאסר
 חניך אשר חוצה את הכביש באור אדום – מקבל 2.5 ימי מאסר
 חניך אשר מאחר לפעולה – מקבל יום מאסר

הנחיות לתובע:

עליך לפנות לבית המשפט ולבקש להעמיד לדין את הנאשמים הבאים:
 נאשם א' – לקח גליל נייר טואלט של חברו מבלי לבקש רשות
 נאשם ב' – לא ציית בקול אימו
 נאשם ג' – דיבר בשעת המפקד

הנחיות לנאשם א':

הינך עומד לדין מכיוון שלקחת גליל נייר טואלט של חברך ללא רשות. אם תתבקש, אתה יכול להציג בפני השופטים את הסיפור המלא: ביום ד' האחרון עברת במסדרון בית הספר וראית שאחד מחבריך נפל, נחתך ברגלו ויורד לו דם. נכנסת לכיתה, ראית על אחד השולחנות גליל נייר טואלט, לקחת אותו ובמהירות רצת לעזור לחברך.

הנחיות לנאשם ב':

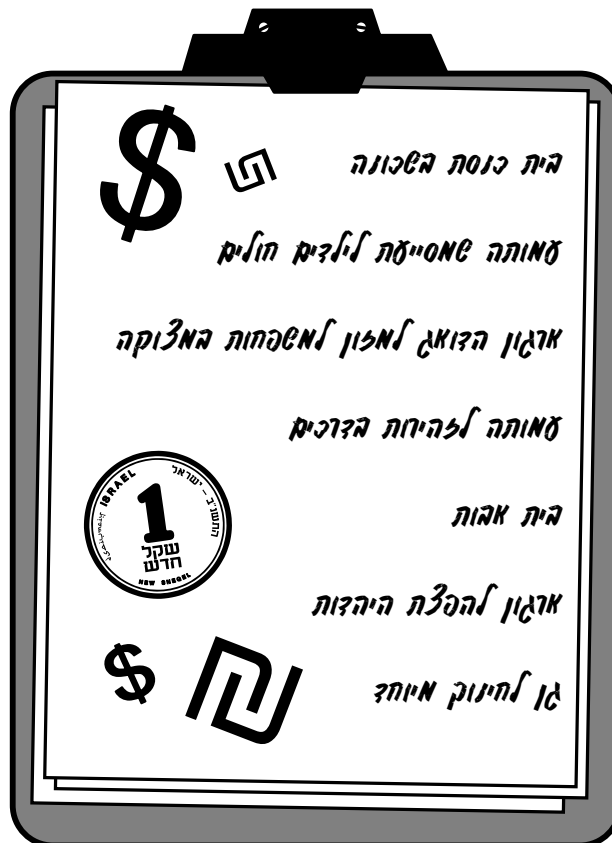
הינך עומד לדין מכיוון שלא צייתת בקול אימך. אם תתבקש, אתה יכול להציג בפני השופטים את הסיפור המלא: אימך ביקשה ממך ללכת לקנות לה מספר מצרכים בחנות הקרובה. יצאת מהבית וניגש אליך אדם זקן וביקש שתעזור לו לסחוב את הסלים שלו לביתו. הבית היה במרחק שני רחובות והזקן הלך מאד לאט... עד שהגעת לחנות, היא כבר היתה סגורה. הגעת הביתה ללא המצרכים שאימך בקשה.

הנחיות לנאשם ג':

הינך עומד לדין מכיוון שדיברת בשעת המפקד. אם תתבקש, אתה יכול להציג בפני השופטים את הסיפור המלא: בזמן המפקד בשבת האחרונה, אחד החניכים נשען על דלת הכניסה לאולם. לפתע שמת לב שחניך אשר הגיע מבחוץ, מנסה לסגור את הדלת. ידעת שאם הדלת תיסגר, ידיו של החניך ייצבטו בה וייפצעו. צעקת לכיוונו שיזוז מהר על מנת לא להיפגע.

נספח 2

א ויסף, אף-יהוה, לחרות, בישראל; ויסת את-דוד בהם לאמר, לך מנה את-ישראל ואת-יהודה. ב ויאמר המלך אל-יואב שר-החיל אשר-אתו, שוט-נא בכל-שבטי ישראל מדן ועד-באר שבע, ופקדו, את-העם; וידעתי, את מספר העם. (ס)

ג ויאמר יואב אל-המלך, ויסף יהוה אלהיך אל-העם ובהם מאה פעמים, ועיני אדני-המלך, ראות; ואדני המלך, למה חפץ בדבר הזה. ד ויחזק דבר-המלך אל-יואב, ועל שרי החיל; ויצא יואב ושרי החיל, לפני המלך, לפקד את-העם, את-ישראל. ה ויעברו, את-הירדן; ויחנו בערוער, ימין העיר אשר בתוך-הנחל הגד--ואל-יעזר. ו ויבאו, הגלעד, ואל-ארץ תחתים, חדשי; ויבאו דנה יען, וסביב אל-צידון. ז ויבאו, מבצר-צר, וכל-ערי החוי, והבנעני; ויצאו אל-נגב יהודה, באר שבע. ח וישטו, בכל-הארץ; ויבאו מקצה תשעה חדשים, ועשרים יום--ירושלם. ט ויתן יואב את-מספר מפקד-העם, אל-המלך; ותהי ישראל שמנה מאות אלף איש-חיל, שלף חרב, ואיש יהודה, חמש-מאות אלף איש. י ויך לב-דוד אתו, אחרי-כן ספר את-העם; (פ)

ויאמר דוד אל-יהוה, חטאתי מאד אשר עשיתי, ועתה יהוה העבר-נא את-עון עבדך, כי נספלתי מאד. יא ויקם דוד, בבקר; (פ)

ודבר-יהוה, היה אל-גד הנביא, חזה דוד, לאמר. יב הלוך ודברת אל-דוד, פה אומר יהוה--שלש, אנכי נוטל עליך: בחר-לך אחת-מהם, ואעשה-לך. יג ויבא-גד אל-דוד, ויגד-לו; ויאמר לו התבוא לך שבע שנים רעב בארצך אם-שלשה חדשים נסך לפני-צריך והוא רדפך, ואם-היות שלשת ימים דבר בארצך--עתה דע וראה, מה-אשיב שלחי דבר. (ס)

יד ויאמר דוד אל-גד, צר-לי מאד; נפלה-נא ביד-יהוה כי-רבים רחמו, וביד-אדם אל-אפלה. טו ויתן יהוה דבר בישראל, מהבקר ועד-עת מועד; וימת מן-העם, מדן ועד-באר שבע, שבעים אלף איש. טז וישלח ידו המלאך ירושלם, לשחתה, וינחם יהוה אל-הרעה, ויאמר למלאך המסחית בעם רב עתה הרף ידך; ומלאך יהוה היה, עם-גרון האורנה (הארונה) היבסי. (ס)

יז ויאמר דוד אל-יהוה בראתו את-המלאך המכה בעם, ויאמר הנה אנכי חטאתי ואנכי העויתי, ואלה הצאן, מה עשו: תהי נא ידך בי, ובבית אבי. (פ)

יח ויבא-גד אל-דוד, ביום ההוא; ויאמר לו, עלה הקם ליהוה מזבח, בגרן, ארניה (ארונה) היבסי. יט ויעל דוד בדבר-גד, באשר צוה יהוה. כ וישקף ארונה, וירא את-המלך ואת-עבדיו, עברים, עליו; ויצא ארונה, וישתחו למלך אפיו ארצה. כא ויאמר ארונה, מדוע בא אדני-המלך אל-עבדו; ויאמר דוד לקנות מעמך את-הגרן, לבנות מזבח ליהוה, ותעצר המגפה, מעל העם. כב ויאמר ארונה אל-דוד, יקח ויעל אדני המלך השוב בעינו; ראה הבקר לעלה, והמרגים וכלי הבקר לעצים. כג הכל, נתן ארונה המלך--למלך; (ס) ויאמר ארונה אל-המלך, יהוה אלהיך ירצך. כד ויאמר המלך אל-ארונה, לא כי-קנו אקנה מאותך במחיר, ולא אעלה ליהוה אלהי, עלות חנם; ויקן דוד את-הגרן ואת-הבקר, בכסף שקלים חמשים. כה ויבן שם דוד מזבח ליהוה, ויעל עלות ושלמים; ויעתר יהוה לארץ, ותעצר המגפה מעל ישראל. (ש)

שמואל ב' כד'

↑ מטרת הפעולה:

החניכים יכירו בכך, שבמציאות החברתית כיום, לא נפוצה ההתנהגות של עשיית מתוך בחירה ורצון. החניכים יכאבו את חוסר העשייה ההתנדבותית ("לפני משורת הדין") שקיימת היום בחברה.

k מבנה הפעולה:

1. הכרה כי חורבן הבית פגע גם במסרים הרוחניים והחינוכיים שירושלים והמקדש לימדו את העולם, ובתוכם צורת חיים של התנדבות ועשיית הטוב מתוך בחירה.
2. המחשת המתח הקיים בין הרצון "לעשות מעבר" לבין הפחד מ"להיות פראייר".
3. הבנה כי העשייה ההתנדבותית טבועה בזהותנו היהודית.

g מהלך הפעולה:

1. הכרה כי חורבן הבית פגע גם במסרים הרוחניים והחינוכיים שירושלים והמקדש לימדו את העולם, ובתוכם צורת חיים של התנדבות ועשיית הטוב מתוך בחירה.
- תחרות פתרון כתב חידה (נספח 1).
- לימוד פתרון כתב החידה -

"ר' פנחס בן יאיר אומר: מיום שחרב בית המקדש בושו חכמים ובני חורין, וחפו ראשם, ונדלדלו אנשי מעשה, וגברו בעלי זרוע ובעלי לשון, ואין דורש ואין מבקש ואין שואל, ועל מי יש לנו להישען? על אבינו שבשמים" (עבודה זרה לג')

אחרי חורבן הבית, נוצר מצב ש"גברו בעלי זרוע ובעלי לשון" מי שחזק, ביריון, "עם פה גדול", הוא זה שגבר. החברה כבר לא היתה חברה מתחשבת, חברה בה יש אכפתיות ועשייה אחד למען השני מתוך רצון ובחירה. החברה הישראלית של אחרי החורבן לא הצליחה ליישם את אורך החיים של "לפני משורת הדין", של עשיית חסד.

בקבוצות בוגרות, מומלץ להקריא את אחד הקטעים מנספח 2 (חנה סנש או ברל כצנלסון), ולערוך דיון בהתאם-

← למה מפריע לכצנלסון (שהיה אדם חילוני) שהנער לא זכר את ט' באב, ולא מציין את החורבן?

חנה סנש רואה בציונות את המקור למסורת, מצפון, צדק, חיים אנושיים. מדוע היא מציינת את התקופה מאז שהיהודים חיים באופן לא נורמלי (בגלות, מחוץ לארץ ישראל), כתקופה בה היהודים לא יכולים לממש את הערכים שנועדנו להם?

2. המחשת המתח הקיים בין הרצון "לעשות מעבר" לבין הפחד מ"להיות פראייר".

משחק "סולמות וחבלים" (הלוח בנספח 3). כל אחד מהחניכים מקבל שני פתקים בצבעים שונים. על אחד כתוב "פראייר" ועל השני "לא פראייר". מחלקים את הקבוצה למספר קבוצות ולכל קבוצה חייל משחק. כל קבוצה זורקת בתורה את הקובייה ומתקדמת על הלוח לפי המספר המופיע על הקובייה. כאשר קבוצה מגיעה למשבצת בה יש חבל וסולם הם מרימים כרטיסיה עם תיאור מקרה (נספח 4). על כל החברים בקבוצה להצביע

בדיקה בסיום המשחק

← האם חלק מהשיקולים היה הרצון לנצח או לא לתת לאחרים לנצח?

◀ מי נחשב בעינינו "פראיר"?

◀ מת'י אנחנו מצליחים לעשות מה שנראה לנו ראוי ונכון ומת'י אנחנו מוותרים על זה ומרגיעים את עצמנו

ש"אנחנו לא חייבים?"

◀ מאיפה נובע החשש שלנו מ"לצאת פראיירים"?

האם חשש זה מונע מאיתנו לעשות דברים שנכונים בעינינו ויותר ראויים? ←

פירסומת של צייטוס "מי שאוכל לבד אוכל יותר" איזו אמירה חברתית תרבותית יש בפירסומת הזו?

מספרים את הסיפור הבא...

[illegible]

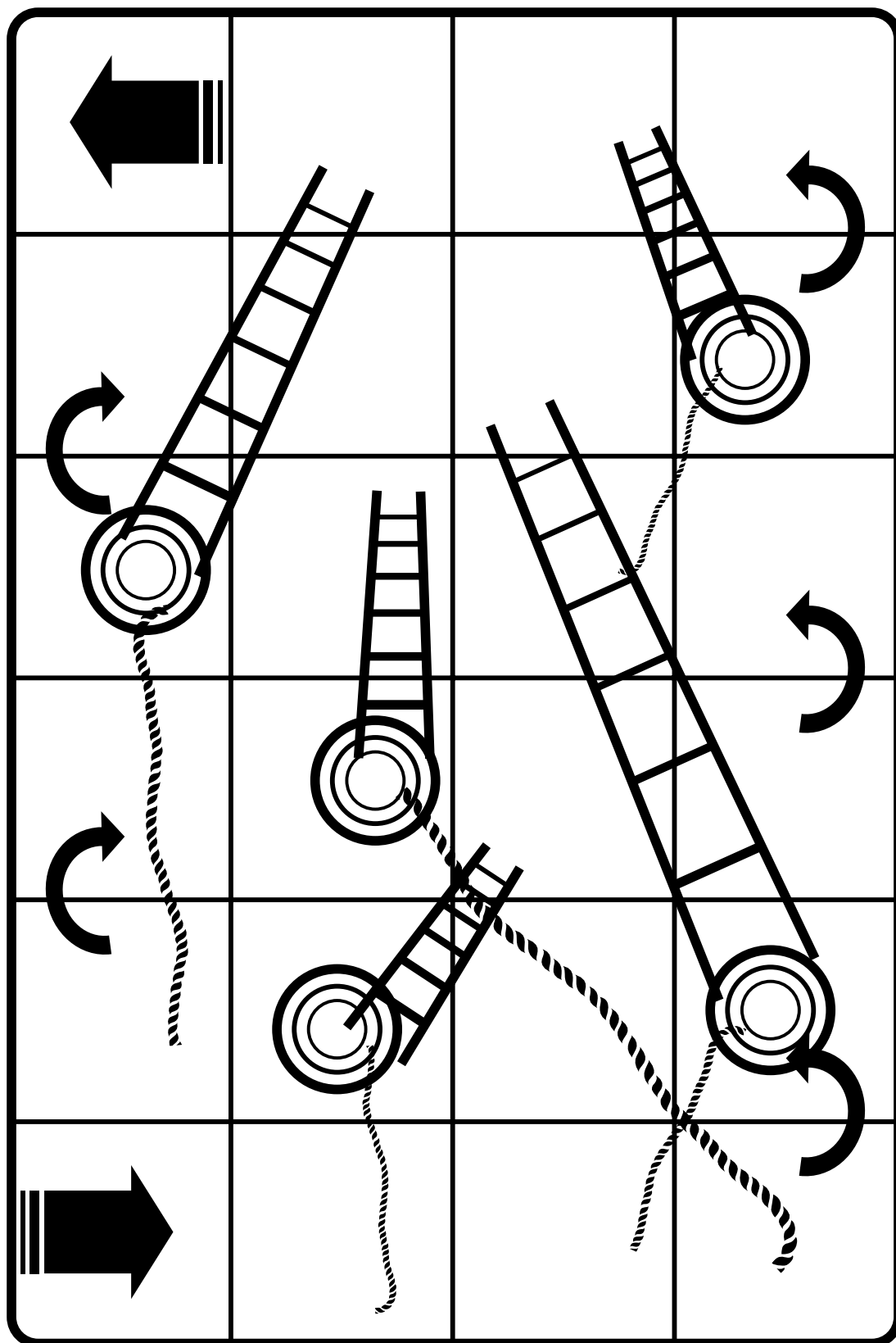
(' 人 人 人 人 人 人 人 人)

𐤀	𐤁	𐤂	𐤃	𐤄	𐤅	𐤆	𐤇	𐤈	𐤉	𐤊	𐤋	𐤌	𐤍	𐤎	𐤏	𐤐	𐤑	𐤒	𐤓	𐤔	𐤕	𐤖	𐤗	𐤘	𐤙	𐤚	𐤛	𐤜	𐤝	𐤞	𐤟	𐤠	𐤡	𐤢	𐤣	𐤤	𐤥	𐤦	𐤧	𐤨	𐤩	𐤪	𐤫	𐤬	𐤭	𐤮	𐤯	𐤰	𐤱	𐤲	𐤳	𐤴	𐤵	𐤶	𐤷	𐤸	𐤹	𐤺	𐤻	𐤼	𐤽	𐤾	𐤿	𐥀	𐥁	𐥂	𐥃	𐥄	𐥅	𐥆	𐥇	𐥈	𐥉	𐥊	𐥋	𐥌	𐥍	𐥎	𐥏	𐥐	𐥑	𐥒	𐥓	𐥔	𐥕	𐥖	𐥗	𐥘	𐥙	𐥚	𐥛	𐥜	𐥝	𐥞	𐥟	𐥠	𐥡	𐥢	𐥣	𐥤	𐥥	𐥦	𐥧	𐥨	𐥩	𐥪	𐥫	𐥬	𐥭	𐥮	𐥯	𐥰	𐥱	𐥲	𐥳	𐥴	𐥵	𐥶	𐥷	𐥸	𐥹	𐥺	𐥻	𐥼	𐥽	𐥾	𐥿	𐦀	𐦁	𐦂	𐦃	𐦄	𐦅	𐦆	𐦇	𐦈	𐦉	𐦊	𐦋	𐦌	𐦍	𐦎	𐦏	𐦐	𐦑	𐦒	𐦓	𐦔	𐦕	𐦖	𐦗	𐦘	𐦙	𐦚	𐦛	𐦜	𐦝	𐦞	𐦟	𐦠	𐦡	𐦢	𐦣	𐦤	𐦥	𐦦	𐦧	𐦨	𐦩	𐦪	𐦫	𐦬	𐦭	𐦮	𐦯	𐦰	𐦱	𐦲	𐦳	𐦴	𐦵	𐦶	𐦷	𐦸	𐦹	𐦺	𐦻	𐦼	𐦽	𐦾	𐦿	𐧀	𐧁	𐧂	𐧃	𐧄	𐧅	𐧆	𐧇	𐧈	𐧉	𐧊	𐧋	𐧌	𐧍	𐧎	𐧏	𐧐	𐧑	𐧒	𐧓	𐧔	𐧕	𐧖	𐧗	𐧘	𐧙	𐧚	𐧛	𐧜	𐧝	𐧞	𐧟	𐧠	𐧡	𐧢	𐧣	𐧤	𐧥	𐧦	𐧧	𐧨	𐧩	𐧪	𐧫	𐧬	𐧭	𐧮	𐧯	𐧰	𐧱	𐧲	𐧳	𐧴	𐧵	𐧶	𐧷	𐧸	𐧹	𐧺	𐧻	𐧼	𐧽	𐧾	𐧿	𐨀	𐨁	𐨂	𐨃	𐨄	𐨅	𐨆	𐨇	𐨈	𐨉	𐨊	𐨋	𐨌	𐨍	𐨎	𐨏	𐨐	𐨑	𐨒	𐨓	𐨔	𐨕	𐨖	𐨗	𐨘	𐨙	𐨚	𐨛	𐨜	𐨝	𐨞	𐨟	𐨠	𐨡	𐨢	𐨣	𐨤	𐨥	𐨦	𐨧	𐨨	𐨩	𐨪	𐨫	𐨬	𐨭	𐨮	𐨯	𐨰	𐨱	𐨲	𐨳	𐨴	𐨵	𐨶	𐨷	𐨸	𐨹	𐨺	𐨻	𐨼	𐨽	𐨾	𐨿	𐩀	𐩁	𐩂	𐩃	𐩄	𐩅	𐩆	𐩇	𐩈	𐩉	𐩊	𐩋	𐩌	𐩍	𐩎	𐩏	𐩐	𐩑	𐩒	𐩓	𐩔	𐩕	𐩖	𐩗	𐩘	𐩙	𐩚	𐩛	𐩜	𐩝	𐩞	𐩟	𐩠	𐩡	𐩢	𐩣	𐩤	𐩥	𐩦	𐩧	𐩨	𐩩	𐩪	𐩫	𐩬	𐩭	𐩮	𐩯	𐩰	𐩱	𐩲	𐩳	𐩴	𐩵	𐩶	𐩷	𐩸	𐩹	𐩺	𐩻	𐩼	𐩽	𐩾	𐩿	𐪀	𐪁	𐪂	𐪃	𐪄	𐪅	𐪆	𐪇	𐪈	𐪉	𐪊	𐪋	𐪌	𐪍	𐪎	𐪏	𐪐	𐪑	𐪒	𐪓	𐪔	𐪕	𐪖	𐪗	𐪘	𐪙	𐪚	𐪛	𐪜	𐪝	𐪞	𐪟	𐪠	𐪡	𐪢	𐪣	𐪤	𐪥	𐪦	𐪧	𐪨	𐪩	𐪪	𐪫	𐪬	𐪭	𐪮	𐪯	𐪰	𐪱	𐪲	𐪳	𐪴	𐪵	𐪶	𐪷	𐪸	𐪹	𐪺	𐪻	𐪼	𐪽	𐪾	𐪿	𐫀	𐫁	𐫂	𐫃	𐫄	𐫅																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	ז	נ	מ	ל	כ	,	ט	ח	ז	ד	כ	ב	א																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													</

[illegible]

(ê"óùì ââçá íáàď - úáďâéöä ŋăŋéáì úááùçî / ùďŋ äďç)

[illegible]

המורה היקשה שמישהו
יסדר את הכיתה. דני
התנדב להישאר אחרי
הלימודים ולעשות זאת...

העת שסיגלית נסעה
באוטובוס, היקשה ממנה
אישה ממוגות שתעזור
לה לסחוב את סליה
הכבדים לביתה. סיגלית
יודעה שתי תחנות לפני
התחנה של ביתה על
מנת לעזור לאישה.

היום שלישי שעבר עשינו
ערה במאה הסניף.
כשנגמרה הפעולה,
המדריכים ליוו אותנו
הביתה ורק אורי לא בא
איתנו. הוא נשאר לנקות
את הלכודק שעשינו.

חת עבדה קשה כל החופש
הגדול. היא עשתה קיסנה
והחזיקה כסף בו ולתה
לקנות לעצמה את מחק
המחשה האהבה עליה. היום
האחרון של החופש, דפק
על דלת ביתם אדם אשר
היקש לדקה. חת נתנה לו
את כל הכסף שהחזיקה.

כל הכיתה יצאה
להתרמה. בוגם האחרון
אריאל הודיע שהוא לא
יכול ללכת להתרים.
אבישי התנדב ללכת
להתרים גם הרחובות
שאריל היה אמור
להתרים בהם.

באחד מימי החופש,
נסענו עם כל הקבוצה
ללונה פארק. תכנונו את
זה המון זמן וסופסוף
זה קרה... אמא של שירה
לא הרגישה טוב והיא
החליטה להישאר ולשמו
על אחיה הקטנים.

העת שמים ישה התחנות
האטובוס, ניגש אליה אדם
ואמר שהוא חייה להודיע
לאשתו שהוא מאחר ושאל
אם מישהו יכול להשאיל לו
את הפלאפון שלו על מנת
שיתקשר לאשתו. מרים
הוציאה מיז את המכשיר
מתיקה ונתנה לו להתקשר.

באמצע המסע, עצרו
להפסקת צהרים. כשכולם
סיימו לאכול, המדריכים
לקחו אותנו למערה
שהיתה בצד הדרך וסיפרו
לנו ציגאט. אופיר הפסיק
את דבר הסיפור כי אסר
בחור את השאריות
שהארו.

השבת היתה בבית הכנסת
שבת חתן. לאחר התפילה
שיחקו כולם עם הסוכריות
שהצליחו לאסוף. שי אסר
הכי הרבה מכולם. באמצע
המשחק, הוא שמ לבני
אין בכלל סוכריות הוא
ניגש ונתן לו חצי
מהסוכריות שאסר.

שומצין היקרה הביתה
של חבורה עדי. היא
ראתה שם צבעים מאד
יפים שעדי קיבלה מחור
לארץ. עדי הסכימה
להלוות לה אותם.
שומצין איבדה את
הצבעים. מה דעתכם על
מעשיה של עדי?

↑ מטרת הפעולה:

החניכים יקבלו על עצמם לנהוג בצדק של "לפנים משורת הדין", ולעשות מעבר לנדרש מתוך בחירה ורצון.

k מבנה הפעולה:

1. המחשה כי טבוע בנו הרצון לחיות חיים שיש בהם מעבר למה ש"נדרש בחוק".
2. הכרה כי כל מהלך גדול מתחיל בשינויים הקטנים.
3. חשיפה של רעיונות מעשיים ליצירת חברה הנוהגת "לפנים משורת הדין".

g מהלך הפעולה:

1. המחשה כי טבוע בנו הרצון לחיות חיים שיש בהם מעבר למה ש"נדרש בחוק".

רשות או חובה- כל החניכים יושבים במעגל שבמרכזו בקבוק. המדריך מסובב את הבקבוק, והחניך שפייט הבקבוק נעצרה מולו בוחר "רשות" או "חובה". בהתאם לבחירתו הוא מרים כרטיסיה מהערימה של "רשות" או של "חובה" (נספח 1), מבצע את המשימה ומסובב את הבקבוק. החניך שהפיה נעצרה מולו בוחר רשות או חובה, וכן הלאה. משימות ה"רשות" עוסקות בדברים שהחניכים היו רוצים שיהפכו לחוק, או שישארו רשות. משימות ה"חובה" מנחות את החניכים לביצוע התנהגויות נחמדות כלפי חניכים אחרים.

סביר להניח שיהיו דברים שהחניכים ירצו שישארו רשות. לא כדי שהם לא יצטרכו לעשות אותם, אלא כדי שיוכלו לעשות מבחירה. אנחנו מבינים שיש דברים (כמו לתת מתנה ליומולדת) שאם מכריחים לעשות אותם יוצאת מהם כל הנשמה, כל המטרה והכוונה, שכן בעצם מה שבאמת חשוב. במשימות החובה, החניכים עשו דברים נחמדים זה לזה, אבל אף אחד לא התרגש ושמו, כי כולם ידעו שזה לא מהלב.

בכולנו יש הרצון הבסיסי לעשות יותר ממה שחובה עלינו. אנחנו רוצים לבחור לעשות טוב לאחרים. כשאנחנו אוהבים מישהו אנחנו מחפשים איך להיטיב איתו יותר ויותר, ולא מסתפקים בעשיית מה שחובה בלבד. יש לנו את התחושה הטבעית שהחיים האמיתיים נמצאים ב"מעבר", לא במה שחייבים אלא במה במתנדבים, במה שעושים עם הנשמה, עם השמחה, עם הבחירה האישית בלהיות טוב ומשפיע יותר.

כשאנחנו עושים טוב למישהו שחשוב לנו, אנחנו לא מרגישים פראיירים. אנחנו שמחים לעשות זאת, אנחנו רוצים. התחושה הכל כך טבעית הזו, קצת היטשטשה לנו בעקבות התרבות החומרנית והתחרותית, כפי שראינו בפעולה הקודמת. אבל אנחנו חייבים לזכור שזה מה שמתאים וטבעי ונכון לנו באמת, ולחזור לשחזר את הרצון הזה.

נשמע גדול וחסר סיכוי? זה בידיים שלנו, כפי שנראה בשלב הבא.

2. הכרה כי כל מהלך גדול מתחיל בשינויים הקטנים.

טלפון שבור יושבים במעגל, אחד החניכים לוחש באוזן של חברו מילה כלשהי, החניך ששמע את המילה לוחש אותה באוזנו של זה שלצידו וכן הלאה עד שהחניך האחרון שומע את המילה. החניך האחרון אומר בקול את המילה אותה שמע ובודקים האם זו המילה שהחניך הראשון העביר. אם לא, כל חניך אומר את המילה ששמע ומגלים מהיכן נולדה הטעות.

משפט שבור נותנים לאחד החניכים דף אשר בראשו כתוב משפט. על החניך לכתוב משפט חדש על ידי שינוי של מילה אחת בלבד במשפט שקיבל. החניך מקבל את הדף, מסתיר את המשפט המקורי וכותב את המשפט לאחר ששינה מילה. לאחר מכן הוא מעביר את הדף לחניך שלצידו ועליו לשנות שוב רק מילה אחת במשפט וכן הלאה. בסוף המשחק, מקריא כל אחד את המשפט ורואים איך המשפט שינה לגמרי את משמעותו. (לדוגמא: המשפט המקורי הכתוב על הדף: אתמול אמא הלכה לחנות וקנתה לי שמלה. החניך הראשון שינה את המשפט וכתב: אתמול אמא הלכה לחנות וקנתה לי בובה. החניך השני: אתמול אמא הלכה לחנות וקנתה לאחותי בובה. וכן הלאה).

מה גרם לשינוי בכל משחק?

מדוע המילה שעברה בטלפון השבור נשמעה אחרת מהמילה המקורית?

כיצד המשפט שעבר במשחק השני שינה לגמרי את משמעותו?

גם לפרטים הקטנים ביותר יש משמעות והם יכולים ליצור שינוי. על ידי שינוי של אות אחת או מילה אחת משמעות כולה יכולה להשתנות לחלוטין.

כמו במשחק, גם בחיים יש לכל אחד מאיתנו יכולת השפעה. דיברנו במערך על כך שירושלים מבוססת על תשתית של צדק, לפיה אנשים פועלים מרצון ולא רק מחובה. אנשים בוחרים לעשות דברים גם מעבר לנדרש. אומנם המצב היום הוא כזה שמי שנותן 'סתם' מכונה פראייר ושהתרבות היא תחרותית וחומרנית, הרי שהיכולת להתחיל לחולל שינוי נמצאת בידים שלנו. אם כל אחד מאיתנו יצור שינוי קטן בעצמו ובסביבתו, יצטרפו השינויים זה לזה ויווצר מהלך גדול ומשמעותי.

3. חשיפה של רעיונות מעשיים ליצירת חברה הנוהגת "לפנים משורת הדין".

פורסים ציר, או תולים שני שלטים בקצוות החדר, קצה אחד "חוק", וקצה שני "לעשות יותר".

המדריך רץ בין שני הקצוות ומסביר שאנחנו כל הזמן במתח שבין החוק לבין הרצון לעשות יותר. בקבוצות אנרגטיות, ניתן לפרוס חבל בין השלטים ולשחק "משיכת חבל". הקבוצה מתחלקת לשתיים, כל חצי עומד בשורה ומושך בקצה אחד של החבל. באמצע החבל יש סימון (סרט קשור או משהו כזה). הקבוצה הראשונה שהצליחה למשוך את החבל כך שהסימון יעבור לחצי שלה ניצחה.

לפעמים אנחנו מתבלבלים. הרי אם מצפים מאיתנו לעשות יותר ממה שחייבים, האם זה לא הופך להיות חובה? אם האדם היהודי ועמ"י כולו חייב להתנדב (ואפילו המקדש נחרב כי לא התנהגנו "לפנים משורת הדין"), אז איפה ההתנדבות?

איך אנחנו מתמודדים עם המתח, שאנחנו "חייבים להתנדב"?

אלא, שהחובה שמוטלת עלינו היא לא להסתפק במה שמוגדר ומחוייב, להיות אנשים שעושים יותר, שחיים ופועלים מתוך התנדבות. הבחירה היא במה להיות יותר, במה לבחור להתנדב, במה לעשות מעבר למה ש"החוק מחייב".

כל אחד מאיתנו צריך לחפש ולבחור, איפה הוא משקיע יותר? איזו קבלה חדשה הוא מקבל על עצמו? באיזו נקודה בחיים שלו הוא עושה מעבר, הוא נותן את כל הנשמה? הוא חי "לפנים משורת הדין"?

ירושלים מסמנת לנו את המסגרת וכל אחד מאיתנו צריך ליצוק לתוכה את התוכן ואת המשמעות.

ירושלים מלמדת אותנו שיש מציאות חיים של התנדבות (כפי שראינו בפעולה הראשונה במערך). שזה אפשרי הן בחיי הפרט (התנדבות לתרומה למקדש), והן בחיי הציבור (דוד המלך).

כל חניך מקבל חתיכת פאזל (נספח 2) שעל צידה ההפוך הוא רושם מקרה בו הוא עשה משהו מתוך רצון ולא מתוך חובה או מקרה בו הוא מרגיש שעשה משהו מעבר למה שנדרש.

| | בשבת- כל חניך מקבל חתיכת פאזל שבצידה השני תיאור של עשיה "לפנים משורת הדין", בחירה והתנדבות, עשיה מעבר (נספח 3).

מבקשים מהחניכים לחלק את כל המעשים שכתבו (או שקיבלו) לשלוש קבוצות (כפי ראות עיניהם- יכול להיות מעשים שקשורים בבית / בסניף / בבית הספר, או מעשים שקשורים במשפחה / בחברים / בחניך בלבד וכן הלאה, כיד הדמיון הטובה על החניכים). עוברים עם החניכים על החלוקה שעשו ושואלים אותם אם יש להם רעיון לצורת חלוקה אחרת. אם אין להם רעיונות, ניתן להציע להם צורות חלוקה נוספות. החלוקות המגוונות מראות לנו שהצדק יכול ללוות אותנו בכל מקום, בכל זמן ובכל סיטואציה.

| A H | החניכים ישובים על כסאות במעגל, וחניך אחד עומד באמצע (אין לו כסא במעגל). החניך אומר בקול מאפיין שקשור לעשיה שמתוארת בחתיכת הפאזל שלו (שכתב או קיבל), וכל החניכים שיש להם את אותו המאפיין צריכים לקום ולהתחלף ביניהם במקומות. החניך שהיה באמצע גם מנסה להתיישב על אד הכיסאות שהתפנו. החניך שנשאר בלי כסא אומר מאפיין נוסף וכן הלאה. לדוגמא: חניך שמתואר לו "החלטתי להביא לאמא פרחים לקראת שבת כל יום שישי". יכול לומר מאפיין "עשיה שקשורה בזמן מסוים בשבוע" ואז חניך שיש לו "כל יום שלישי, שמסיימים את הלימודים יותר מוקדם, אני הולך לבקר את סבתא ולשמוח אותה" צריך לקום ממקומו ולהתחלף עם מישהו אחר. מאפיין אפשרי נוסף ל "החלטתי להביא לאמא פרחים לקראת שבת כל יום שישי", יכול להיות "עשיה שקשורה לאמא / למשפחה". וזה מצרף למשחק חניך שכתוב לו "אני דואג לתורנות בין הילדים בהגשת האוכל בשבת ובפינו השולחן, כדי שאמא תוכל לנוח". עשיה יותר מהמחוייב מופיעה בכל תחומי החיים. יש לנו הזדמנות לעשות מעבר בכל זמן, עם כל אדם, ובכל מציאות.

ניתן לעשות סבב בין החניכים ולחשוב יחד על הזדמנויות אישיות או לקבוצה כולה, בהן אנחנו יכולים ליצור את השינוי ולהחזיר את תפארת ההתנדבות לחיינו ולחיי העולם כולו.

חשוב מאוד שהחניכים יחשבו בעצמם ויבחרו דברים שהם רוצים לעשות מרצונם הטוב. מצ"ב מספר דוגמאות אפשריות רק כדי לתת כיוון כללי. מה שהחניכים מציעים ובוחרים, זה הרבה יותר טוב ממה שכתוב כאן: לקחת אחריות על פינה בלוח המודעות של הסניף. לנקות את הסניף אחרי סעודה שלישית (אם יש...). לעשות שטיפת סניף אחת לחודש, גם אם אין תורנות בין כל הקבוצות. להכין למרכזת צ'ופר אחרי פעילות מיוחדת בסניף. אחרי פעולות שבת, לפני תפילת ערבית, לקרוא יחד כמה פרקי תהילים להצלחת עם ישראל.

נספחים

נספח 1- כרטיסיות רשות

האם אתה בעצ
או נגד לחוק
חוק שחייבים
להתקשר לילד
חולה מהכיתה
ולאחל לו רפואה
שלימה?

רשות

אנור שני
טיעונים בעצ ונשי
טיעונים נגד
חקיקת חוק, שכל
בעל חייב להביא
למשתו פרחים
לקראת שבת.

רשות

אנור יתרון וחיסרון
שיכולים להיווצר
אם יכריחו את כל
השכנים בגניין
לחייב לה לזה
כשהם נפגשים
בחדר המדרגות.

רשות

מה היתה אמא
שלב אומרת, אם
היה חוק שבסוף כל
ארוחה כל הילדים
חייבים לומר לאמא:
"תודה רבה,
האוכל היה טעים
מאוד"?

רשות

האם נראה לך טוב
שתהיה הזרעה בין
החניכים בקבוצה, וכל
חניך יהיה חייב לתת
מתנה ליחמולדת של
חניך אחר,
לפי מה שיצא בהזרעה.
וכן, לחניכים אחרים יהיו
אסור לתת מתנה למי
שלא יצא להם בהזרעה.

רשות

כרטיסיות חובה

עליך לקחת טופי
מהמזריק ולתת
אותו לחניך שיש
לו יחמולדת
בתאריך הכי
קרוב

חובה

עליך לומר
מחמאה
לחניך שיושב
משמאלך

חובה

עליך לחייב
לחניך שיושב
מימין

חובה

עליך לומר
למזכיר
שאתה מאוזן
נהנה
מהפעולה היומית

📖 📌 📅 📆 📇 📈 📉 📊 📋 📍 📎 📏 📐 📑 📒 📓 📔 📕 📖 📗 📘 📙 📚 📛 📜 📝 📞 📟 📠 📡 📢 📣 📤 📥 📦 📧 📨 📩 📪 📫 📬 📭 📮 📯 📰 📱 📲 📳 📴 📵 📶 📷 📸 📹 📺 📻 📼 📽 📾 📿

עליך לחבק
את החניך
שסובג את
הבקבוק
לפניך

📖 📌 📅 📆 📇 📈 📉 📊 📋 📍 📎 📏 📐 📑 📒 📓 📔 📕 📖 📗 📘 📙 📚 📛 📜 📝 📞 📟 📠 📡 📢 📣 📤 📥 📦 📧 📨 📩 📪 📫 📬 📭 📮 📯 📰 📱 📲 📳 📴 📵 📶 📷 📸 📹 📺 📻 📼 📽 📾 📿

נספח 2

ואשכח שופט יד ככרא שונה
וועצניך ככתחילה אחרי כן יקרא
לך עיר העיר קקיה נאמנה; ציון
במשפט תפודה ושכיה בצדקה
(ישעיהו א' כ"ג-כ"ז)

כל יום שלישי, שמטיימים את הלימודים יותר מקודם, אני חולד לבקר את סבתא ולשמה אותה. אני אשים לב מי חסר בכיתה בכל יום ואדאג לקחת לו דפים שהמורה מחלקת, ואעתיק לו את שיעורי הבית וההודעות.	אני דואג לתזונות בין הילדים בהגשת האוכל בשבת ובפניני השולחן, כדי שאמא תוכל לנוח.	את אחלק את הפני שהמורה מניעה, כדי שיהיה לה שיעור. אני מוצאי שבת, אני אאסוף את עלוני פרשת השבוע שמשארו ואדאג לשם אותם בננייה.	החלטתי להביא לאמא פרחים לקראת שבת כל יום שישי.
החלטתי שכשאראה לחם זורק על הרצפת, ארים אותו ואשים במקום מכובד יותר, או אעטוף בניילון ואזרוק לפח.	כל יום בעו"ה, אקרא פק תהילים ואכתוב בקריאתו להצלחת עם ישראל כולו.	יזרקו הרצפה... שלא על אח"כ על אשתדל להיות תמיד עם חיוך על הפנים, ולשמה ילדים שאראה שהם עצובים.	אני רשימה תאריכי ימי ההולדת של הילדים במבוצה ובכיתה ואזכור לאחר לחם יומולדת שמח.

ויקחו לי תרומה / הרב שי פרוינדליך, ראש כולל "תורה מציון"

שבת בשבתו, גיליון 22 פרשה תרומה, מונטיווידיאו, אורוגוואי

אשר לו הים והוא עשהו... הוא צריך לבשר ודם? אלא שחומד לישראל לשרות שכינתו בהן, כאב שמחמד לבניו. לכך נאמר: ויקחו לי תרומה. על פי המדרש, אין מטרתה של התרומה לספק חוסר או צורך גבוה, אלא לאפשר כניסה וחיבור בין האב לבן. המטרה היא הבן.

זאת היא דרכו החינוכית של המשכן: הכניסו אותי אליכם - בלבבי משכן אבנה. מטרתו של המשכן היא החיבור - חיבור בין האדם ובוראו, חיבור בין עולם הרוח לעולם החומר, חיבור שמבקש להגביה, לרומם ולזכך את העולם. בניית המשכן תהיה מהתרומות שיביאו בני ישראל. תרומות אלו יהיו הצעד הראשון של קידוש החומר. ברם התנאי הקודם לכל לקידוש החומר הוא: "ויקחו לי תרומה".

נראה שזוהי השקפת עולם חינוכית: הצעד הראשון שעלינו לעשות בטרם נשפיע, נעלה ונתעלה הוא: "ויקחו" - להכניס פנימה, ולא תיכף ומיד להוציא החוצה.

מה בין הנותן לבין הלוקח? - הנותן מוציא ממנו החוצה, ובעצם הוא מתרחק מהדבר שהיה קרוב אצלו קודם; ואילו הלוקח עוסק בחיצוני לו, שאותו הוא מבקש לקרב פנימה. וכן, הנותן - מטרת פעולתו ממוקדת אצל הזולת; בעוד שהלוקח מטרת פעולתו נעוצה בו עצמו. נמצא ששתי מילים אלו - הניתנה והלקיחה - מלמדות על שני כיוונים מנוגדים. ועל כן, אילו כוונת התורה היתה

לצוותנו לתת תרומה, היה עליה לנסח את הדברים כך: "ויתנו לי תרומה", ולא "ויקחו".

מצווה אותנו התורה להכניס פנימה ולקרב, ולא להוציא החוצה ולהרחיק

אלא שבציווי "ויקחו לי תרומה" מצווה אותנו התורה להכניס פנימה ולקרב, ולא להוציא החוצה ולהרחיק. בקיימנו את הציווי שבמשכן, עלינו להכניס אל תוכנו את הקב"ה, את השכינה, את ההרגשה של קרבת ה' התמידית - בבחינת "ושכנתי בתוכם, בתוכו לא נאמר". מטרת הציווי אינה המשכן, אלא אתם.

וכך מובא בילקוט-שמעוני (תרומה, רמז כה): "מי שנאמר בו לה' הארץ ומלואה,

?

↑ מטרת הפעולה:

החניכים יחשפו לתפיסה היהודית לפיה עולם החומר ועולם הרוח צריכים להשתלב זה בזה. החניכים יכירו בירושלים כמקום המייצג ביותר את חיבור החומר והרוח באופן הראוי.

k מבנה הפעולה:

1. חשיפה לשמה של ירושלים "הר המוריה" ולימוד משמעות המילה "מור" (ריח משובח)
2. הכרה כי ריח מביע רוחניות
3. חשיבה- מהו היחס הראוי בין חומר לרוח?
4. הדגמה כיצד בית-המקדש בפרט וירושלים בכלל, המחישו את החיבור הראוי בין חומר לרוח
5. סיכום

g מהלך הפעולה:

1. חשיפה לשמה של ירושלים "הר המוריה" ולימוד משמעות המילה "מור" (ריח משובח)
תחרות בין שתי קבוצות- כל קבוצה מקבלת כתב חידה שעליה לפתור (נספח 1), ולומר לפיו מה פירוש המילה "מור?"

משני המקורות אנו למדים ש"מור" זהו סוג של בושם מאד חשוב - "ראש לבשמים". המור הוא אחד מסממני הקטורת שהיו מקטירים בבית-המקדש.

תחרות נוספת - כל קבוצה מקבלת פאזל דו-צדדי שעליה להרכיב (נספח 2). כאשר הצד שהיא מרכיבה הוא ציור של ירושלים, ובצד השני נוצר המשפט: "מי שענה לאברהם אבינו בהר המוריה הוא יענה אתכם וישמע קול צעקתכם ביום הזה... למה נקרא מוריה - על שם המור הטוב שישנו שם" (אפשר לשים ברקע בזמן הרכבת הפאזל את השיר "למה נקרא מוריה" של אברהם פריד).

●●● נקודות למחשבה ●●●

← למה נקראה ירושלים דווקא על-שם ה"מור" שבקטורת ולא על-שם בושם אחר, הקרבנות או כל עבודה אחרת שהיתה במקדש?

← מה רוצים לומר לנו בכך שאחד משמותיה של ירושלים קשור דווקא למור?

2. הכרה כי ריח מביע רוחניות

תחרות פנטומימה או ציור חניך נציג מקבוצה מקבלת כרטיסיה ועליה כתוב סוג של ריח (נעים, מסריח, חריף, משהו מקולקל וכו'). עליו להמחיש לשאר חברי הקבוצה את הריח באמצעות פנטומימה / ציור בלבד.

לא ניתן לצייר ריח, קשה אפילו להסביר מהו ריח, להעביר תחושה של ריח.
ריח ניתן לצייר/להציג רק בצורה של רוח, בציור - בדרך כלל יציירו אדם או כד בושם ואדים לידו, ופנטומימה יש להניח שהחניכים ינשמו אויר מהאף ויעשו פרצופים שונים - לפי סוג הריח.
ריח ורוח הן לא סתם מילים דומות.

ב"שולחן ערוך" (או"ח, סימן רצ"ז, וכן בתוספות במסכת ביצה לג ע"ב) כתוב שבשבת האדם מקבל נשמה יתרה ובמוצאי-שבת היא יוצאת, ובכך יש חלישות הדעת לאדם, והבשמים- מחזקים את הנפש "שכל ריח טוב מחזק את הנפש" ולכן מברכים על בשמים בהבדלה.
הריח והרוח קשורים זה בזה. הריח משפיע על רוחו של האדם.
למה דווקא ריח הוא זה שמחזק את הנפש, ולא אוכל (לדוג'?)

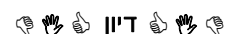
"ובספר בני יששכר... והנה כל החושים נזכרו אצל חטא האדם, ותרע האשה בו, ותקח בו, ותאכל בו, ותתן, ויאכל, וישמעו, ויאמר בו, אבל חוש הריח לא נזכר, הנה נראה כי חוש הריח לא נפגם כל-כך בחטא אדם כמו שאר החושים..."
(ספר טעמי המנהגים ומקוריהם, ענייני ברכות, סעיף רי"ח)

לפי בעל ספר "טעמי המנהגים" - בחטא האדם הראשון, כל החושים היו מעורבים בחטא, מלבד חוש הריח, ולכן הוא החוש החומרי הטהור ביותר, הקרוב ביותר אל הרוחניות.

שמה של ירושלים "הר המוריה" מורה לנו שיש קשר בין רוח לחומר. יש ציפיה שבעולם הזה נצליח למצוא את האיזון והשילוב בין החומר שברוח לבין הרוח שברוח. מקום השראת שכינתו של הקב"ה קרוי על שם הבושם הכי משובח. במקום זה אנחנו אמורים ללמוד על השילוב העוצמתי והקדוש של הרוח הגבוהה ביותר לחומר הטוב והמשוכלל ביותר.

3. חשיבה- מהו היחס הראוי בין חומר לרוח?

הקבוצה מתחלקת לשתיים. חצי מקבלים של רב יהודי, וחצי של נזיר נוצרי (נספח 3). ליד התמונה כותבים החניכים מה סדר היום של הדמות ומאפיינים שלה (האם הוא נשוי, האם יש לו ילדים, ואם כן-מספר הילדים שיש לדמות, מה היחס שלה לסביבה, איפה היא גרה, מה גישתו כלפי אוכל, כלפי חומר, מה יחסו לפשוטי העם, וכו'). אפשרות מתודית נוספת: כל אחת מהקבוצות מכינה הצגה קצרה על חיי הדמות שלה (הרב או הנזיר), וכוללת את סדר היום, משפחות, עיסוקיו וכו'.

- ◀ האם קדושה היא ציפיה מכולם או רק מיחיד סגולה? (בויקרא י"ט נאמר: "דבר אל כל עדת בני ישראל...קדושים תהיו...")
- ◀ האם אדם פשוט כמוני-כמוך יכול להיות רוחני- קדוש?
- ◀ האם להיות קדוש אומר להיות מנותק מהעולם הזה?

היהודי הקדוש לא מתנזר מאכילה- דווקא בשבת וסעודות מצווה הוא מרבה בבשר ויין, הוא לא מתנזר מהבאת ילדים- להיפך זה מוסיף לו קדושה (עוד מצווה), והוא גר בסביבה של אנשים ומעורב עם הבריות (לא פורש מן הציבור), כל אדם יכול להגיע לרמת קדושה יהודית- כי היא לא פוסלת את חיי החומר.
לעומתו ה"קדוש" הנוצרי מנתק עצמו מהחיים בעולם הזה, גר במנזר מרוחק מאדם, לא מביא ילדים לעולם, מתנזר מאכילה וכו'. לא כל אדם יכול להגיע ל"קדושה" כזו- כי היא מנתקת את האדם מהעולם הזה, אף על פי שבפועל- הוא חי בו. קדושה בנצרות זה רק לנזירים, ואילו פשוטי העם יכולים לחטוא בלי לקבל על עצמם להשתפר ולהתקדש להבא.

4. הדגמה כיצד בית המקדש בפרט וירושלים בכלל, המחישו את החיבור הראוי בין חומר לרוח.

המחזה - המדריך משחק אדם מפשרי העם שמספר על גדלותו של בית-המקדש, על כך שמי שרוצה להתקרב לה' מביא קרבן (שימו לב- קירבה וקורבן הן מאותו השורש), ויש כל מיני סוגי קורבנות- נדבה חטאת... וגם את הקטורת יש- שזה כמה בשמים מעורבים יחד ומקטירים אותם לה': "כל אדם שרוצה להתקרב לה'- גבר או אישה, יכול להביא קרבן לבית-המקדש, אבל לפני שהוא מביא את הקרבן- הוא חייב להיטהר במקוה, כדי להיטהר הוא חייב להסיר ממנו כל חציצה, כל לכלוך שדבק בו- ועל-ידי הסרת הלכלוכים החיצוניים, הוא גם חושב ומסיר את הלכלוכים הפנימיים שלו- כל מיני מחשבות לא טובות, וככה הוא כבר נהיה יותר טוב. ליד המקדש יש הרבה מקוואות, כדי שמי שבא להקריב קורבן לא יצטרך לחכות הרבה זמן בתור. לאחר שהוא טובל במקוה, הוא לוקח עמו את הקורבן, עולה עמו לבית-המקדש ומביא אותו לכהן. הכהן לוקח את הקורבן ומבצע בו את מלאכת השחיטה ולבסוף זובח אותו על המזבח. בדרך-כלל יש יהודים רבים שמגיעים להקריב קורבנות, כל הר הבית מלא באנשים ובהמות להקרבה, ולכהנים כמעט ואין מנוחה- הם כל הזמן עסוקים במלאכות המקדש. הם זריזים מאד וחרוצים מאד- שכן, המקום כזה קדוש אי-אפשר, ואסור להתעצל- כי אם שוכחים איזה פרט קטן, או מסיחים את המחשבה מן הקורבן- הוא כבר פסול!!! הכהנים הם מלאי יראת-שמים, כי רק מי שיש בו יראת שמים יכול לבצע את עבודת הקורבנות במסירות ובזריזות המתאימה.

"בדרך כלל כשאני מספר את כל זה ליהודים כמוכם- שנולדו אחרי חורבן הבית, הם לא מבינים בכלל על מה אני מדבר, אתם יודעים למה? כי בשבילם קרבנות ובניין מפואר כמו בית-המקדש לא נראים להם דברים רוחניים- הם שואלים אותי: "איך בית גדול ויפה, והבאת קורבנות של בעלי חיים יכולים להביא להשראת השכינה ולרומם אותך מבחינה רוחנית ולקרב אותך לה'? זה הרי דברים חומריים וגשמיים?!"
אולי יש משהו בדברים שלהם, באמת הנביא אומר "למה לי רוב זבחיכם"- ה' לא צריך ולא רוצה את המעשה של הבאת הקורבנות והזבחים שלכם אם הם לא באים מתוך כוונה טהורה להתקרב לה'. באמת בצורה כזו אין טעם לקרבנות ובית-מקדש כי כך ה' לא ישרה את השכינה ביניכם.
תגידו לי אתם- מה הייתם עונים להם? אתם מסכימים איתם?"

👉👉👉 דיון 👈👈👈

- ➡ האם אפשר להסתפק רק ברצון להתקרב לה'- בלי קרבנות ומצוות?
- ➡ האם זה משנה אם בית-המקדש יהיה גדול ומפואר? הרי זו תפיסה חומרית!
- ➡ למה במקום הרוחני ביותר יש גם השקעה רבה בחומר ובצורה?

שמים על הרצפה שני שלטים. על אחד כתוב "חומר" ועל השני "רוח". וכן, מפזרים בחדר כרטיסיות עם מראי מקומות, שבצידן השני כתוב הציטוט של המקור (נספח 4). כל מספר חניכים מקבלים כתב חידה (נספח 5). עליהם לקחת את הכרטיסיה שהיא הפתרון לכתב החידה שלהם, לקרוא את הכתוב מאחוריה, להחליט האם לפי הנאמר החומר / הרוח הם החשובים בירושלים, ולהתיישב ליד השלט המתאים. על כל קבוצה שהתגבשה סביב אחד השלטים לשכנע את השניה מדוע בירושלים ובמקדש החומר הכי חשוב, ולחילופין הרוח הכי חשובה. מי שהשתכנע מאחת הקבוצות יכול לעבור אליה (ולחילופין ניתן למנות מראש צוות שופטים מהחניכים).

👉👉👉 דיון 👈👈👈

- ➡ האם יש הכרעה בין חומר לרוח בירושלים / במקדש?
- ➡ האם יש סתירה בין חומר לרוח?

בירושלים אין חלוקה חיצונית בין חומר לרוח. שניהם צריכים לדור בכפיפה אחת ולשרת את אותה המטרה - להגדיל את שמו של הקב"ה בעולם.

על-מנת לזכות ברוחניות והשראת השכינה- כדי שלא תישאר ב"אור" היא חייבת להיאחז בחומר- בדברים ובמעשים גשמיים. כמו שהרב קוק אומר: "החול הוא החומר של הקודש, והקודש הוא לו צורה; כל מה שיהיה החומר יותר איתן, תהיה הצורה יותר חשובה" (אורות הקודש א, קמה) כלומר שהקודש נותן צורה ומשמעות לדבר החומרי. בית-המקדש עשוי מחומר והקרבתו הם בעלי-חיים, אך זה בעצם רצונו של ה'. ה' אמנם לא רוצה זבחים וקרבתו בלי כוונה, אבל כשיש כוונה ורצון להתקרב לה'- היא לא יכולה להישאר ב"אור", היא צריכה לקבל ביטוי מעשי- כפי רצון ה', על-ידי קרבתו בריאים ושלמים, על-ידי הקטרת הקטורת שהייתה עשויה מבשמים משובחים (מור) וע"י בית גדול ומפואר המשרה על האדם רוחב לב ויראה שמביאים אותו לידי כוונות טהורות וטובות והתקדשות וממילא להשראת השכינה עליו ועל עם ישראל.

דווקא בית-המקדש השוכן בירושלים- מרכז העולם, הוא הדוגמא הטובה ביותר ללמד אותנו כיצד חומר ורוחניות, שהם שני דברים שלכאורה סותרים זה את זה, הולכים יחד ויכולים להביא לידי ביטוי את הקירבה לה' בצורה הנכונה והאמיתית.

5. סיכום

שמה של ירושלים ומקום המקדש "הר המוריה" ממחיש את היחס הראוי לפי היהדות בין חומר לרוח. הר של "מור", הר של רוח וריח. הבושם הכי משובח הוא הכי קרוב לרוחניות של המקדש והוא גם החומר הכי יקר. ככל שהרוח יותר חזקה, הכלי החומרי שמכיל אותה גם יותר עוצמתי. היהדות אינה פוסלת את החומר ואינה מבטלת אותו, אלא יוצקת לתוכו תוכן ורוח גדולים ומשמעותיים. החומר חשוב, ויש לו מקום ותפקיד, וכאשר הוא "משועבד" לרוח, לקודש הוא טוב ומועיל.

נספחים

נספח 1

חידה 1

מידע חסוי

5, 100, 2, 5 / 40, 90, 6, 6 / 5, 1 / 400
 1, 2, 200, 5, 40 / 1, 2, 10, 50, 6 / 30, 30, 20, 400
 70, 40 / 10, 90, 8, 100 / 2, 50, 6 / 30, 1, 200, 90
 5, 40, 6, 200, 10, 5 / 6, 100, 70, 30, 6, 1 / 4, 6, 400, 300, 40
 1, 6, 50, 100, 30, 6 / 40, 80, 200, 300
 300, 40, 6, 200, 10, 5 / 7, 5, 70, 30 / 40, 300
 70, 2, 6, 4, 400 / 5, 100, 9, 6, 200, 400 / 2, 10, 400 / 5, 40, 100, 4, 300
 300, 10, 300 / 2, 5, 40, 6 / 200, 6, 300, 1, 200 / 2, 300, 40, 10, 40

פתרון כתב החידה:

הקב"ה מצווה את אברהם אבינו ללכת עם יצחק בנו לארץ המוריה ולעקוד אותו שם. אונקלוס מפרש ש"מוריה" זה על-שם עבודת הקטורת בבית-המקדש, שיש בה מור ושאר בשמים.

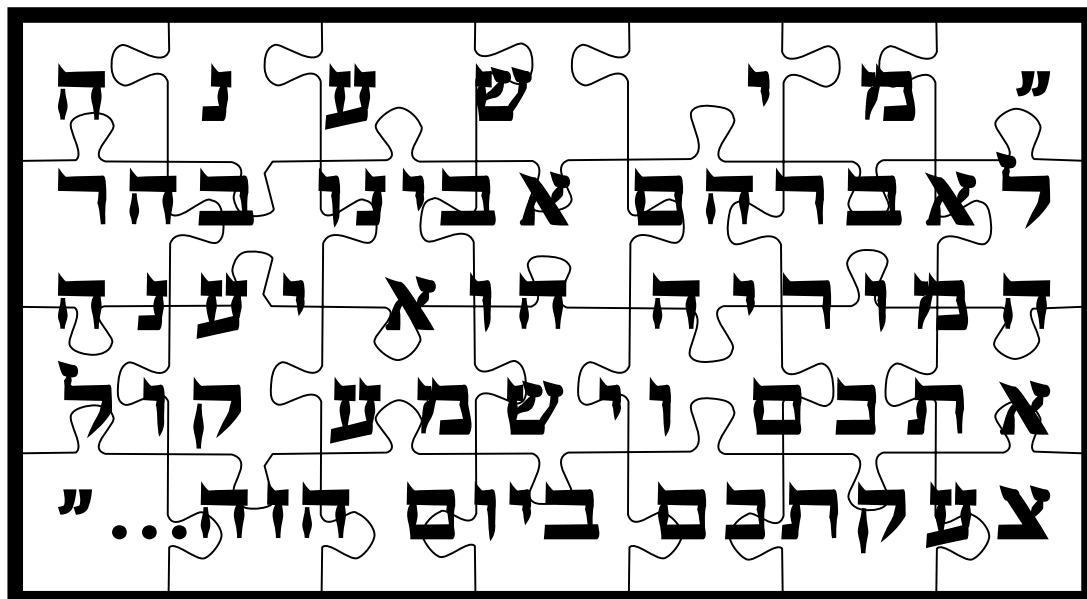
חידה 2

מידע חסוי

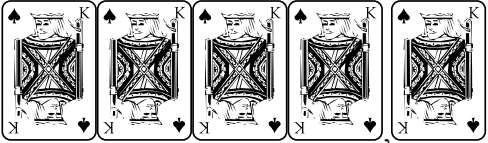
20, 300, 5, 100, 2, 5 / 40, 90, 6, 6 / 5, 1 / 400
 40, 300, 5, 200 / 2, 50, 6 / 30, 5, 20, 10, 50
 1, 400 / 300, 40, 50 / 5, 40, 300, 8, 300 / 2, 6, 10, 40, 300, 6
 1, 400 / 5, 20, 5, 50, 10, 40 / 6, 20, 30, 10 / 5, 40, 100, 4, 300
 / 5, 6, 1 / 1, 6, 40, 200 / 30, 6
 30, 8, 100, 400 / 2, 300, 1, 40 / 10, 40, 300, 2, 200 / 6, 40, 200 / 4, 200, 6, 200 / 1, 300
 6, 5, 200, 40, 2, 50 / 40, 7, 20, 10, 200 / 5, 40, 6, 200 / 6, 5, 6, 1 / 300
 30, 20, 30 / 5, 2, 300, 10, 40, 20 / 40, 30, 6, 40, 200 / 5, 8, 300, 6, 2, 40

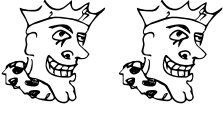
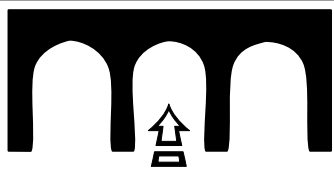
פתרון כתב החידה:

כשהקב"ה מצווה את משה רבנו להכין את שמן המשחה שבו ימשחו את הכהנים וכלי המקדש, הוא אומר לו לקחת "בשמים ראש מור-דרור..." והרמב"ן מזכיר שה"מור" הוא ראש לכל הבשמים- כלומר החשוב בהם.

  	 ההפך מכן
h + 21, 6, 1	/20 /30 /40 22 6 1 40 /10
דני, יהודה, רותי... לה בזכר, מילה נרדפת לעוון/פשע.	שערה א זא
ההיפך מכאן + רבים של נקבה סול ← סי הוזחט	יהודה, רותי, דני... מספר אבות המלאכה האסורות בשבת, 2
דל טי ב מיכלמ	 9, 26, 23

מבלבביבסב בב כבאב יבאב-יבבב	 23, מ 26 עד מה שיש לאדם חזק
ההיפך מכאן + ו-ה' הראשון ? מספר האותיות בעברית	 מילה נרדפת לעוון ופשע, 27-29
  , ב	ו=ב+ים ההפך מכן, 10-13

<< המשך נספח 4+5

($\ddot{a}\ddot{o}\ddot{a}:\ddot{t} \ddot{a}:\ddot{a} \ddot{t}:\ddot{u}\ddot{o}\ddot{a} \ddot{u} \ddot{a}:\ddot{o}\ddot{a}:\ddot{t} \ddot{e}:\ddot{e}\ddot{a}\ddot{t} \ddot{a}\ddot{o}\ddot{a}$
 $\ddot{t}:\ddot{e}:\ddot{a}\ddot{t}\ddot{o}\ddot{a} \ddot{u} \ddot{a}:\ddot{a} \ddot{t}:\ddot{a} \ddot{u} \ddot{a}:\ddot{a} \ddot{e}:\ddot{e}\ddot{a}\ddot{t} \ddot{e}:\ddot{e}\ddot{a}\ddot{t} \ddot{e}:\ddot{e}\ddot{a}\ddot{t}$)

"ויהי לחם שלמה ליום אחד
 שלושים כור סולת ושישים כור
 קמח. עשרה בקר בריאים
 ועשרים בקר רעי, ומאה
 צאן..."

מלכים א' ה' ב'

"ויצו המלך ויסעו אבנים
גדולות, אבנים יקרות
ליסד הבית, אבני גזית"

מלכים א' ה' לא'

"ויצף שלמה את הבית
מפנימה זהב סגור ויעבר
ברתוקות זהב לפני
הדביר ויצפהו זהב"

מלכים א' ו' כא'

"ואת כל הבית ציפה
זהב, עד תום כל הבית
וכל המזבח אשר לדביר
ציפה זהב"

מלכים א' ו' כב'

"ויעשו כל חכם לב בעושי
המלאכה את המשכן, עשר
יריעות שש משזר ותכלת
וארגמן ותולעת שני, כרובים
מעשה חושב עשה אותם"

שמות לו' ח'

"למה לי רוב זבחיכם יאמר
ה', שבעתי עולות אילים
וחלב מריאים ודם פרים
וכבשים עתודים לא חפצתי"

ישעיה א' יא'

שמות לה' ה'-ט'

"קחו מאיתכם תרומה לה' כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה' זהב וכסף ונחושת. ותכלת ארגמן ותולעת שני ושש ועיזים. ועורות אילים מאודמים ועורות תחשים ועצי שיטים. ושמן למאור ובשמים לשמן המשחה ולקטורת הסמים. ואבני שהם ואבני מילואים לאפוד ולחושן"

שמות לט' ב'

"ויעש את האפוד זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר"

דברי הימים ב' כו' ט'

"ויבן עוזיהו מגדלים בירושלים ויחזקם"

מלכים ב' יט' לד'

"וגנתי אל העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד עבדי"

מלכים ב' כא' יא'-יב'

"יען אשר עשה מנשה מלך יהודה התועבות האלה הרע מכל אשר עשו האמורי אשר לפניו, ויחטא גם את יהודה בגילוליו. לכן כה אמר ה' אלוהי ישראל הנני מביא רעה על ירושלים ויהודה, אשר כל שומעיו תיצלנה שתי אוזניו"

מלכים ב' כג' כו' - כח'

"אך לא שב ה' מחרון אפו הגדול אשר חרה אפו ביהודה על כל הכעסים אשר הכעיסו מנשה. ויאמר ה' גם את יהודה אסיר מעל פני כאשר הסירותי את ישראל ומאסתי את העיר הזאת אשר בחרתי את ירושלים ואת הבית אשר אמרתי יהיה שמי שם"

שמואל א' טו' כב'

"ויאמר שמואל החפץ לה' בעולות ובזבחים כשמוע בקול ה'? הנה שמוע בזבח טוב להקשיב מחלב אילים"

מלכים א' ח' כז' - כט'

"כי האומנם ישב אלוקים על הארץ? הנה השמים שמי השמים לא יכלכלוך אף כי הבית הזה אשר בניתי. ופנית אל תפילת עבדך ואל תחניתו ה' אלוהי, לשמוע אל הרינה ואל התפילה אשר עבדך מתפלל לפניך היום. להיות עיניך פתוחות אל הבית הזה לילה ויום, אל המקום אשר אמרת יהי שמי שם לשמוע אל התפילה אשר יתפלל עבדך אל המקום הזה"

בבא מציעא

(השער האמצעי)

דף פה' עמוד ב'

"אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב מי האיש החכם ויבן את זאת ואשר דבר פי ה' אליו ויגדה על מה אבדה הארץ? דבר זה אמרו חכמים ולא פירשוהו, אמרו נביאים ולא פירשוהו, עד שפרשו הקב"ה בעצמו, שנאמר ויאמר ה' על עונם את תורתך אשר נתתי לפניהם, אמר רב יהודה אמר רב שלא ברכו בתורה תחילה"

דברים לא' י"ג'

"ויצו משה אותם לאמר מקץ שבע שנים במעד שנת השמטה בחג הסוכות: בבוא כל ישראל לראות את פני ה' אלקיך במקום אשר יבחר תקרא את התורה הזאת נגד כל ישראל באזניהם: הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרך אשר בשעריך למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה' אלקיכם ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת"

?

↑ מטרת הפעולה:

החניכים יבינו שבעקבות חורבן הבית, קידוש החומר לא מתבטא בירושלים בצורתו השלמה
החניכים יחשפו למתח הקיים כיום בין חומר לרוח בחיי הפרט והציבור

k מבנה הפעולה:

1. תזכורת: בירושלים התבטאה קדושת החומר באופן יומיומי
2. המחשה כי ירושלים כיום מסמלת בעיקר קודש, ואין הדגמה לשילוב החומר והרוח
3. הבנה כי ההפרדה הגמורה בין קודש לחול משפיעה על חיי הפרט והציבור
4. סיכום הצורך להחזיר את שילוב החומר והרוח בחיי הפרט והציבור

g מהלך הפעולה:

1. תזכורת: בירושלים התבטאה קדושת החומר באופן יומיומי
המדריך מציג חקלאי ומספר לחניכים על מצוות מעשר שני (הסבר בנספח 1).
ניתן להיכנס לפעולה עם סלסלת פירות, לשאול את החניכים מה הדרך לירושלים ולספר להם שאתה עולה לירושלים כדי לאכול מעשר שני, ולהמשיך את ההסבר על מעשר שני.

👉👉👉 דיון 👈👈👈

- ← מה ההיגיון בלאכול דווקא בירושלים?
- ← מעשר שניתן ללוי או לכהן - קדושתו מובנת לנו, למה החקלאי עצמו גם צריך לאכול בירושלים את פירותיו?
- ← האם היום אוכלים מעשר שני בקדושה בירושלים?

מעשר שני ממחיש לנו באופן טבעי ויומיומי את משמעותו של "הר המוריה" - יש מצווה לאכול בקדושה בירושלים.
ירושלים אינה רק מקום לתפילות ומעשים שמזוהים באופן מובהק עם קודש, יש בה חיים חומריים שמכוונים לרצון ה', ולכן גם הם משמעותיים וקדושים.

2. המחשה כי ירושלים כיום מסמלת בעיקר קודש, ואין הדגמה לשילוב החומר והרוח
פורסים שני גיליונות נייר על הרצפה. על אחד מהם כתוב "ירושלים" ועל השני "תל אביב". משמיעים את השיר "הנה אני בא" של הדג נחש (שימו לב שצריך לצנזר את אחד המשפטים בשיר. מצ"ב המילים המצונזרות בנספח 2, תבדקו אם אתם יכולים לצנזר בשיר עצמו), ותוך כדי שמיעת השיר על החניכים לכתוב מילים, מחשבות ורגשות שקשורות לירושלים / לתל אביב לפי השיר.

🕒🕒🕒 | בשבת ניתן להכין מראש כרטיסיות ולתת לחניכים לחלק בין ירושלים לתל אביב (נספח 3).

מקריאים את אחד הקטעים מנספח 4 (אורי אורבך או הרב רפי פוירשטיין). במקביל, כל חניך מקבל תמונה של ירושלים (נספח 5) ועליו לכתוב מדוע, לפי הקטע, ירושלים מאיימת על רוב הציבור.

כיום בירושלים, השילוב בין קודש לחול הוא לא בולט כמו בתקופת המקדש. אז אכילה הייתה בטהרה, הקרבת קרבן- הייתה מביאה לידי גילוי שכינה, חומר היה כלי להכיל קודש.

ירושלים במבט חיצוני וראשוני נתפסת כרוחנית בלבד, כעיר שאין בה מקום לחיים "נורמליים", לכן הציבור מתרחק ממנה ומכל מה שהיא מייצגת. אין רצון להתחבר לירושלים, ללמוד ממנה, להיות מושפעים מהתוכן שלה. היא נתפסת כמייצגת משהו מנותק מהחיים שלא מתאים למציאות שלנו.

תפיסה זו של ירושלים, וחוסר ההמחשה שיש קשר בין חומר לרוח ויש מקום לשניהם לדור בכפיפה אחת (כאשר ברור שהרוח שולטת והחומר משרת אותה ולא להיפך, כמובן), משפיעה על מכלול החיים.

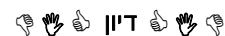
מתוך מציאות לא שלימה זו של ירושלים, גם ח"י הפרט וגם ח"י הציבור הפכו למחולקים בין חומר לרוח, בין קודש לחול.

3. הבנה כי ההפרדה הגמורה בין קודש לחול משפיעה על ח"י הפרט והציבור

לו הייתי רוטשילד - מתחלקים למספר קבוצות. כל קבוצה מקבלת שטרות בסך מיליון שקל (נספח 6), ורשימת בקשות לתרומה לתחומים שונים בירושלים (נספח 7). על כל קבוצה להחליט כיצד היא מחלקת את הכסף ובמה היא משקיעה.

| A H | ✎ | תוספות מתודיות - לפני ההחלטה הקבוצתית, כל חניך מקבל את רשימת הבקשות ומחלק את הכסף כראות עיניו, ורק אח"כ מגיעים להחלטה קבוצתית.

מפזרים בחדר שלטים עם הבקשות, וכל קבוצה מחלקת את הכסף בין השלטים כפי שהחליטה.

- ← כיצד חילקו החניכים את הכסף שעמד לרשותם?
- ← האם יש נטייה לקודש דווקא והזנחת החומר לגמרי?
- ← מתי אנחנו כן משקיעים בחומר?

למרות שיכולנו לחשוב שיש צורך להשקיע רק בדברים שהם רוחניים בלבד, ראינו בפעולות שעברנו, שבירושלים יש מגמה ברורה של השקעה גם בחומר. אומנם, חשוב להבחין בין שני סוגים של "חומר" - תשתיות ביוב וניקיון (חומר שהוא נצרך), לעומת פאבים ומסעדות (חומר שהוא מותרות, ויותר מכך - מביא לחיים נטולי קודש, חיים חוליים). וכן, מקומות המבטאים קדושה - בתי כנסת ובתי מדרש, אך כשאין בהם יופי ונקיות - זה לא מתאים, זה לא נכון. כפי שראינו בפעולה הקודמת, בבית המקדש, כדי שיהיה קידוש החומר בצורה הנכונה, שתביא לידי השראת שכינה, צריך גם כוונות טובות להתקרב לה' (מור כריח המשובח, הכי קרוב לרוחניות) וגם חומר ראוי למצוות ולדברים שבקדושה (מור כבושם הכי משובח ויקר - כיאה לדברים שבקדושה).

כיום מי שמחפש רוחניות נוסע למזרח הרחוק. ברור לו שיש צורך בניתוק מוחלט מהחומר כדי להיות רוחני וקדוש (וכזכור מהפעולה הראשונה זוהי תפיסה נוצרית). מי שרוצה ח"י חומר, נוחות, הנאות - משוכנע שאין מקום בחייו גם לרוח ולתוכן ערכי.

ח"י הפרט וח"י הציבור היום משדרים לנו שיש חלוקה חדה מאוד. או שאתה אדם / עם רוחני, ואז אין חשיבות כלל לחומר. או שאתה אדם / עם חומרי, ואז יש ויתור על הקומה הרוחנית. לא האדם ולא העם יכול להיות כך. אנחנו צריכים רוח, ערכים, תוכן, וצריכים חומר שיכיל ויבטא את הרוח שלנו, חומר שיתקדש וישרת את המגמות הרוחניות.

5. סיכום

לימוד דבריו של הרב זאב קרוב (נספח 8)

- ← מה המיוחד בעבודת ה' המוטלת על עם-ישראל?
- ← מה הסיבה לחשיבות שאנחנו מייחסים לקידוש החומר?

חשיבה לקראת הפעולה הבאה - כיצד אנחנו יכולים היום, ללא מקדש שממחיש לנו את השימוש בכל הכוחות, לצמצם קצת את הפער ולהחזיר את היחס הנכון לחומר ולרוח?

נספחים

נספח 1

בתהפסות הדתות

כאשר לאדם היה מטע של פירות והוא היה צריך

להפריש תרומות ומעשרות, בשנים א' ב' ד' ה' לשנת השמיטה הוא היה מפריש מעשר שני ובשנים ג' ו' הוא היה מפריש מעשר עני. את פירות המעשר השני היו מעלים לירושלים, מתקדשים (טובלים וכו') ואוכלים את הפירות בתוך חומות ירושלים בקדושה וטהרה. מי שחשש שפירותיו ירקבו- יכול היה לפדותם בכסף, להוסיף חומש, להגיע לירושלים ולקנות בכסף זה פירות אחרים, ולאכלם בתוך חומות ירושלים. כלומר עצם האכילה- שהיא דבר גשמי, נתקדשה באמצעות מצוות מעשר שני- היו עולים לירושלים כדי לאכול את הפירות!

הרמב"ם פוסק שמאז חורבן המקדש- עדיין מפרישים מעשר שני, אבל הוא אינו נאכל בירושלים, אלא רק בשיש בית-מקדש. כלומר- כיום אין "אכילה מקודשת" בירושלים כיוון שאין בית-מקדש.

"עשר תעשר, את כל תבואת זרעך היצא השדה שנה שנה (ספרי: במעשר שני הכתוב מדבר) ואכלת לפני ה' אלקיך (בירושלים- מקום שכינת ה') במקום אשר יבחר לשכן שמו שם..." (ספרי: במקום המקדש ובזמן שקיים המזבח).
(דברים י"ד כ"ב)

"מעשר שני נאכל לבעליו לפני מחומת ירושלים שנאמר "ואכלת לפני ה' אלקיך במקום אשר יבחר..." ונוהג בפני הבית ושלא בפני הבית אבל אינו נאכל בירושלים אלא בפני הבית..."
(רמב"ם הלכות מעשר שני ונטע רבעי, פרק ב הלכה א.)

הנה אני בא / הדג נחש

ירושלים, עיר שווה פיצוץ
 הולך במדרחוב מרגיש כמו קיבוץ
 בלילות, אלף תרבויות, לכל אחד יש
 אח ותשע אחיות
 ערבים בסדר חרדים בחדר
 וכולם פה קולטים את אלוהים-אין
 נדר

אחרי סדי ירושלים דעכה מהר
 מיום ליום תל אביב נצצה יותר
 חברים עזבו או התקרבו לבורא שמים
 אפור, משעמם, אין ים
 מחשבות על עויבה
 שלוש שנים לקח לי לקבל ת'החלטה
 אורז ת'חפצים לתוך המזוודה
 מהכפר לעיר בכיוון הירידה
 תל אביב - הנה אני בא
 אני מגיע - הנה אני בא
 באתי להזיע - הנה אני בא
 כי את היחידה אני נשבע

יצאתי לכיוון מישור החוף
 איזה שוק אני עומד לחטוף
 ועכשיו כשאני בתל אביב סוף סוף
 תשתלב עם הנוף הכל טרי וזה טוב
 אחרי שנתיים של סדום ועמורה
 לא מזהה את עצמי במראה
 מכיר, מתערב, מתמוג, מסתחבק עם
 כל הבעלים של הדיסקוטקים
 עכשיו כשאני IN מבין, זה לא נוצץ
 כמה רעש, כמה פיח, תן לי דשא
 תן לי עץ
 כל היום מתבזבז על
 שלום, שלום

השכירות הון הלחות ושגעון
 ואז נפל האסימון,
 גן עדן היה לי בידים
 מחשבות על עויבה
 שלוש שנים לקח לי לקבל ת'החלטה
 אורז ת'חפצים בתוך המזוודה
 מהעיר לכפר לכיוון

ירושלים - הנה אני בא
 חזור אליך - הנה אני בא
 אל חומותיך - הנה אני בא
 כי את היחידה אני נשבע
 חזרתי לירושלים, פה החומס טוב זה
 בדוק
 תן לי רוגע, תן לי שקט, לא יזיק
 איזה פיהוק
 מתי פעם אחרונה שמתי איזה פתק
 בכותל, השקעתי באוכל,
 עשיתי חברים חדשים,
 העיר הזאת תחזיר לי ת'שליטה בחיים
 נתערבב עם עצמי במקום לערבב מים
 ננשום קצת אויר הרים צלול כיין
 יאללה ביתר, יאללה חיים בכפר!
 העיקר להיות מאושר
 הנה אני בא...

תל אביב - הנה אני בא
 אני מגיע - הנה אני בא
 באתי להזיע - הנה אני בא
 כי את היחידה אני
 נשבע

תל אביב - - - - -
 ð ö ð ð
 - - - - - ירושלים

תל אביב - - - - -
 ð ð ð ð
 - - - - - ירושלים

תל אביב - - - - -
 ð ð ð ð
 - - - - - ירושלים

תל אביב - - - - -
 ð ð ð ð
 - - - - - ירושלים

תל אביב - - - - -
 ð ð ð ð
 - - - - - ירושלים

תל אביב - - - - -
 ð ð ð ð
 - - - - - ירושלים

תל אביב - - - - -
 ð ð ð ð
 - - - - - ירושלים

תל אביב - - - - -
 ð ð ð ð
 - - - - - ירושלים

תל אביב - - - - -
 ð ð ð ð
 - - - - - ירושלים

תל אביב - - - - -
 ð ð ð ð
 - - - - - ירושלים

תל אביב - - - - -

øǎôéà

- - - - - ירושלים

תל אביב - - - - -

áâè

- - - - - ירושלים

תל אביב - - - - -

÷èǎ÷ñéã

- - - - - ירושלים

תל אביב - - - - -

ø"úéá

- - - - - ירושלים

תל אביב - - - - -

ìǎç

- - - - - ירושלים

תל אביב - - - - -

äùǎã÷

- - - - - ירושלים

תל אביב - - - - -

íé

- - - - - ירושלים

תל אביב - - - - -

çîù

- - - - - ירושלים

שתי בירות לשני עמים - אורי אורבך

צעיר מקריית גת או מחדרה חולם לעבור מייד אחרי הצבא לתל אביב. שם הוא הולך ליהנות מהחיים, למצוא בילויים ועבודה, חברים חדשים והצלחה, ובעיקר לברוח מאמא ומאבא, מתחושת המחנק, מהחברים הנפוצים

**יצרנו כאן בתוך פחות מדור
שתי בירות לשני עמים.
ירושלים השלמה היא העיר
ששום דתי איננו שלם
בלעדיה, תל אביב של זהב
ושל כסף ושל אור היא העיר
של החילונים.**

לכל עבר ומהפרובינציה. צעירה חילונית מהקריות או מאשדוד, ממושב ליד נתניה או מקיבוץ בנגב הולכת לעבוד כמלצרית בתל אביב, לאסוף כסף לקראת הנסיעה לחו"ל והלימודים, להרגיש את העיר הגדולה רגע לפני שנכנסים למסלול החיים הבורגנים באחת מערי השנייה שבגוש דן. ולנו יש את ירושלים.

ירושלים בשביל הדתיים היא כמו תל אביב בשביל החילונים. הצעיר הדתי מרגיש שהוא חייב לגור שנה-שנתיים בירושלים. ללמוד באחד המוסדות הפזורים שם בשפע: ישיבות ומדרשות, מכונים למורים ומוסדות אקדמיים, מדרשות לבנות, שנת שירות או עבודה באחד מאין-סוף הגופים התיירותיים והחינוכיים בעיר. בשביל צעירים דתיים זו הזדמנות אחרונה להכיר חברים חדשים, להתמלא בתחושת קדושה, לטעון מצברים, לברוח מאמא ואבא, להסתובב בעיר העתיקה והחדשה, ואולי להכיר את זו שאיתה יתברגן יחדיו בפתח-תקווה.

עם אחד, שתי בירות. בדור האחרון מתרחשת נדידת אוכלוסייה מרתקת. טרנספר מרצון, הפרדת אוכלוסייה שמשנה גם את החברה הדתית וגם את החברה החילונית. תל אביב כמעט התרוקנה מהדתיים שלה (ורק לאחרונה החלו לפעול בה טיפין-טיפין ונגד כיוון התנועה כמה גרעינים של צעירים ומשפחות דתיות). קהילות שלמות שחיו בצפון תל אביב ובמרכזה נדדו לערים הסמוכות, הצעירים עברו להתנחלויות, לשכונות דתיות וכאמור לירושלים. במקביל עזבו רבבות צעירים חילונים את ירושלים המתחרדת ועברו למרכז הארץ. תל אביב גירשה את הדתיים שלה; רמזה להם לא לקלקל את המסיבה בלי ההפסקה. העיר המתחלנת והליברלית גרמה לצעירים דתיים להחליט שלא זה המקום בו הם יגדלו ויחנכו את ילדיהם. הם העדיפו לעבור לערים שקטות ומתונות יותר, ערים שבהן השבת היא עדיין שבת ובתי הכנסת גדושים ולא נטושים.

ירושלים מנגד האיצה בחילונייה לשמור על קדושת המקום או לחפש מקום אחר. מובן שגם מחירי הדירות ועוד שורה של גורמים סייעו למגמה, אבל בגדול, יצרנו כאן בתוך פחות מדור שתי בירות לשני עמים. ירושלים השלמה היא העיר ששום דתי איננו שלם בלעדיה, תל אביב של זהב ושל כסף ושל אור היא העיר של החילונים. אולי גם זו הסיבה שרק דתיים מציינים את יום שיחרור ירושלים. מעבר לגאולה ולמשיח, לקדושה ולכמיהה דתית, ירושלים האירה פניה לבניה הדתיים. מאז '67 אנחנו מטיילים על החומות, רוקדים בדרך לכותל, מפגינים בכיכר ציון, עושים שבת בקטמון, משתעממים במדרחוב, הולכים לחבר'ה בנחלאות ולומדים בקריית משה. ירושלים בשבילנו היא לא רק בירת ישראל לנצח-נצחים, היא העיר הגדולה שלנו, של הדתיים. אם יום אחד יצינו כאן את יום שחרור תל אביב, תראו כמה חילונים יגידו הלל עם ברכה.

תִּידִים בִּירוּשָׁלַיִם – הָרֵב רִפִּי פִּירֶשְׁטִין

עבור ישראלים רבים, יום שחרור ירושלים, כמו העיר עצמה, נמצאים תחת ענן אבק. אם פעם שאלנו "סנוב, באילת כבר היית?", הרי שבימינו לא צריך לחצות את הערבה כדי לחשוף את הסנוביות של הישראלים, השרירה וקיימת כלפי בירתם. העולם כולו מחפש רוחניות בירושלים ונאבק על אחיזתו בה. אבל אנחנו נוהרים למזרח, כדי למצוא שם את הרוחניות הנכספת.

**"מחפש הרוחניות" נודד
אל מעבר לים, רק כדי
למצוא במרחק אלפי
קילומטרים, בין מנזר
טיבטי לאשראם
בודהיסטי, את מה שיש
לו מתחת לאף.**

גם לישראלי התל-אביבי ירושלים היא יותר מהמדרחוב בבן-יהודה ומהשוק בעיר העתיקה. גם לגביו, ירושלים מהווה איבר חי, מבעבע, של העולם היהודי העמוק. אלא שעולם יהודי זה מאיים על מי שאיננו בא בקהלו בזרות שבו, המתבטאת בלבוש, במעשים ההלכתיים ובמנהגים היום-יומיים. עולם יהודי זה מאיים על ה"ישראלי" בניתוק מ"העולם הנורמלי". הרוחניות הירושלמית עלולה להיתפס כשקועה בעצמה, וכדורשת מכל הבא אליה התמסרות מלאה, תוך ויתור על החילוני והצבעוני.

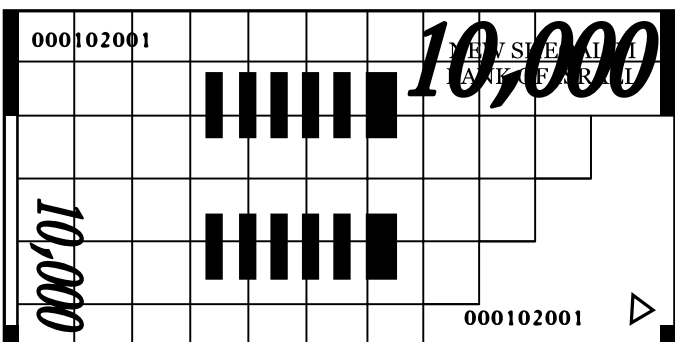
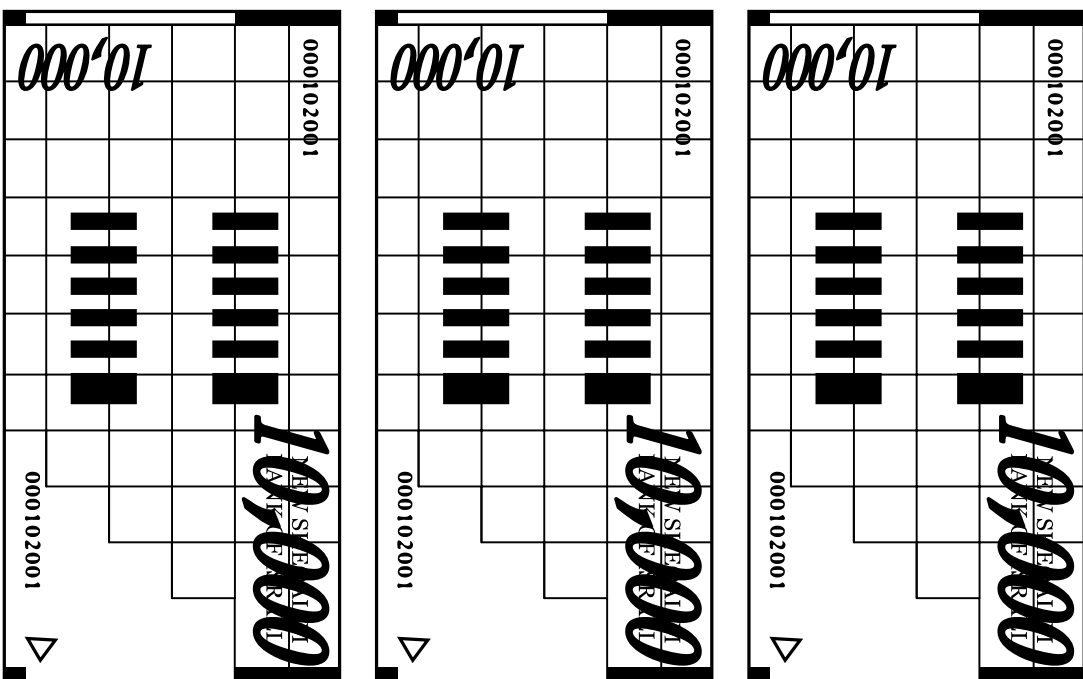
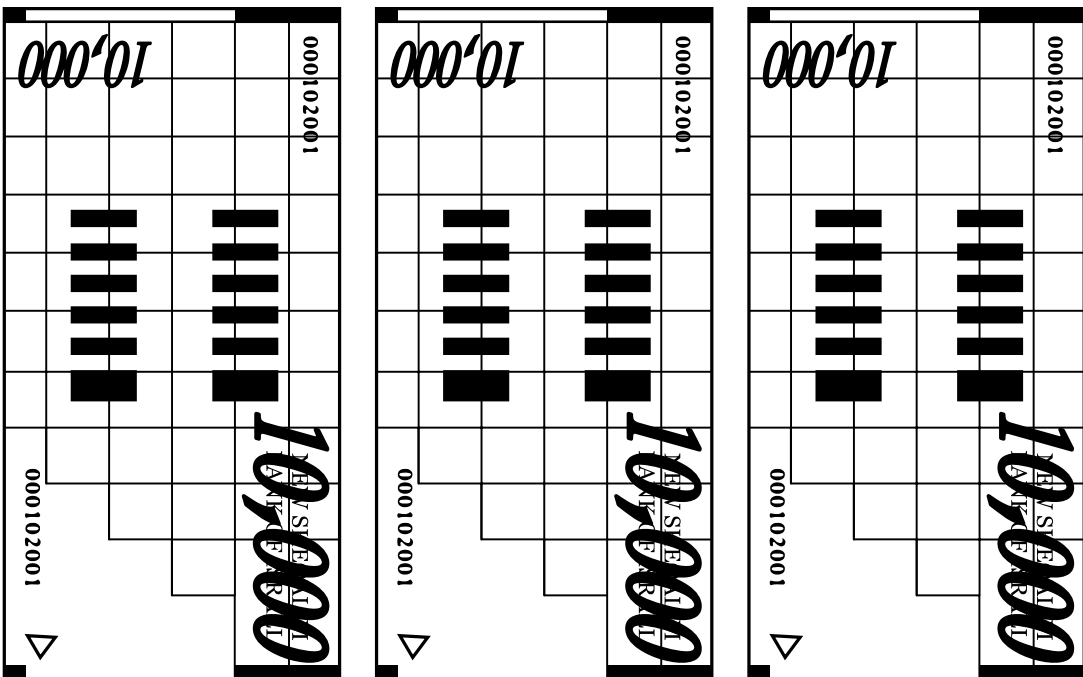
קל לזהות את התל-אביבי הבא בשערי העיר. הוא נראה כמו תייר מערבי המסייר בטוקיו. עבורו נתפסת ירושלים כקיצונית, מסתגרת ולא מסבירת פנים. מדוע גואה קרובה יותר מתמיד, ואילו ירושלים – מרחק 50 דקות נסיעה מתל-אביב – נראית כשייכת ליבשת אחרת?

מן הצד השני, הדתיים מצידם קיבלו בשמחה את התפקיד שנמסר אליהם בחווה על-ידי החילונים. הם השתלטו על "משרד הדתות", בתי הכנסת, המקוואות, החתונות, השבת והכשרות. הכל הפך פוליטי, נושא למקח וממכר קואליציוני, וה"רוחני" הלך והתרחק, התעטף בשכבות אטומות של גסות רוח ורגשות עליונות מחד, ורגשות ניכור וחוסר עניין מאידך.

מדוע שיוצא צבא לא יאמר לעצמו, אני חייב לעצמי חודש בירושלים, כדי לנדוד בין חסידי ברסלב לשיבת מרכז הרב, משכונת הבוכארים לבית ש"י עגנון, יומיים אצל חסידי ר' אהרלך על גלימותיהם המפוספסות, וקינח בשיבת פורת יוסף? מסע פנימי, שנועד לא כדי לחזור בתשובה, אלא כדי להתבשם, לפגוש רוחניות יהודית תוססת, שממנה אוכל לקחת תכנים יהודיים לביתי ולנשמת. מסע בקצב ובמינון המתאימים לי, בתמהיל הראוי לי, אפילו בשילוב עם תפיסות נוספות. במקום זאת, לצערנו, נודד "מחפש הרוחניות" אל מעבר לים, רק כדי למצוא במרחק אלפי קילומטרים, בין מנזר טיבטי לאשראם בודהיסטי, את מה שיש לו מתחת לאף.

עליבותו הגלויה של יום ירושלים, שבקושי מורגש בציבור, צריכה להיהפך ליום חשבון הנפש של כולנו. כיצד זה הצלחנו לדחוק לקרן זווית את המליאות הרוחניות של ירושלים, ובמקום להפוך אותה למקור השראה חיוני ותוסס, נעלנו את שעריה על מסגר ובריח.

ציור של ירושלים וסביבה מקום לכתוב למה היא מאיימת על הציבור החילוני

“האדם היחיד והמציאות כולה הם מורכבים מאד. חומר ורוח, שכל ורגש, רגשות מנוגדים ועוד, ובעקבות כך מתנהלים באדם מאבקים רבים בין הכוחות השונים שבו. ישנה דעה האומרת כי כדי שהאדם יוכל להתגבר על מאבקיו אלה, עליו לדכא כח אחד ולהשתמש באחר. לדוגמא: אם אדם חושב כי השכל הוא הכח החשוב באדם, עליו לדכא את הרגשות הקיימים בו ולפעול רק על-פי השכל הקר, או להיפך.

אך לא כן דרכה של תורה. היא אומרת כי אסור לנו לדכא ולמנוע שום כוח מכוחות החיים שנתן לנו הקב"ה. את הכל יצר ה' וממילא הכל מחויב ונצרך. ואפילו המציאות החומרית – יש בה קדושה וחיוב, עד כדי שאמרו חז"ל: רוחץ אדם פניו ידיו ורגליו בכל יום בשביל קונו משום שנאמר: "כל פעל ה' למענהו" (שבת, נ', ע"ב). ומבאר רש"י שם: "בשביל קונו – לכבוד קונו ...". התפקיד המוטל עלינו הוא להשתמש בכל כוחות החיים שניתנו לנו לפי הצורך והתועלת, זוהי עבודת ה' המוטלת על האדם..."

(דע מה שתשיב לעצמך / הרב זאב קרוב)

↑ מטרת הפעולה:

החניכים יצרו בחייהם את היחס הנכון בין חומר לרוח
הקבוצה תקבל על עצמה החלטות מעשיות ליצירת השילוב הראוי בין חומר לרוח בקבוצה ובסניף

k מבנה הפעולה:

1. בחינת מקומנו ביחס לקידוש החומר בחיינו הפרטיים.
2. לימוד מקורות הלכתיים הקשורים לקידוש החומר בחיי היומיום.
3. חשיבה מעשית על קידוש החומר בחיי הכלל.

g מהלך הפעולה:

1. בחינת מקומנו ביחס לקידוש החומר בחיינו הפרטיים.

"בחן את עצמך" (נספח 1) - כל חניך ממלא באופן אישי וכנה ביחס לעצמו את השאלון. (ב"בחן את עצמך" זה אין ניקוד... כל אחד יכול להרגיש על עצמו מה מקומו ומה ה"ניקוד" שלו).

| 🕯️ 📖 🕊️ | בשבת ניתן להקריא את השאלות בקול וכל חניך סופר לעצמו את הניקוד באמצעות פתקים / ביגלה וכו'.

"רצוי ומצוי" החניכים עומדים בשורה. המדריך מקריא את השאלות שב"בחן את עצמך". בסיבוב הראשון כל חניך צועד קדימה על-פי "איך אני חושב שצריך להיות" ביחס לכל משפט שמקריא המדריך. בסיום השאלות, מניח כל חניך חפץ שלו במקום אליו הגיע וחוזרים לשורה ההתחלתית. בסיבוב השני, צועד כל חניך על-פי "איך אני נוהג בדרך-כלל לעשות".

👉 דיון 👈

- ← האם יש פער בין הרצוי (מה שראוי להיות) ובין המצוי (מה שנמצא כעת) בחיים שלנו?
- ← ממה נובע פער זה?
- ← האם גם אנחנו קרועים בין החומר לרוח וקשה לנו למצוא את השילוב הנכון של שניהם?
- ← האם זה פשוט להשתפר ב"קידוש החומר"?

2. לימוד מקורות הלכתיים הקשורים לקידוש החומר בחיי היומיום.

בחדר פזורים מקורות העוסקים ביחס לחומר (נספח 2) מצולמים בגדול (תלויים על הקירות או מודבקים על פוליצל מקופל בצורת אוהל). החניכים מסתובבים ביניהם וקוראים אותם במשך מספר דקות. המדריך מקריא / מציג סיפור על דני (נספח 3), שבמהלכו על החניכים לזהות בסדר היום של דני מעשים בהם לא נהג נכון. חניך שזיהה התנהגות לא ראויה של דני, רץ למקור שקשור בעיניו להתנהגות המדוברת. החניך הראשון שנעמד ליד המקור המתאים והסביר את הנאמר (מומלץ שגם יאמר מה ההתנהגות הראויה במקרה כזה) מקבל סוכריה.

מתוקף היותנו בני אדם עם כוחות מנגדים של חומר ורוח, ובייחוד בתרבות בה אנחנו חיים, קשה לנו לשמור על האיזון הנכון ועל השילוב הראוי של כוחות אלו. אנחנו נעים בין ביטול החומר לגמרי לבין כניעה לחומר. אין לנו מקדש וירושלים בבניינה שימחישו לנו וילמדו אותנו את סוד קידוש החומר.

השלב הראשון ליצירה מהפלוטר הזה, הוא הלימוד. ידעת ההלכות ולימוד התורה, יעזרו לנו לדעת מה היחס הנכון ומה ההתנהגות הראויה בכל מצב ביחס לחומר ולרוח שבו. מתוך המעשה לפי ההלכה, ומתוך ההתעדנות מהלימוד ומהמפגש עם תורה, נצליח בעז"ה גם לפעול נכון וגם לבנות את העמדה הנפשית והרוחנית הנכונה לחומר ולרוח.

3. חשיבה מעשית על קידוש החומר בחיי הכלל.

סוגיית החומר והרוח בחיי הפרט היא רק שלב אחד. עלינו להקים חברה שחיה נכון את החומר והרוח. חברה שנעשית ראויה למקדש ולירושלים השלימה, מתוך שהיא מכינה את עצמה לצורת החיים שירושלים מביאה לעולם. קיום חברה כזו מתחילה בקבוצה שלנו, בסניף, בתנועה. כל מספר חניכים מקבלים חפץ (או ציור של חפץ - נספח 4) ועליהם לכתוב כמה שיותר רעיונות כיצד באמצעות החפץ הם משפרים את היחס בין חומר לרוח בסניף. מה הם חושבים שהקבוצה יכולה לקבל על עצמה כדי להפוך את הסניף למקום מכובד מבחינה חומרית שמהווה כלי ראוי לרוחניות גבוהה.

יש לשים לב, שדווקא היום כאשר יש לנו יכולות ואפשרויות רבות כל-כך בחומר, יש כל הזמן מעין רדיפה אחריו, והפיתויים של הקידמה והשכלול- הם אלה שמקשים עלינו בעיקר (צבעוני יותר, מדיה משוכללת...). ישנו ניסיון להשיג את היותר מתקדם, יותר שווה, יותר איכותי... בכל גיל כמעט... כאשר נשכיל ובין להשתמש בפרופורציות הנכונות בחומר- כך ייטב, וכפי שראינו- זה תלוי בעיקר ברצון האדם. פרופורציות נכונות- זה לא שימוש בחומר ב"גבולות", אלא שימוש נכון- למטרות טובות ונעלות. (לדוג', מאז שיצא ה- MP3 לאור, מערכת הפצת שיעורי התורה התעצמה בצורה אדירה גם באיכות וגם בכמות). ככל שיותר נרצה בטוב, נוכל לתקן את מעשינו ומידותינו- ובכך להתקרב יותר לה', על-ידי קידוש החומר בעולם הזה- במקום בו הוא בחר שנקדש את שמו.

דוגמאות לרעיונות מעשיים:

- ← לשפץ את בית הכנסת בסניף.
- ← לשפץ את כל הסיצורים.
- ← לשדר ולעצב את הספריה התורנית בסניף.
- ← לערוך סעודה שלישית בסניף, עם אוכל טוב, ברכות ושירים מתאימים.
- ← לשמור על ניקיון הסניף וט"פוחו.
- ← לעשות פיתת "אנשי קודש" בלוח מוצעות / עלון סניף וכו', שבו כותבים החניכים בתורנות רעיונות כיצד אפשר להשתמש בחומר על מנת להתקדם בעבודת ה'.

שם: _____

בחן את עצמך

בסיור השנתי נכנסנו להתפלל מנחה באחד מבתי הכנסת בסביבה. חיים סיפר בדיחה...

1. צחקתי בקול רם - לא יכולתי לעצור את עצמי.
2. צחקתי בשקט וסיפרתי גם בדיחה... אבל בשקט.
3. לא השתתפתי בצחוקים, זזתי הצידה למקום שקט יותר.

החולצה שאני מכש אוהב התלכלכה באותו היום שהיא יצאה מהכביסה...

1. אין לי סבלנות לחכות עד שהיא תתכבס שוב, אלבש אותה בכל זאת.
2. אנסה לטשטש את הכתם עם קצת מים.
3. לא אלבש בגד לא נקי, זה לא מכובד.

היה לנו ערב ביסול אדיר בסניף שהסתיים מאוחר... באתי לברך ושמתי לב שיש הרבה בלאגן ולכלוך...

1. אברך למרות הלכלוך והבלאגן.
2. אנסה לנקות קצת מסביבי ואברך.
3. לא אברך במקום לא נקי, אנקה לגמרי ואברך.

הזמינו פיצה לסניף ואתה מכש רעב... אם תתמהמה לא בסוף שיישאר משהו...

1. ארוץ ואדחף כדי להרוויח כמה שיותר פיצות.
2. אתקרב בזריזות לראות אם נשאר משהו גם בשבילי.
3. אחכה בסבלנות ואראה אם נשאר, ואשאל את מי שהזמין אם אפשר לקבל גם.

אחי קיבל לבר-מצווה מערכת סטריאו משוכללת עם ווליום גבוה, אחר-הצהריים התחשק לי לשמוע בה מוזיקה...

1. אשים מוזיקה פרועה בעוצמה הכי גבוהה, זה לא משנה כי זה לא בין 2 ל 4, ולא מאוחר בלילה.
2. אשים מוזיקה רגילה בעוצמה הכי גבוהה.
3. אשים מוזיקה רגילה בעוצמה רגילה, אין טעם לעשות סתם רעש.

”בתי בנסיות ובתי מדרשות אין נוהגים בהם
קלות ראש בנוז שחוק והיתול ושיחה בטלה
ואין אוכלים ושותים בהם...”

(שו”ע או”ח סימן קנ”א סעיף א’)

c o z b u m f T d j l p r s t v

”מלבוש תלמיד חכם מלבוש נאה ונקי ואסור
לו שימצא בבגדו כתם או שמנונית...”

(רמב”ם הלכות דעות, פרק ה’, הלכה ט’)

c o z b u m f T d j l p r s t v

”נאמר בישעיהו נח”ג” וקראת לשבת עונג”,
ואמרו בגמרא (שבת קיח) ”כל המענג את
השת נותנין לו נחלה בלי מיצרים...” דהיינו
לקדשו ולכבדו בכסות (בגד) נקיה, ולענגו
בעונג אכילה ושתיה...
וירבה בבשר ויין ותבשילין כפי יכולתו, ובכל
מקום ומקום יענגוהו במאכלים ובמשקים
החשובים להם לעונג...”

(קיצור שולחן ערוך ילקוט יוסף, סימן רמב סעיף א’-ב’)

c o z b u m f T d j l p r s t v

"כל עניין שהוא מדברי קודש--אסור לאומרו בבית המרחץ ובבית הכיסא, ואפילו אמרו בלשון חול. ולא לאומרו בלבד, אלא אפילו להרהר בליבו בדברי תורה בבית הכיסא, ובבית המרחץ, ובמקום הטינופת..."

(רמב"ם הלכות קריאת שמע, פרק ג', הלכה ד')

c o z b u m f T d j l p r s t v

"לא יאכל אדם פרוסה בביצה ואם אכל הרי זה גרגז"

"לא ישתה כוסו בבת אחת ואם שתה הרי זה גרגז..."

(שו"ע או"ח סימן ק"ע סעיף ז'-ח')

c o z b u m f T d j l p r s t v

"כל איש מישראל מחוייב בכבוד ועונג שבת... ובכלל זה הוא שירחוץ פניו וידיו בחמין בערב שבת, ויחליף בגדיו בבגדים נאים... ואפילו אם הוא נמצא לבדו בבית, יחליף את בגדיו, כי אין המלבושים לכבוד הרואים אלא לכבוד השבת והחג"

(קיצור שולחן ערוך ילקוט יוסף, סימן רמב סעיף ה')

c o z b u m f T d j l p r s t v

”על-בן צריך ליזהר מאד שלא לשמוע ממנגן דסטרא-אחרא, שאין כוונתו בניגונו לשם שמים כלל, רק בשביל ממון וכבוד והתפארות, כי שמיעת קול נגינה שלו מזיק לעבודת הבורא יתברך; ובן להיפך, שמיעת קול נגינה ממנגן בשר והגון, טוב לעבודת הבורא יתברך.”

(ליקוטי עצות לרבי נחמן מברסלב, נגינה, סעיף א)

c o z b u m f T d j l p r s t v

דירה נאה, בלים נאים, מרחיבים דעתו של אדם (פרקי אבות)

c o z b u m f T d j l p r s t v

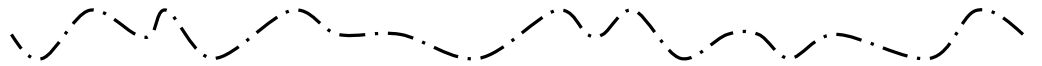
”מצוות עשה מן התורה לשמוח בחג בבשר וביין... ומצווה לשמח את הנשים בראוי להן, דהיינו בבגדים ותכשיטין נאים... ואת הקטנים בקליות ואגוזים, מגדנות וממתקים”

(קיצור שולחן ערוך ילקוט יוסף, סימן תרסג, סעיף א')

c o z b u m f T d j l p r s t v

”זה אלי ואנוהו” – התנאה לפניו במצוות

c o z b u m f T d j l p r s t v

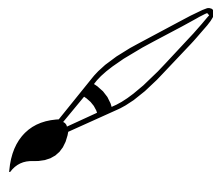

למה לקראת שבת מחליפים את ההגדים.	דני קם בהוקר פותח את העיניים
אני מתקדש מהפנים וזה מספיק והותר	אומר מודה אני ונוטל ידיים
ועל העיסוק החומרי של היגוד חדש לשהת	לוקח את הציצית וחולצה מהקומפיל של אתחול
הוא ממש מוותר.	ואת המכונסיות המסופשפות בחול
כשהגיע הביתה,	שולף פנים מגדגד קצת מים
שאל אותו אבא מה הוא חלצה לתק המתקרה	מסרק את הבלורית, מסדר את המספריות
למאמ הוא קנה תכשיט	בדוק לבית הספר,
ולדני רצה לקנות ממתק שהוא אוהב.	מוציא את ה-צקס כדי היתית ליהנות
דני אמר בנחירות שלא צריק,	ושם מוסיקה של הזמר הכי מועדף,
וזה סתם גילגול כספים	שמחלק לכולם חתימות
והתק צריק להיות חתני ולא קשור לזברים חומריים.	כשהגיע לכיתה ראה שהיא מלוכלכת
דני רץ לבית הכנסת להספיק ל"מנוחה"	ומהלגות ממש
והחצות השי"ע נזכר באיזו בדיחה	אבל כשהגיעו כולם,
דני לא יכל להתאפק וגם פחד שישכת,	התחילו להתפלל ככה בלי לנקות ולארגן מחדש.
אז הוא סיפר מהר את הבדיחה ליפתח.	בצביות הגיעו ההורים של משה עם חטיפים
יפתח התגלגל מצחוק וגם דני צחק ללא הפסקה,	ועוגה
"אכן בדיחה מוצלחת, טוב שסיפרתי אותה".	הם באו לתגלגל לו יום-הולדת עם כל הכיתה
בסוף התפילה פגש דני את המדריך של הקבוצה	דני נזכר שלא אכל כלום כל היום
שביקש ממנו בקשה קצת מוזרה:	והרשה לעצמו להידחף, לקחת המון ממתקים,
בחודש נושא השנה,	ועוד לשים בכיסים, ליתר ביטחון.
התוכן הוא החשוב יותר והוא העיקר	כשכולם סיימו את ההתנפלות על הממתקים
ל"קדש את החומר" לא רק בעבר, גם היום ומחר	נשאח לאחל ברכות למשה - רק שלושה חברים.
לכן עד הפעולה הבאה,	דני פתאום קלט שזה ממש לא נעים
אני מבקש מכל חניך להצטע משימה	שכך הם תגלו את יום ההולדת
לקחת יום פשוט ורגיל אחד	וקיבלו על עצמם החלטה נהדרת,
ולתבונן במעשיכם להבד להבד	מעכשיו הוא לא אוכל מאכלים משובחים
ולבחות כל דבר והתנהגות - האם היא נכונה	גם לא השהת והתק כשאמא מכיתה, ואפילו כשיש
כיצד אני יכול להתקדם במעשה ובמחשבה.	אורחם.
	זה הזכיר לו גם שמעון הוא לא מהין

תואר - חח

ח

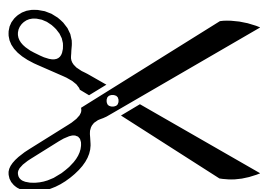
תואר - חח

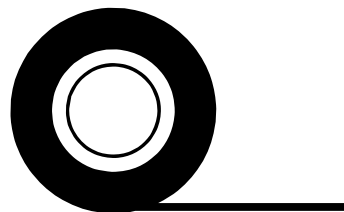
תואר - חח

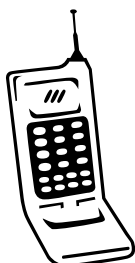
תואר - חח

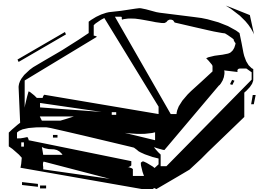
תואר - חח

תואר - חח

תואר - חח

תואר - חח

ה ע ש ר ה

"כי הלא נבוכדנאצר וטיטוס לא עשו במעשיהם, שום פגם וקלקול כלל למעלה, כי לא להם חלק ושורש בעולמות העליונים, שיהו יכולים לנגע שם כלל במעשיהם. רק שבחטאינו נתמעט ותש כביכול כח גבורה של מעלה, את מקדש ה' טמאו כביכול המקדש העליון, ועל-ידי כך היה להם כח לנבוכדנאצר וטיטוס להחריב המקדש של מטה, המכוון נגד המקדש של מעלה, כמו שאמרו רז"ל (איכה רבתי א, מג) קחא טחינא טחינת. הרי כי עוונותינו החריבו רק נוה מטה".

ר' חיים מוולוז'ין, "נפש החיים", שער א' פרק ד'

"בראשית מטעו של העם הזה, אשר ידע לקרוא בשם הרעיון האלוקי הברור והטהור בעת השלטון הכביר של האלילות בטומאתה-פראותה, נתגלתה השאיפה להקים ציבור אנושי גדול אשר "ישמור את דרך ד' לעשות צדקה ומשפט". זוהי השאיפה, שבאה מכח ההכרה הברורה והעזה והתביעה המוסרית הכוללת והרמה, להוציא את האנושיות מתחת סבל נורא של צרות רוחניות וחמריות ולהביאנה לחיי חופש מלאי חוד ועדן, באור האידאה האלוקית [נבואה], ולהצליח בזה את כל האדם כולו.

למילואה של שאיפה זו צריך דוקא, שציבור זה יהיה בעל מדינה פוליטית וסוציאלית וכסא ממלכה לאומית, ברום התרבות האנושית, "עם חכם ונבון וגוי גדול", והאידאה האלוקית המוחלטת מושלת שמה ומחיה את העם ואת הארץ במאור-חייה.

למען דעת, שלא רק יהידים חכמים מצוינים, חסידים ונזירים ואנשי-קודש, חיים באור האידאה האלוקית, כי גם עמים שלמים, מתוקנים ומשוכללים בכל תיקוני התרבות והישוב המדיני, עמים שלמים, הכוללים בתוכם את כל השדרות האנושיות השונות, מן רום האינטליגנציה האמנותית, הפרושית, המשכלת והקדושה, עד המערכות הרחבות, הסוציאליות, הפוליטיות והאקונומיות, ועד הפרולטריון לכל פלגותיו, אפילו היותר נמוך ומגושם".

הראי"ה קוק זצ"ל

אורות, עמוד ק"ד

בית-המקדש נוי של עולם / הרב זלמן ברוך מלמד שליט"א

כאשר אנו קוראים בתורה את הפרשות העוסקות במלאכת המשכן, הננו לומדים על יחסה של התורה לאומנות, לנוי, ליופי. הננו נוכחים לדעת שהתורה נותנת ערך גדול לצורה האסתטית של מלאכת המחשבת של הציור, האריגה. בגדי הכהונה צריכים להיות לכבוד ולתפארת. מנורת הזהב צריכה להיות עשויה בשלמות נפלאה, כפתורים ופרחים. וכן הארון והכרובים.

התורה מצווה אותנו להעמיק את כל הכוחות הנפשיים, לפתח את כל הכשרונות, לא לוותר על אף תכונה, אלא לאמצה ולשכללה. כי רק על ידי כל הכישורים כולם יכול אדם לעבוד את ה' בשלמות.

מתוך פרשיות המשכן בתורה נדחית מאלה התדמית המוטעית כאילו התורה מכוונת את האדם להצטמצם בעולם רוחני מופשט, ושכל ייעודו של האדם לעסוק בתורה ובמצוות בלי לפזול לתחומים אחרים חיצוניים, בלי לפתח את החושים הטבעיים העמוקים של האומנות, היופי, הדמיון, האסתטיקה. לא כן הדבר. אדרבא, התורה מצווה אותנו להעמיק את כל הכוחות הנפשיים, לפתח את כל הכשרונות, לא לוותר על אף תכונה, אלא לאמצה ולשכללה. כי רק על ידי כל הכישורים כולם יכול אדם לעבוד את ה' בשלמות. "זה אלי ואנוהו" - יתנאה לפניו במצוות.

הנה דווקא במקום הקדוש ביותר, מקום השראת השכינה בישראל בבית-המקדש, בקודש הקודשים, שם צריך להשתמש בכל הכשרון האומנותי על מנת לבנות את המקדש וכליו, בכל יופיים ותפארתם.

בית-המקדש נקרא "נוי של עולם". הקב"ה אינו מסתפק בהוראה כללית לבנות בית-מקדש יפה, מכואר ומושלם, אלא ריבוננו של עולם נותן תכנית אלוהית מפורטת כיצד לעשות כל כלי וכיצד ייראה הכל ביחד. בית-המקדש צריך להיות בעל יופי אלוהי עליון. כל מה שנעשה בו צריך להיות על פי מה שמשה רבנו הראה בהר. "וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר" (שמות כה, טז). "והקמות את המשכן כמשפטו אשר הראית בהר" (שמות כו, לו).

הוי אומר, כאשר משה עלה למרומים להר סיני, הקדוש-ברוך-הוא הראה לו את המקדש של מעלה, וציוו אותו לבנות כדוגמתו את המקדש של מטה. היופי, ההדר, הנוי והתפארת של בית-המקדש יסודם במרומים העליונים.

שמה עולה בדעתך לשאול: האם אין מקום לחשוש שהעיסוק ביופי החיצוני יגרום ברעיונות הרוחניים, יגרום לאדם להיות חיצוני, ובמקום להעמיק במשמעות העליונה של בית-המקדש שבו השכינה שורה, יעסוק אדם במראה החיצוני, ושבמקום לראות את פני השכינה במקדש הוא יבקש לראות את הכלים הנאים הנפלאים ביופיים. שאלות כאלו עלולות להתעורר רק מפני שנתרחקנו מעל אדמתנו ונתרחקנו מהימים שבית-המקדש היה קיים, כי בזמן שבית-המקדש היה קיים ושרתה בו השכינה, האמונה מלאה את כל הלב, השראת השכינה במקדש היתה מורגשת בכל החושים הנפשיים, לא היה אז ניגוד בין החיצוניות ובין הפנימיות, בין האורות ובין הכלים, אלא הרמוניה מלאה בין כל הכוחות הנפשיים ולא היה אפשר לחשוב אחרת, אלא שגדולת ההופעה של השכינה תופיע בכל תפארת הכלים. רק לאחר החורבן, ובגלות, נוצר ניגוד בין הרוח לבין הכלים, בין החיצוניות לבין הפנימיות. זהו מצב חולני של הגלות. לא כן במצב הבריא של האומה בזמן בנין בית-המקדש.

לזה אנו מצפים, לבנין המקדש במהרה בימינו אשר בו ועל ידו יתאחדו כל הכוחות בהרמוניה נפלאה והשכינה תתגלה בנוי של עולם.

(מתוך האתר: www.yeshiva.org.il)

תורה ויופי / הרב אבינר

שאלה

התורה דורשת מעם ישראל לבנות בית מקדש מפואר מכלי כסף וכלי זהב ומחומרים משובחים ויפים מאוד. גם תיאורי חז"ל על בית-המקדש מתארים בניין יפה מאוד. לכאורה קשה, הרי התורה והדרכות חז"ל אינן מעודדות במיוחד את החומריות, כמו המשנה: "כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל..." (אבות ו ד). האם נכון יהיה לומר שכאשר חומר מקושר לקדושה עליונה כמו במקדש הוא אינו מזיק, כפי שמתואר בספר 'מאמרי הראיה' באגדות רבה בר בר חנה אגדה ז' – על אותו אשי קדוש שההתעסקות בחומר אינה מזיקה לו, ואילו פשוטי העם אין להם ללמוד מאותו קדוש עליון?

תשובה

אין שום סתירה בין היופי לבין הקדושה, שניהם ממקור אלוהי. על הפסוק "שקך חזן והבל היופי אשה יראת ה' היא תתהלל" (משלי לא ל), מסביר הגר"א, שהיופי הוא הבל כאשר הוא אינו מקושר ליראת שמים (קול אליהו, ויצא אות ל'). כאשר הוא מנותק ומנוגד לקדושה, במקרה כזה הוא נהפך לרועץ. "המהלך בדרך ושונה ופוסק ממשנתו ואומר: מה נאה אילן זה ומה נאה ניר זה, מעלה עליו הכתוב כאילו מתחייב בנפשו" (אבות ג ז), מפני שהוא הפסיק את הקשר שלו עם התורה, כמו שהסביר רבינו הרב צבי יהודה במאמרו "נויו של אילן" (לנתיבות ישראל ב, עמ' קמד), זה כמו שהעולם-הזה דומה לפרוודור והעולם-הבא לטרקלין (אבות ד טו), וכאשר העולם הזה מנותק מן העולם-הבא אז הוא מקבל ערך שלילי. אך כאשר אור העולם-הבא מאיר בעולם הזה, גם החומריות מתעלה. לכן בית-המקדש נקרא 'נויו של עולם' (ובחים נד א), בלי הפסקת החיוניות מן השכינה ששורה שם (לנתיבות ישראל שם).

(שאל נא הרב אבינר עמ' 83 "תורה ויופי")

z w h t r q p b s n o m y l u g v k f d x a c T

II

II

↑ מטרת הפעולה:

החניכים יראו בירושלים את העדות לקשר הקיים בין שמים לארץ, ונוכחות הקב"ה בעולם.

k מבנה הפעולה:

1. הבהרת ההבדל בין הקשר של כל יוצר ליצירתו, לבין הקשר של הקב"ה לעולם
2. לימוד אברהם אבינו מגלה שיש אדון לבירה
3. הכרת שמה של ירושלים "שער השמים"
4. המחשה כיצד ירושלים והמקדש שימרו בעולם את התובנה שיש קשר בין שמים וארץ

g מהלך הפעולה:

1. הבהרת ההבדל בין הקשר של כל יוצר ליצירתו, לבין הקשר של הקב"ה לעולם
כל חניך מקבל ציור (נספח 1) המהווה חלק אחד מזוג. עליו למצוא את בן זוגו ולענות על השאלות הבאות, ביחס לזוג שלהם.

- ← מה הקשר בין חלקי הזוג?
- ← לאחר סיום היצירה - מה היחס בין היוצר ליצירה?
- ← האם היצירה תלויה ביוצר?
- ← מספר שנים לאחר סיום היצירה, חלה היוצר ויצא לפנסיה האם יש לזה השפעה על היצירה?

עורכים סבב קצר בין החניכים לקבלת תשובות על מערכת היחסים בין היוצר ליצירה בזוג שלהם.
כל יצירה, לאחר גמר העבודה, עומדת בפני עצמה. השולחן, הבגד, הבניין ואפילו הפרח (שזקוק להשקיה, אבל לא בהכרח מגן זה או אחר) - אינן תלויות ביוצר. האומן והיצירה הן שתי יישויות נפרדות לגמרי.

פורסים המחשה של יוצר ויצירה נוספים הקב"ה והעולם (נספח 2).

👉 דיון 👈

- ← האם גם בין הקב"ה ליצירתו, העולם, קיים אותו קשר (או חוסר קשר) כמו בין הנגר לשולחן?
- ← יש החושבים וחיים כאילו העולם הוא דבר מקרי, אין סיבה והשגחה לדברים שקורים, ה"טבע" מנהל את העולם. אולם, לנו ברור וידוע שבניגוד ליצירות האחרות שראינו שהן מתקיימות ללא תלות ביוצר, לגבי העולם אין זה כך, ואין קיום לעולם בלי השגחת ה' המתמדת. לא הטבע מנהיג את העולם, אלא רבש"ע מנהיג את העולם בדרך הטבע.

בקבוצות רציניות, ניתן ללמוד את טענת הפילוסופים "עזב אלוקים את הארץ" מתוך ספר הכוזרי (נספח 3).

2. לימוד- אברהם אבינו מגלה שיש אדון לבירה

נותנים לחניכים כתב חידה (נספח 4) והמדריך מתחפש בינתיים ליעקב אבינו (זקן, מקל, ואם אפשר גם סולם עם מלאכים...).

כשהחניכים מסיימים, מציג המדריך את יעקב אבינו שמגיע עיף לאחר שברח מעשו ומחפש מקום לישון:
שלוש ילדים, אני יעקב. מי אתם?

איזה חמודים. מה אתם עושים?

פותרים כתב חידה? איזה יופי. גם אני הייתי פותר כתבי חידה יחד עם עשו כשהיינו ילדים. בדרך כלל עשו היה רץ ראשון עם הפתרון ומספר לאבא כאילו רק הוא פתר את כתב החידה. טוב, אבל מה זה משנה עכשיו. מה שמשנה זה שאני בדרך לחרן, בורח מעשו ועייף מאוד. נראה לי שאני אלך לישון קצת...
תגידו, מה כתוב לכם בחידה הזו? מה המדריך שלכם נתן לכם? זה מעניין?
מקריאים את המדרש על אברהם אבינו שמגלה את מציאות ה' בעולם (נספח 4), וחוזרים להצגה:

אה, אברהם אבינו, סבא אברהם. כן, זה סבא שלי והוא באמת גילה "שיש אדון לבירה". הוא הבין שלמרות שאנחנו לא רואים את אלוקים כל היום, הוא קיים והוא מנהל את העולם. גם מה שנראה לנו טבעי זה בעצם מעשיו של הקב"ה. אבל מה אני אגיד לכם, אני לא כל כך בטוח שהדור שלי מבין וזוכר את זה. נראה לי שאנחנו יותר מידי רגילים לטבע ואין סיכוי שנחזור להיות בקשר כזה עם אלוקים. הלוואי והיה מקום בעולם שבו היינו רואים ומרגישים כל הזמן שהקב"ה נוכח בעולם ומכתיב את סדר העניינים... אני הולך לישון אולי אני אחלום על מקום כזה... אולי גם אלי יציץ בעל הבירה...

3. הכרת שמה של ירושלים "שער השמים"

המדריך "מתעורר" ומקריא את הפסוקים מספר בראשית המתארים את חלום יעקב (נספח 5). וממשיך בהצגה:
נראה לי שמצאתי את המקום שחיפשתי. מקום בו מציאות ה' ברורה. קוראים למקום הזה "שער השמים". אלוקים היה איתי כל הזמן ואני לא ידעתי. דווקא ב"שער השמים" גיליתי אותו שוב. אתם יודעים איפה "שער השמים"? איזו עיר נקראת גם "שער השמים"? נכון ירושלים! איזה ילדים חכמים.
אתם לא מבינים מה הקשר בין ירושלים לשער השמים? בואו נעשה יחד כמה משחקים שימחישו לנו איך ירושלים מחברת בין שמים וארץ...
(כאן מסתיימת ההצגה...)

4. המחשה כיצד ירושלים משמרת בעולם את התובנה של קשר בין שמים וארץ

עורכים תחרויות בין חניכים הממחישות ניסים שהיו בבית המקדש (המקור המתאר את הניסים בנספח 6):
מי מצליח להכניס ראשון קופסה גדולה לתוך קופסה קטנה.
חניך אחד צריך להדליק נר ולשמור עליו דולק 10 שניות, כאשר חניך שני מנסה למנוע ממנו, בלי לגעת בו (לנשוף, לעשות רוח עם דפים וכו').
תחרות בין שתי קבוצות כל חניך מקבל קופסא של מוצר שיש עליו תאריך תפוגה. על כל קבוצה להסתדר בשורה מהתאריך המוקדם ביותר ועד המאוחר ביותר מבלי להוציא מילה מהפה. (בקבוצות אנרגטיות אפשר לשכלל את התחרות כל החניכים עומדים על ספסלים ועליהם להסתדר מבלי לדבר ומבלי לגעת ברצפה).
תחרות בין שתי קבוצות כל קבוצה מסתדרת במעגל כשהחניכים עומדים על הכסאות. המדריך מוציא כסא אחר כסא בכל פעם מקבוצה אחרת. על החניכים להצטמצם על הכסאות שנתרו. הקבוצה שהכי הרבה חניכים הצליחו להישאר על הכסא האחרון ניצחה.

👍👏👏👏 דיון 👏👏👏

← למה לא מצליחים להכניס קופסה קטנה לגדולה?

← למה נר כבה ברוח?

← למה יש תאריך תפוגה למאכלים ומוצרים? האם יכול להיות מאכל שלא מתקלקל לעולם?

← למה הרבה אנשים לא מצליחים לעמוד מורמלי במקום קטן ומוגבל?

על פי הטבע דברים רבים לא אפשריים. הטבע הזה הוא מחסד ה' עלינו כדי שנוכל לחיות. שיהיה לנו סדר, שנדע מה יוצר מה ומה גורם למה (אם פעם אש תחמם, ופעם תקרר, ופעם תחליף את הצבע של מה שנוגע בה לא נצליח לבשל. לא נדע האם המים שגשמים על האש - ירתחו, יקפאו או יהפכו למיץ...). החוקיות עוזרת לנו להתנהל בחיי היום יום, אך היא גם גורמת לנו לשכוח שהקב"ה נמצא ומחיה את העולם בכל רגע נתון. והוא זה שגורם לאש לחמם בכל פעם מחדש, ומבחינתו זה אותו דבר אם האש תקרר. הכל הוא נס. לפעמים גלוי ולפעמים נסתר.

וכדברי הרב נבנצאל שיחות לחודש אלול, שיחה ב' עמוד כח':

"מדוע פועל ה' בבריאיה על פי חוקי טבע קבועים?

התשובה לכך היא כפולה: ראשית, החוקיות שטבע הקב"ה בעולמו היא חסד עצום שעושה עמנו הבורא. בלי החוקיות הקבועה, היינו מתלבטים כל בוקר מחדש האם היום מחממים מים על ידי ששמים אותם במקרר? או שמא על הכיריים? והיינו צריכים לשאול בכל יום את הנביא מה רצון ה' באותו יום.

לכן יצר ה' את הטבע, כדי להקל עלינו ולא כדי שנשכח שהוא יוצר הטבע וחוקיו, ושברצונו יכול הכל להשתנות. כמו כן, יש לחוקי הטבע תפקיד נוסף: להסתיר את השגחת ה' מעינינו, ולהעמידנו בניסיון כאילו העולם מתנהל לבדו".

הניסים שהיו במקדש דרך קבע היוו לנו "תזכורות" שהקב"ה מנהיג גם את הטבע. אורח חיים כזה, ותובנות אלו, השפיעו על תפיסתם של גדולי ישראל, והם זכרו שהקב"ה נוכח בעולם ומנהיג את הטבע, גם מחוץ למקדש. כפי שמתבטא בסיפור הבא:

בביתו של רבי חנינא בן דוסא הייתה מנורת שבת ובה הדליקו נרות שמן. בכל ערב שבת היו ממלאים את המנורה בשמן, מכניסים פתילות דקות ומדליקים. הנרות היו דולקים במשך שעות רבות והאירו את ביתו של הרב בליל השבת.

פעם אחת בערב שבת הדליקה בתו של ר' חנינא בן דוסא את נרות השבת וברכה את ברכת הנרות. הרב התכוון ללכת לבית הכנסת ולהפתעתו הוא ראה את בתו עצובה, במקום להיות שמחה לכבוד השבת. שאל אותה רבי חנינא:

'מדוע את עצובה? שבת היום - צריך לשמוח!'

ענתה לו בתו:

'אבא! איזו טעות עשיתי! הכנתי את הנרות ומיהרתי מאוד כי כבר קרבה השבת. עכשיו ראיתי שבמקום להכניס שמן לתוך המנורה - הכנסתי חומץ! הנרות הללו לא ידלקו ולא יהיה אור בשבת!'

רבי חנינא ניחם את בתו העצובה ואמר:

'אל תדאגי. מי שאמר לשמן שידלוק יאמר לחומץ לדלוק. את השמן וגם את החומץ ברא הקב"ה ושניהם יעשו רצונו'. ואכן קרה נס. כפי שאמר ר' חנינא - החומץ דלק כל השבת!

(על פי הגמרא בתענית דף כה' עמוד א')

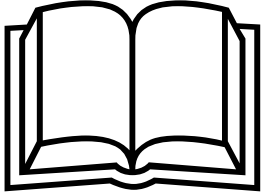
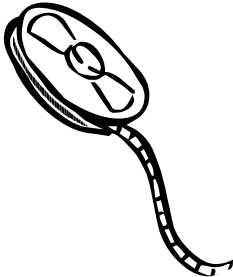
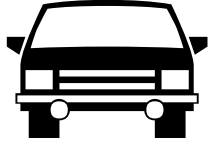
●● נקודות למחשבה ●●

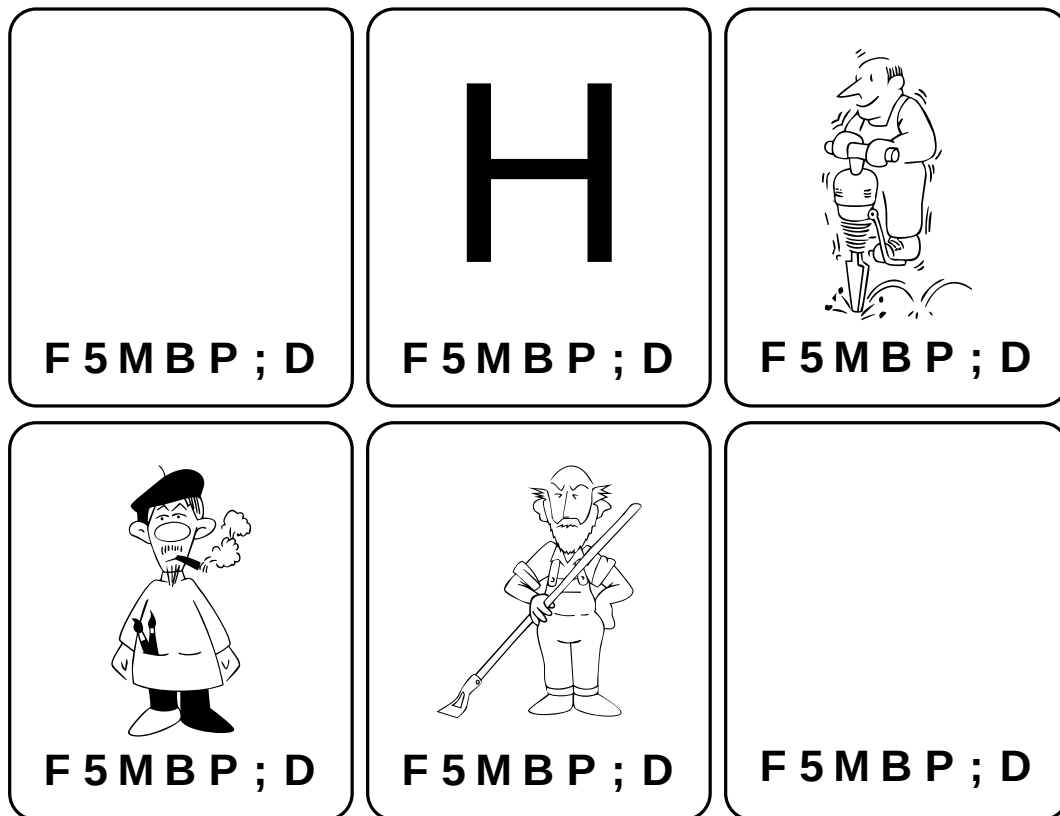
➤ האם היום הקשר בין שמים וארץ, ביננו לבין הקב"ה אכן כל כך ברור ומוחשי?

➤ האם היום ברורה לנו נוכחותו של הקב"ה בתוך הטבע והיותו "מחדש בכל יום מעשה בראשית"?

נספחים

נספח 1

 F 5 M B P ; D	N F 5 M B P ; D	 F 5 M B P ; D
 F 5 M B P ; D	 F 5 M B P ; D	 F 5 M B P ; D
 F 5 M B P ; D	 F 5 M B P ; D	 F 5 M B P ; D
F 5 M B P ; D	U F 5 M B P ; D	1 F 5 M B P ; D

-בניין- קבלן
 -ציור- צייר
 -שולחן- נגר
 -שרשרת- צורף
 -סרט- במאי
 -בגד- חייט
 -מכונת- מכונאי
 -לחם- אופה
 -ספר- סופר

נספח 2

ה'- עולם

פתיחה: שאול שאלוני לטענות ולתשובות אשר אתי נגד טענותיהם של החולקים על דתנו מבין הנמשכים אחר הפילוסופיה ומבין מאמיני דתות אחרות ומבין המינים מבני ישראל ונזכרתי מה ששמעתי לפני זמן מה טענות שטען החבר לפני כארבע מאות שנה בפני מלך הכוזרים טענות אשר על פיהן קבל המלך את דת היהודים כמו שהדבר מפורסם וכמו שהזכר בספרי דברי הימים מלך זה מספר שם נשנה אליו חלום אחד פעמים רבות בחלומו והנה מלאך מדבר אליו ואומר לו כונתך רצויה בעיני האלוה אבל מעשך אינו רצוי והמלך היה זהיר מאד במצוות דת הכוזרים עד שהוא עצמו היה משמש בהיכל אשר להם ומקריב קרבנות בלב שלם אולם עם כל אשר הוסיף לשמר את המצוות ההן היה המלאך נראה אליו לילה וילה ואומר לו כונתך רצויה אבל מעשך אינו רצוי דבר זה גרם לו למלך הכוזרים לדרש ולחקר בדבר האמונות והדעות וסוף דבר התייחד הוא ועם רב מן הכוזרים אתו והנה רבות מטענות החבר היו לי לקרת רוח בהיותן מסכימות עם דעתי ואמר ראוי הדבר כי אכתב את הטענות ההן כאשר נתגלגלו והמשכילים יבינו מספרים כי משנגלה לו למלך הכוזרים בחלום כי כונתו רצויה בעיני האלוה אך מעשהו אינו רצוי ואף נצטוה בחלומו זה לבקש את המעשה הרצוי בעיני האלוה פנה בראשונה אל פילוסוף אחד ושאלהו להאמנתו:

(א) אמר לו הפילוסוף: האלוה אין לפניו לא רצון ולא שנאה כי הוא ית' מרומם מעל כל רצון וכונה שהרי הכונה מורה על היות המכון חפץ בדבר החסר לו ורק בבוא חפצו יגיע לשלמות וכל עוד לא יבוא זה החסרון בעינו עומד וכן מרומם הוא האלוה לדעת הפילוסופים מעל ידיעת הפרטים כי הפרטים משתנים מרגע לרגע אולם בידיעת האלוה לא יתכן כל שנוי נמצא שאין האלוה מכיר אותך ועל אחת כמה וכמה אינו יודע כונתך ומעשיך וכל שכן אינו שומע תפלתך ולא רואה תנועותיך ואם אמנם יאמרו הפילוסופים כי האלוה בראך אין מאמרם זה כי אם על דרך ההשאלה כי האלוה הוא אמנם עלת העלות בהתהוות כל נברא אך הנברא לא בכונה מאת האלוה נתהווה ומעולם לא ברא האלוה אדם כי העולם קדמון ומאז מעולם נולד כל אדם מאדם שקדם לו והרכבו בו צורות ותכונות מזגיות ומדות מאביו ומאמו ומשאר קרוביו ואיכיות התלויות באקלים ובארץ המולדת במזונות ובמים ובכחות הגלגלים וקבוצות הכוכבים והמזלות כפי מעמדם במערכה והכל מעם הסבה הראשונה אך לא מתוך כונה אשר לה כי אם על דרך האצילות מן הסבה הראשונה נאצלה סבה שניה ומזו נאצלו הסבות השלישיות והרביעיות וכך נתחיבו כל הסבות והמסובבים וכך נשתלשלו כמו שאתה מוצא אותם לפניך וחיוב זה קדמון הוא כשם שהסבה הראשונה קדמונית היא ואין ראשית לה והנה לכל אחד מאישי העולם יש סבות המביאות אותו לידי שלמותו מי שקדמו לו כל סבותיו אלו נעשה שלם ומי שלא קדמו לו כלן נשאר חסר בן כוש למשל לא הספיקה לו הכנתו הטבעית כי אם לקבלת הצורה האנושית והדבור בתכלית החסרון וכנגדו הפילוסוף הוכנו לו תכונות על פיהן תהיינה לו המעלות המזגיות והמוסריות השכליות והמעשיות ולא יחסר מאומה מן השלמות אבל גם הפילוסוף אין מעלות אלו נמצאות בו בראשונה כי אם בכח ולשם הוצאתן אל הפעל זקוק הוא ללמוד ולאמון עד שתתגלה ההכנה לפי מעלתה אם לשלמות או לחסרון או

למדרגות בינים רבות מספר והאדם השלם ידבק בו מעין אור אלוהי הנקרא בשם השכל הפועל בו יתחבר השכל הנפעל של האדם התחברות של התמזגות עד אשר יראה האדם ההוא את עצמו כאלו הוא הוא השכל הפועל ואין ביניהם כל הפרש אותה שעה יגיעו כליו רצוני לומר אבריו של האיש ההוא למדרגה בה יעשו רק את המעשים השלמים ביותר בזמנים הנכונים ביותר ובדרכים הטובות ביותר וכאלו נעשו אבריו כלים לשכל הפועל לא לשכל ההיולי הנפעל בו היה משתמש לפי כן עת היה מבקש את הדרך הנכונה ומוצאה פעמים אחדות ופעמים רבות לא הגיע אליה ואלו עתה מוצאה הוא תמיד מדרגה זו היא תכלית מה שהאדם השלם מקוה להגיע אליו אחרי אשר תטהר נפשו מן הספקות ותשיג את ידיעת הדברים לפי אמתתם ככה תעשה הנפש דומה למלאך ותמצא במדרגה אחת בלבד למטה משל הרוחני הנבדל מן הגוף הלא היא מדרגת השכל הפועל הוא המלאך אשר מדרגתו נמוכה רק משל המלאך הממנה על גלגל הירח והמלאכים הם שכלים נבדלים מן החמר קדמונים כסבה הראשונה ולא יראו כליו לעולם ובהתאחד נפש האדם השלם עם השכל הפועל לא יחוש האדם לכליו גופו ולכליו כליו ומשעה שהגיע להתאחדות זו תזכה נפשו לאשר בעודנו בחיים שכן נכנס בחברתם של הרמס ואסקלביוס וסוקרטס ואפלטון ואריסטו כי הוא והם וכל אשר עלו למדרגתם היו לאחד עם השכל הפועל וזה הוא אשר יכנה על דרך העברה או קרוב רצון אליהם דרשהו אפוא בקש לדיינת דברים על אמתתם למען יהיה שכלך אתה פועל לא נפעל ותדבק בדרך הישרים במדות ובמעשים כי הם יהיו לך לעזר בהכרת האמת ויעוררוך לדבק בעיון ולהדמות לשכל הפועל ההוא אז תעלינה בידך מדות ההסתפקות והענוה והכניעה וכל מדה טובה ואתן הערצת הסבה הראשונה שתעריצנה לא למען תחוננך רצון ותסיר מעליך קצפה כי אם למען תוכל להדמות לשכל הפועל לבחר תמיד באמת לתת לכל דבר את תארו הראויים לו ולראות כל דבר כמו שהוא באמת כי כל אלה הם מתכונות השכל וכאשר תגיע מחשבתך לאמונה הזאת אל תחוש באיזה מין ממיני העבודה אתה עובד לאלוה או איך תתפלל ואיך תשבח באיזה דבור ובאיזו לשון ובאילו מעשים ואם תרצה בדה לך דת לשם העבודה וההערצה והשבח ולמען התנהגותך אתה במדות טובות והנהגת ביתך ובני ארצך בהן אם מקבל אתה עליהם או קח לך לדת את אחת החקות השכליות שהנחו על ידי הפילוסופים בחבוריהם ושים מגמתך וכוונתך זכך נפשך כללו של דבר אחרי השיגך את הידיעה הכללית של הדברים לפי אמתתם בקש לך זך הלב ככל אשר תוכל ואז תגיע אל מבקשך שהוא ההדבקות ברוחני ההוא זאת אומרת בשכל הפועל ואז יתכן כי הרוחני ההוא ינבא אותך ויודעך תעלומות על ידי חלומות אמתיים וציורי דמיון נכונים:

(ב) אמר לו הכוזרי: רואה אני דבריד נכוחים אבל אינם נאותים למה שאני מבקש שהרי יודע אני כי נפשי זכה וכל רצוני להפיק רצון מהאלוה ובכל זאת הלא הגד לי כי מעשי אינו רצוי אם כי כונתי רצויה יש אפוא בלא ספק מעשה הרצוי מצד עצמו לא מצד כונת עושהו כי אם לא כן מה לנוצרים ולמסלימים אשר חלקו ביניהם את העולם המישב נלחמים זה בזה אם כי כל אחד מהם עבד את האלוה מתוך כונה זכה ונהג נזירות ופרישות וצם והתפלל ויצא למערכה במגמה להרג את חברו בהאמינו כי יש בזה צדקות גדולה והתקרבות אל האלוה ובהלחמם זה בזה מאמין כל אחד מהם כי במותו יזכה לגן עדן והלא הצדקת שניהם גם יחד נמנעת אצל השכל:

(ג) אמר הפילוסוף: לפי דתי הפילוסופים אין לא לזה ולא לזה הרשות להמית את זולתו שהרי שניהם מכונים בעבודתם אל השכל:

(ד) אמר הכוזרי: וכי יש לדעת הפילוסופים טעות גדולה מזו של בעלי שתי הדתות האלה המאמינים כי העולם נברא ובששה ימים נברא והאומרים כי הסבה הראשונה מדברת עם איש מבני אדם ואלו הם הפילוסופים ירוממוה מעל לידיעת הפרטים ועוד לפי מעשיהם של הפילוסופים ולפי ידיעותיהם לפי דרשם את האמת ולפי רב השתדלותם בזה מן הראוי היה כי תהיה הנבואה מפורסמת ביניהם ומצויה בתוכם הואיל והם רק הם הדבקים הרוחניים וכי יספר עליהם כי נעשו על ידיהם נסים ונפלאות ומופתים ואנחנו מוצאים את החלומות האמתיים אצל מי שלא עסק לא במדע ולא בזכך נפשו והפוכו של דבר מוצאים אנו אצל מי שמשתדל במדע ודבר זה הלא מוכיח כי סוד הקשר בין הענין האלוהי ובין הנפשות שונה ממה שהזכרת אתה הפילוסוף:

הכוזרי / מאמר ראשון

נספח 4

”אמר הכוזרי, ואלו הם הפילוסופים ירוממוה מעל לידיעת הפרטים ועוד לפי מעשיהם של הפילוסופים ולפי ידיעותיהם לפי דרשם את האמת ולפי רב השתדלותם בזה מן הראוי היה כי תהיה הנבואה מפורסמת ביניהם ומצויה בתוכם הואיל והם רק הם הדבקים הרוחניים וכי יספר עליהם כי נעשו על ידיהם נסים ונפלאות ומופתים ואנחנו מוצאים את החלומות האמתיים אצל מי שלא עסק לא במדע ולא בזכך נפשו והפוכו של דבר מוצאים אנו אצל מי שמשתדל במדע ודבר זה הלא מוכיח כי סוד הקשר בין הענין האלוהי ובין הנפשות שונה ממה שהזכרת אתה הפילוסוף.”

הכוזרי / מאמר ראשון

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

"ר' יצחק פתח, שמעי בת וראי והשי אונן ושכחי עמך ובית אביך (תהלים, מה יא) משל לאחד שהיה עובר ממקום למקום וראה בירה אחת דולקת, אמר, תאמר שהבירה הזו בלא מנהיג? הציץ עליו בעל הבירה אמר לו, אני הוא בעל הבירה. כך לפי שהיה אברהם אבינו אומר, תאמר העולם בלא מנהיג. הציץ עליו הקדוש ברוך הוא אמר לו, אני הוא בעל העולם".

בראשית רבה לפרשת לך לך

נספח 5

י ויצא יעקב, מבאר שבע; וילך, חרנה. יא ויפגע במקום וילן שם, כי-בא השמש, ויקח מאבני המקום, וישם מראשיתיו; וישכב, במקום ההוא. יב ויחלם, והנה סלם מצב ארצה, וראשו, מגיע השמימה; והנה מלאכי אלהים, עלים וירדים בו. יג והנה יהוה נצב עליו, ויאמר, אני יהוה אלהי אברהם אביך, ואלהי יצחק; הארץ, אשר אתה שכב עליה--לך אתננה, ולזרעך. יד והיה זרעך בעפר הארץ, ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה; ונברכו בך כל-משפחת האדמה, ובזרעך. טו והנה אנכי עמך, ושמרתיו בכל אשר-תלך, והשבתיו, אל-האדמה הזאת: כי, לא אעזבך, עד אשר אם-עשיתי, את אשר-דברתי לך. טז וייקץ יעקב, משנתו, ויאמר, אכן יש יהוה במקום הזה; ואנכי, לא ידעתי. יז ויירא, ויאמר, מה-נורא, המקום הזה: אין זה, כי אם-בית אלהים, וזה, שער השמים. יח וישכם יעקב בבקר, ויקח את-האבן אשר-שם מראשיתיו, וישם אתה, מצבה; ויצק שמן, על-ראשה. יט ויקרא את-שם-המקום ההוא, בית-אל; ואולם לזו שם-העיר, לראשונה. כ ויידר יעקב, נדר לאמר: אם-יהיה אלהים עמדי, ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך, ונתן-לי לחם לאכל, ובגד ללבוש. כא ושבתי בשלום, אל-בית אבי; והיה יהוה לי, לאלהים. כב והאבן הזאת, אשר-שמתי מצבה--יהיה, בית אלהים; וכל אשר תתן-לי, עשר אעשרנו לך.

בראשית כח

מתוך עשרת הנסים שנעשו לאבותינו בבית המקדש:
ולא הסריח בשר הקודש מעולם
ולא נראה זבוב בבית המטבחים
ולא כבו הגשמים אש של עצי המערכה
ולא נצחה הרוח את עמוד העשן
ולא נמצא פסול בעומר ובשתי הלחם ובלחם הפנים
עומדים צפופים ומשתחוים רווחים
ולא הזיק נחש ועקרב בירושלים מעולם
ולא אמר אדם לחברו: צר לי המקום שאליו
בירושלים

משנה, מסכת אבות פרק ה', משנה ד'.

ואמר רבי לוי דבר זה מסורת בידינו מאבותינו מקום ארון אינו מן
המידה. תניא נמי הכי ארון שעשה משה יש לו עשר אמות לכל רוח
ובתיב ולפני הדביר עשרים אמה אורך ובתיב כנף הכרוב האחד עשר
אמות וכנף הכרוב האחד עשר אמות. ארון גופיה היבא הוה קאי? אלא
לאו שמע מינה בנס היה עומד:

[תרגום: הארון עצמו היכן היה עומד? אלא תלמד מכאן שבנס היה
עומד!]

מגילה דף י' עמוד ב'

הסבר הגמרא – מידות ארון הברית יותר גדולות מהמידות של קודש הקודשים
בו היה הארון. עצמם מציאותו של הארון בחדר, העובדה שהוא נבנס לשם,
למרות שפיוזית הוא יותר גדול מהחדר – זהו נס תמיד.

?

↑ מטרת הפעולה:

החניכים ירצו להרגיש את הקשר התמידי בין שמים וארץ, בין הקב"ה לברואיו.

k מבנה הפעולה:

1. המחשת המציאות של ניתוק בחיינו בין שמים לארץ.
2. הבהרת הפער הנובע מתפיסת החיים המבוססת על אמונה בהשגחת ה', לעומת תפיסת החיים כהתנהלות מקרית.
3. הבנת חשיבות ההכרה בנוכחותו של הקב"ה במציאות שיויתי ה' לנגדי תמיד.
4. חיבור למערך 'ירושלים מהווה המחשה לנוכחות הקב"ה בעולם, ועקב החורבן תובנה זו חסרה.

g מהלך הפעולה:

1. המחשת המציאות של ניתוק בחיינו בין שמים לארץ.
משחק השוקולד מורחב - החניכים יושבים במעגל. במרכז המעגל חפיסת שוקולד, סכין ומזלג (אם הפעילות בשבת, שימו לב להביא שוקולד פרווה. חלק מהחניכים עדיין בשריים מסעודת שבת...). כל חניך בתורו זורק קוביה שעל 3 מדפנותיה כתובות המילים: מזל / ביש מזל / במקרה (מילה על כל דופן), ועל שלוש הדפנות האחרות מספרים כמו בקוביה רגילה. אם יצאה לחניך דופן שעליה מילה. עליו לשתף את הקבוצה באירוע של מזל / ביש מזל / מקרה שהיה לו לאחרונה, תוך שהוא אוכל את השוקולד עם הסכין והמזלג. בינתיים שאר חברי הקבוצה ממשיכים לזרוק את הקוביה, וכשיוצאת לחניך אחר מילה, הם מתחלפים והחניך החדש נכנס למעגל לספר על אירוע ולאכול שוקולד, עד שלעוד חניך תצא מילה וכו'.

👏👏👏 דיון 👏👏👏

- ← למה אנחנו קוראים "מזל" "ביש מזל" או "ממש במקרה"?
- ← האם אנחנו רואים נוכחות אלוהים באירועים טובים או שלילים שקורים לנו?
- ← מה גרום לנו לקרוא למשהו "מזל" או "השגחה פרטית"?

המציאות שלנו כיום מופרדת בעוונותינו מנוכחותו התמידי של הקב"ה בעולם. וודאי שנוכחותו לא נגרעה בכוח זה, אבל אנחנו אטומים ופחות מרגישים אותה ופחות קשובים אליה. אנחנו מייחסים אירועים למזל ולמקרה ושוכחים לעצור רגע ולהקשיב לקב"ה שמדבר אלינו דרך האירועים ה"טבעיים" האלו.

← להרחבה - המשוב הסמוי / בעין יהודית 2 עמוד 81 (נספח 1)

2. הבהרת הפער הנובע מתפיסת החיים המבוססת על אמונה בהשגחת ה', לעומת תפיסת החיים כהתנהלות מקרית.

חלוקה לשלוש קבוצות - כל קבוצה קוראת קטע על מדען מתחומים שונים (נספח 2), שמתוך חקר והתבוננות בבריאה/ בהיסטוריה, הגיע כל אחד מהם למסקנה שלא יתכן שהדברים מתרחשים סתם. מדענים אלו הגיעו לתובנה שיש מציאות ה' בעולם מתוך הסתכלות מדעית בטבע ובמדע.

מאיזה תחום המדען שעליו קראתם?

מה המסקנה העולה מדבריו?

מה הוביל אותו למסקנה זו?

איך הוא מתייחס למדענים אחרים שלא מכירים במציאות ה' בעולם?

קטעים אלו ממחישים לנו את העובדה שהאדם יכול לבחור כיצד להסתכל על חייו, ומתוך איזו נק' מבט ואמונה לחיות אותם. אם אדם מתבונן בצורה אמיתית ומעמיקה אין ספק בכלל שיגיע לאמונה חזקה וברורה שהקב"ה משגיח והמציאות איננה מקרית.

מי שקשוב למציאות ולעצמו, יראה את "טביעות האצבעות" של הקב"ה בכל המציאות ויבין וירגיש שהקב"ה נוכח גם בטבע. מי שמחליט להתכחש לזה, ימצא את כל התירוצים וכל התיאוריות הכי מוזרות, כדי לברוח מהאמת הזו. סיפור נוסף, הממחיש את השפעת הגישה והתפיסה על ההכרה במציאות ה' או על הכחשתה:

גאון שירת ישראל

בספרד, חי בשכנות

המורה נבוכים

לאדם גוי, אף הוא משורר. אלא, שאדם זה היה רחוק מהכרת האמת. הוא טען שהעולם נברא מאליו. ויכוחים רבים התנהלו בין רבי יהודה הלוי לבין המשורר הגוי על נושא זה, אך לא עלה בידי רבי יהודה לשכנעו ולשנות את השקפתו.

באחד הימים, חיבר המשורר הגוי שיר, וכשהגיע לשורות הסיום, לא הצליח למצוא סיום מתאים. יצא לטייל מעט בגנו, על מנת לקבל השראה לסיום מוצלח לשירו.

בדיוק באותו הזמן, עבר רבי יהודה הלוי בסמוך לבית המשורר הגוי, ומבעד לחלון ראה את השיר הבלתי גמור מונח על השולחן. מיד הוסיף רבי יהודה הלוי שורות לשיר וכתב סיום מוצלח ביותר.

כששב הגוי מטיולו, מצא להפתעתו את השיר המושלם, אך לא ידע מי כתב את הסיום המוצלח. בהתרגשות מרובה מיהר אל שכנו, רבי יהודה הלוי, וסיפר לו על המאורע המוזר.

"מדוע אתה מתפלא?" ציין רבי יהודה את פליאתו הנרגשת של שכנו "בוודאי נעשה הדבר מאליו".

"לא יתכן" פסק הגוי "שיר איננו יכול להיכתב מאליו".

"יובכן" השיב לו רבי יהודה הלוי תשובת ניצחת "שיר קטן אינו יכול להיכתב מאליו, ואילו העולם כולו יתכן שנברא מאליו?"

הבין הגוי את טעותו, ולא התווכח יותר עם רבי יהודה על מציאות ה'.

המשורר הגוי היה אטום ולכן לא הסכים עם רבי יהודה הלוי. הוא לא רצה להאמין שהקב"ה קיים ומצא הרבה תירוצים והסברים בויכוחיו עם רבי יהודה הלוי. כשרבי יהודה הצליח להמחיש לו באופן עקיף (כשהגוי לא היה בעמדת התגוננות והתנגדות, אלא היה עסוק בהתרגשות מהשיר שנכתב לו), שלא יתכן שאין בורא לעולם ושאין השגחה המציאות והאמת "כפו את עצמן" והקשר בין העולם לקב"ה היה מתבקש ולא ניתן להכחשה.

לקבוצות עם יכולת ריכוז - אירוע אקטואלי המתאר את היכולת להכיר בקב"ה מתוך ההתמודדויות היום יומיות שלנו מתואר בנספח 3.

●● נקודות למחשבה ●●

- האם אנחנו פתוחים "לראות ולפגוש" את הקב"ה באמצעות הטבע, הבריאה, היום יום שלנו?
- כיצד משפיעה ההכרה במציאות ה' על החיים של האדם?

3. הבנת חשיבות ההכרה בנוכחותו של הקב"ה במציאות שיויתי ה' לנגדי תמיד.

יש דין ויש דיין - מחלקים את הקבוצה לשתי קבוצות. כל אחת מהקבוצות הקטנות בוחרת נציג שיוצא מהחדר. שאר חברי הקבוצה מקבלים הוראות שעליהן לבצע כשיכנס הנציג מקבוצתם לחדר (נספח 4). לאחר ביצוע המשימות שואלים את החניכים הנציגים איך הם הרגישו. קבוצה אחת תזיז את החניך ממקום למקום ללא הסבר, והתחושה שתיווצר אצלו היא שיש סתם בלגאן ללא מטרה. הקבוצה השניה, אמרה לחניך מראש שיש תכנית ומטרה לצעדים שהם מבקשים ממנו, ולכן סביר שהוא ירגיש פחות מתוסכל, ויותר רגוע בביצוע של ההנחיות.

כשאנחנו יודעים שיש תכנית. שיש מישהו שמבין מה קורה, ודברים לא קורים סתם ולא מתנהלים במקרים יש לנו יותר כח ויכולת להתמודד ולהצליח. האמונה שהקב"ה נוכח ומשגיח, וכל מה שקורה לכל אחד מאיתנו כפרט, ולעולם כולו, זה בשליטה מלאה של הקב"ה, וזה חלק מהתכנית שלו, מרגיעה את האדם ומאפשרת לו להתמודד גם במצבים לא נעימים ויותר קשים.

ניתן להשמיע את השיר של אברהם פריד

| | בשבת אפשר לקרוא יחד את המילים (נספח 5)

בקבוצות ברמה גבוהה, מומלץ ללמוד יחד את פרק א' במסילת ישרים (נספח 6) מגמת האדם בעולם היא לגלות את הקב"ה. אומנם יש מכשולים בעולם הזה, כדמות הטבע, החומרות, השיגרה ועוד דברים שמסיחים את הדעת ממציאות ה'. אבל מי שהצליח להתגבר ולהיות עובד ה', ולהשתמש בכל המציאות כדי "להיפגש" עם הקב"ה דרך החומר ודרך העולם מקדם את העולם ומקדש אותו. וכך גם האדם וגם העולם מתקרבים יותר לקב"ה וזוכים לחוש באופן תמידי את מציאותו והשגחתו עלינו. כשמציאות ה' ברורה לאדם, הוא ממקוד מטרה ומצליח להתקדם יותר מאשר אדם שחי בבילבול וערפל.

4. חיבור למערך ירושלים מהווה המחשה לנוכחות הקב"ה בעולם, ועקב החורבן תובנה זו חסרה.

הקראה או חלוקת צ'ופר לחניכים:

אמר מי שאמר: "ירושלים היא קדושה לעולמות הדתות" - אבל אין זו אותה קדושה כלל. מעשה באנו על הרב קוק ועלתה לארץ, ובאנה היו צליינים שגלו לבקר במקומות הנצחית בארץ. אותם צליינים היו כה מעוננים שהארץ הזאת היא עולמם שותמו מה אנו הולכים לחפש שם. כך שאלה צליינית אחת את הרבנית: מה את, היהודיה, יש לך לחפש שם? כמנהג היהודים, היא העיבה על שאלה בשאלה: ואתם? אנחנו - אמר הצליינית - יש לנו אל קב"ה שם. ואנחנו - חיכה הרבנית - יש לנו אלוהים חיים שם...

(הרב אבינר)

כפי שראינו בפעולה הקודמת, כשבית המקדש היה קיים בירושלים, היו בו ניסים דרך קבע, שבאמצעותם העולם כולו זכר והרגיש את המציאות ה' גם ביום יום וגם בהיותו נסתר בטבע. מחורבן הבית, הגענו למצב של היום, שה"מקרה" וה"מזל" לכאורה מובילים את חיינו ומציאות הקב"ה פחות מורגשת ודומיננטית אצלנו. העולם חושב שאלוקים "מת" ו"קבור" בירושלים. שאין לו קשר רציף לעולם הזה, והוא לא מחובר אלינו ולמעשינו. עלינו לזכור שלנו יש בירושלים אלוהים חיים, כפי שאמרה אימו של הרב קוק. היכולת ל"החיות" את מציאות אלוהים בעולם טמונה בירושלים, ובחיבור של כל אחד מאיתנו למסר שהיא מביאה ומלמדת.

איך עושים את זה?
בפעולה הבאה בעז"ה.

המשוב הסמוי / בעין יהודית 2 עמוד 81

...אתה כותב כי אתה יודע ומבין את ערכה ומהותה של התפילה. אתה מבין שזהו הקשר הישיר, ההכרחי והחיני, בין האדם לבין בוראו. אלא שיש לך מעצור נפשי, כי כדברייך "אינני מסוגל לדבר אל מישורו שאינו עונה לי". אתה מאמין באמונה שלמה כי בורא עולם יודע תעלומות שומע ומאזין לכל מילה של תפילה שאתה מוציא מפיו, ועם זאת יש לך קושי נפשי לפתוח את פיו ולשפוך את לבך בתחינה ובקשה כשאר בפועל אתה משדר ומשדר ולא מקבל שום תגובה חיה של השומע על הענותו, או אפילו על אי הענותו,

לבקשותיך. אתה מתפלל, ובאותה עת יצר הרע לוחש באוזניך: חביבי, אתה מדבר אל הקיר! אף תשובה אינך שומע! ואתה לואט תפילה חמה ולוהטת מעומק לבך: אנה ה' ענה לי! אבל שום דבר אינו קורה.

אני מבין יפה את רגשותיך ואת הקושי הנפשי שלך. כאשר אתה פונה אל מישורו ומשוחח איתו, אתה מצפה לקבל כל הזמן סימנים מהשומע כי אכן הוא מאזין לך. לעיתים קרובות שומעים אנו אדם המשוחח בטלפון, מדבר ומדבר, ולפתע הוא מפסיק את השטף ושואל: הלוי? אתה שומע אותי? זאת מפני שעברו עשר שניות

תמימות שבהן לא שמע מצדו השני של הקו שום אות חיים. בלי משוב כלשהו אין הוא מסוגל לדבר אל שפופרת כדבר איש אל רעהו בתקווה שהאחר מאזין.

הרשה לי לשאול אותך: לאיזו צורה של מענה אתה מצפה מריבון כל העולמים? האם קבעת לך מראש כי הוא חייב להשמיע לך את תגובתו דווקא בקול מילולי רגיל הנשמע לאוזן? דומה הדבר לאותו ילד שחזר רעב הביתה, פתח את הדלת ומיהר לחדרו. ובעוד על השולחן במטבח מונח דף גדול שעליו פירטה אמא באהבה את כל המנות של ארוחת הצהרים שלו, והכין בדיוק מונחת כל אחת מהן, יושב לו הילד בחדרו רעב, צמא ובוכה, כי החליט שמכתב כזה מאמא צריך להיות על השולחן בחדרו דווקא, ולא בודק במטבח. הוא בטוח שאמו האכזרית הפקירה אותו לרעוב עד שתחזור בשעה מאוחרת בערב, כאשר האמת היא שאמו חשבה עליו והכינה בשבילו הכל.

האם חשבת לרגע על האפשרות שאדון הכל, המאזין לתפילה, אכן עונה לך, אלא שאתה אינך שם לב לתשובה? יש לך איזו טעות, איזו דעה קדומה, על הדרך בה הוא צריך לענות לך והיא מונעת ממך לשמוע את תשובותיו. אתה ממתיך לתשובותיו ומחפש אותן במקום הלא נכון. בעוד זרם תשובותיו המופנה אליך נותר מוזנח ללא כל תשומת לב מצדך. יתכן גם שאתה קולט את תשובותיו ופניותיו של הקב"ה אליך ומשום מה אינך מזהה את המקור ואינך מודע לכך שה' הוא המדבר אליך בדרך זו.

הנה אנחנו מגיעים עכשיו לשאלה החשובה שאתה רוצה לשאול: באיזו צורה, אם כן, ה' מדבר אליי? באיזו שפה הוא בוחר לענות לי על משאלותי ובקשותי? איך אדע לזהות את המקור העליון המופנה אלי ולמענה שאני מקבל לתפילותי? אם בצליל לענות תשובה נכונה לשאלות אלה, נפתח ערוץ תקשורת ישיר ביני לבין ה', ערוץ דו סטרי בו מבקשים ונענים, שואלים ומקבלים תשובה. זה נשמע יומרני במקצת עבור אנשים פשוטים כמונו. רק על צדיקים קדושי עליון שמענו על רמה כזאת של קשר. אף סמוכים אנו על פסוקים רבים כל כך המבטיחים לנו כי קורב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת, והוא שומע תפילת כל פה, שומע ועונה, "יקראני ואענהו". מצד ה' אין עיכוב. הוא משדר את התשובות לכל פונה, אלא שלא כל אחד עושה את המאמץ הנאות להקשיב לשדרים הללו, לקבל אותם ולהבינם. הוא מעביר מסרים גם בלא קשר לתפילה קודמת, מסרים החשובים לאדם אליו הם נשלחו.

ה' הוא אדון העולם. כל דבר שנעשה בעולם, ה' ורק הוא, עושה אותם. נתרכז באותם מעשי ה' הנוגעים אלינו באופן אישי. מספר המעשים האלה רב מאוד. הבה נבחן אחדים מהם. הנה הושטת את ידך לקחת כפית מהמגירה, אך ידך המושטת ניגפה בקצה השיש. הבלגת על הכאב באצבע והתעלמת מהתקרית הקטנטנה והמשכת במעשיך כרגיל. חז"ל אומרים לנו להתייחס אחרת לאירוע כזה. "אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזים עליו מלמעלה". הכרזה זו שתקבל מכה (נקיפה) באצבעך לא נשארה רשומה אי שם ברשומות של בית דין של מעלה, אלא נשלחה אליך ואתה חשת יפה וכואב בביצועה. השפה בה נשלחה אליך היא שפת המציאות, שפת המעשה. האם חשבת לרגע שזהו פסק דין שבוצע בך ברגע זה? היכול יהודי מאמין לחשוב אחרת? שדר זה שנשלח אליך מלמעלה מחייב לחשוב: מה רוצים לרמוז לי בזה? במה בדיוק חטאתי שזהו עונשי? העובר לסדר היום בלי תשומת לב לשדר כזה, היהיה כמי שמקבל אזהרה ממחלקת הגביה וזורק אותה לפח ללא התייחסות.

סורג במעקה הברזל במרפסת ניתן ממקומו וזוהי סכנה לילדים. אתה נאנח בידועך כמה זמן וכסף יעלה להביא מסגר עם מכשיר ריתוך כבד למרפסת שלך, ומפיך נפלטת תפילה קצרה. לעת ערבים מספר לך השכן כבדרך אגב, שמחר יעבוד אצלו מסגר בהתקנת הגביה למעקה. למחרת הלחים המסגר שלו את הסורג שלך ואף סירב לקחת תשלום בעד דבר כה קטן. האם התעלית באמונתך?

אתה פותח ספר כדי לחפש בו משהו, והנה הוא נפתח לך בדיוק במקום הדרוש. האם הרמת ראשך ואמרת "תודה?", אם לא – מדוע? ניסית יומיים להשיג מישור ללא הצלחה, והנה אתה פוגש אותו ברחוב שלך. מי שלח אותו? אתה הרי יודע שאי מקרה בעולם... וביום לא מוצל ש"הכל נופל לי מהידיים", האם לא מן הראוי לפנות בתחינה: "אבא ה', מה רצונך לרמוז לי בזה? העלה במחשבתי את התשובה."

אשמתנו היא זו אם איננו

מרימים את השפופרת

כשמצלצלים אלינו. גם

כאשר אנחנו מרימים אותה,

איננו מקשיבים לנאמר לנו.

וגם כאשר אנו מקשיבים,

איננו מתאמצים מדי להבין

את מה שמודיעים לנו.

וכאשר לגמרי במקרה (?) מצאת את צילום הרנטגן האבוד שכבר היית בטוח שלא תראה אותו יותר, ותצטרך לחזור על הצילום, האם התייחסת למקרה כדי ה' השלוחה אליך או ראיתי בו מקרה מוצלח בלבד? מקרים כאלו ודמיהם קורים לנו בשטף בלתי פוסק, מקרים גדולים וקטנים. טובים ורעים, כמענה לתפלה וסתם ככה. כל אלה תשובות ותגובות, אזהרות ופרסים, התרעה לתשומת לב, או סימן של חיבה, ואנו מקשים את לבנו ואוטמים אזנינו, ועל ה' יזעף לבנו, מדוע הוא לא עונה לנו??? כל זאת בעוד הוא קשור אלינו כל הזמן ומאותת לנו באלף ואחד דרכים. כל תפילה ובקשה שלנו זוכים למשוב. מעשינו ומחשבותינו נשקלים למעלה ולעיתים לא רחוקות נשלחות אלינו תגובות. אשמתנו היא זו אם איננו מרימים את השפופרת כשמצלצלים אלינו. גם כאשר אנחנו מרימים אותה, איננו מקשיבים לנאמר לנו. וגם כאשר אנו מקשיבים, איננו מתאמצים מדי להבין את מה שמודיעים לנו.

המאמץ והיכולת לפענח את ההודעות המשודרות אלינו הם מה שמבדיל ביננו לבין הצדיקים במתהלכים עם ה' תמיד. הרב של ירושלים ששכח את המטפחת שלו הבין מיד מה משודר אליו באמצעות שכחה זו שקפצה עליו. הוא קלט את השדר ופעל מיד בהתאם. גם כשהכנסת את היד לכיס להוציא שקל, אך משום מה יצא מטבע אחר, אף זה שדר מלמעלה שיש עמו מסר. זאת אומרים לנו חז"ל. המפתח להבנת השדרים ולפיענוח המסר הצפון בהם, תלוי בהיות האדם מדקדק היטב במעשיו ויודע את חשבון נפשו בכל עת. שנים של מאמץ וחינוך עצמי דרושות כדי להגיע לדרגה עליונה זו, אך את הצעד הראשון ביכולתנו לצעוד בעצם קביעת המודעות האיתנה בלבנו להשגחת ה' המתמדת עלינו ולקשר הבלתי פוסק שלו עימנו.

פרופסור דורון אורבך:

מה שהביא אותי להרהורים שניים בנושא יחסי לדת משה וישראל היו למעשה שני תהליכים מקבילים, לימודי כימיה באוניברסיטת בר אילן, ולימוד מקיף ומעמיק של הסטורית עמ"י.

מתוך לימוד ההסטוריה:

כשלומדים ברצף, בלי המיסוך, הדברים נראים אחרת, רואים בחוש שיש יד מכוונת, מבינים שעמ"י לא יצא סתם לגלות, תולדות עמ"י מקופלים בתורה. א"א לעצום עיניים ולהגיד שכל מה שעבר עלינו מקרי ושרירותי. הקשר הנפלא בין קהילות יהודיות מרוחקות אלפי ק"מ ובלי כל אמצעי תחבורה מינימליים, כמו גם העברת המסורת מדור לדור, כל אלו אומרים "דרשני". לימודי תולדות עמ"י הביאו ואתי לשאול שאלות ולהגיע למסקנה שהמהות של יהודי זה היכולת להתחבר לבורא עולם.

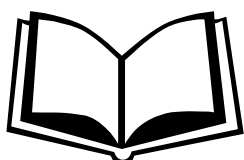
מתוך לימוד הכימיה:

על כל צעד של הכימיה של החיים רואים תכנון גאוני. מצב שהוא ההפך הגמור מבלגן שאליו מובילות התגובות הספונטניות האמורות לקרות עפ"י חוקי הטבע. מה שנפלא הוא שכל מערכת עובדת בצורה מסודרת כדי שתתאים לחוקי הטבע. עלה נושם ומבצע עוד פעולות, כך שכיחידה הוא עובד לפי כללי הטבע, אבל כשמסתכלים על התהליך בנפרד, השלב של היצירה שבו נוצרים החלבונים ובו הדומם אמור להפוך לחי, הוא בלתי אפשרי לפי חוקי הטבע.

כפרופסור לכימיה העומד בחזית המדע אני מכריז: לא יתכן שהמערכות הצומחות והחיות נוצרו במקרה, גם בדומם ולא רק בחי יש תהליכים נפלאים, כדי שהעולם יתקיים צריכים להיות יחסי גומלין והרמוניה בין דומם, חי וצומח. אנו רואים על כל צעד ושעל תכנון גאוני של הקב"ה. מי שרוצה לברוח מהדת מנופף במקריות, פשוט ממציא תאוריה של מקרה. וזה פוטר מהצורך הבסיסי להכיר בבורא עולם, כי אם יש בורא שחולל את הבריאה הרי יכול להיות שיש לו דרישות מאיתנו יצוריו, ומזה מנסים לברוח, וכך נולדו ספקולציות עלובות כמו תאוריית האבולוציה של דרווין וממשיכיו.

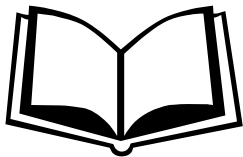
ההכרה בניסי הבריאה הביאה אותי להכרה בריבוננו של עולם. היה לי ברור שא"א להבין את העולם בלי להכיר בכח עליון. הטבע לא יכול לברוא את עצמו, רק ישות עם כושר נפלא ובלתי מוגבל של יכולת יכולה להמציא ולפתח את הדבר בגאוני שקוראים לו הכימיה של החיים.

– מאיזה תחום
המצען שעליו
קראתם?
– מה המסקנה
העולה מזה?
– מה הוביל אותי
למסקנה זו?
– איך הוא מתייחס
למצענים אחרים
שלא מכירים
המצאות ה'
העולם?

פרופסור אנטוני פלו:

– **מאיזה תחום**
המזען שפלי קראתם?
 – **מה המסקנה**
העולה מזכריו?
 – **מה הוביל אותו**
למסקנה זו?
 – **איך הוא מתייחס**
למזענים אחרים שלא
מכירים במציאות ה' העולם?

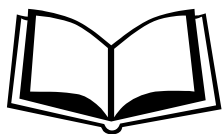

רק לפני 3 שנים פרסם הפילוסוף האתאיסטי מאמר ארוך ובו גינה במילים חריפות את האמונה הדתית. כעת הוא אומר: "המחקר הביולוגי של הדב"א גילה את המורכבות שלא תיאמן, הנחוצה לאפשר חיים, המצביעה על כח בעל תבונה וגם תכלית. רמת מורכבות כזו בהכרח מתפרשת אצלינו כביטוי לתבונה."

במשך חמישים שנה הוא נחשב לאחד הפילוסופים המפורסמים ביותר בעולם. "בכל פעם שדברו על אתאיזם היה שמו של פלו עולה מיד על הפרק", סיפר אחד מתלמידיו. לאור התגליות החדשות בתחום חקר החיים, נעשה מסובך מדי לדמיין את האפשרות שמערכות חיים התהוו מאליהם. מאחורי הבריאה, קיים סוג כלשהו של תבונה."

פרופסור גבריאל הנדלר:

– **מאיזה תחום**
המזען שפלי קראתם?
 – **מה המסקנה**
העולה מזכריו?
 – **מה הוביל אותו**
למסקנה זו?
 – **איך הוא מתייחס**
למזענים אחרים
שלא מכירים
במציאות ה' העולם?

לכל אדם יש את המפתח שלו לפתוח את השער לעבודת ה'. כך זה היה אצלי, אני מתכוון לכך שדווקא העבודה המדעית שלי עזרה לי להגיע אל האמת. חוקי המדע היו המפתח שלי להגיע אל חוקות התורה. נאלצתי לנצל את כושר החשיבה שלי ואת הכלים אותם הכרתי מעבודתי המדעית, כדי לפתור את בעיות האמונה שלי. זה לא היה פשוט אבל זה הצליח.

שתי שאלות עיקריות שאלתי את עצמי: (א) האם יש בורא? (ב) אם יש בורא, האם התורה היא מן השמים? את התשובות לשאלות נאלצתי לברר לעצמי בעזרת הכלים המדעיים שהיו לי, כך עשיתי... חוקי הטבע מהווים כאמור, גילוי נפלא של פעולות הבורא, מאידך, חוקי הטבע עצמם "מרגילים" ומרדימים את האדם עד שהוא שוקע ו"טובע" בטבע ואינו חש את ההתפעלות מעצם קיום החוקים. אכן זה אולי הפלא הגדול ביותר. על פי השיטה שקבעתי לעצמי, צברתי עוד ועוד נתונים על אמיתות התורה, בכל כיוון שאותו חקרתי, מצאתי התאמה הולכת וגוברת עם השקפת התורה. ואז שאלתי את עצמי אם הדברים כל-כך ברורים, למה יש ויכוח על כך? יש לי הרבה הערכה לקולגות שלי- למה הם לא מגיעים למסקנה שאני הגעתי אליה? העמדת את קבוצת האנשים החושבים אלה מול אלה- מצד אחד גדולי ישראל, ממשלה רבינו דרך הנביאים, אנשי כנסת הגדולה, התנאים והאמוראים, הסבוראים והגאונים, רש"י הרמב"ן... וכל חכמי ישראל שקמו לנו בכל הדורות. ומצד שני פרופסורים ומדענים חסרי אמונה, הגעתי לתשובה ברורה מאוד, המסקנה היא שכל המדענים האלה לא העמיקו בשאלות! לא בגלל שלא היו יכולים להגיע לחשיבה מעמיקה אלא שבחרו לעסוק בשאלות אחרות.

היה זה בוקר שבת שליו בחוף ראס נצרני ליד שארם אשיית. המים היו תכולים, השמים בהירים, ההרים האדומים התנשאו למרחוק, וכמה בדווים כרכרו סביב חבורת הצוללנים. יורם ממדריך הצלילה ועודד הרופא ערכו צלילה שגריתית. יוסי וחזי אכלו והמתינו בחוף. לאחר 20 דקות יצאו השניים מהמים. יורם סיפר בהתלהבות שגילה מערה יפהפייה בעומק רב, והם החליטו לצלול לתוכה.

יורם, חזי ויוסי נכנסו למים והחלו לרדת למערה שהיתה בעומק 28 מטרים. הצלילה היתה מרהיבה: דגים בצבעי ארגמן וטורקיז אפפו אותם ומתחתם נראו כוכים וגאיות. יורם הוביל את חבריו לעבר פתח המערה. כאשר נכנסים

למערה בלתי מוכרת, חייבים לקשור לפתחה חבל ולהכנס עימו מטעמי בטיחות. משום מה המערה לא נראתה להם מסובבת והם ויתרו על קשירת החבל.

הם נכנסו לתוך המערה, שהיתה מהממת ביופיה. התקרה היתה מחורצת, קרני השמש הסתננו, המים החליפו צבעים ודגים צבעוניים שטו בניחותא. המערה לא היתה כחדר סגור, אלא מפותלת, עם כוכים והסתעפויות. הם החלו לשוטט בנבכי המערה, כשחושיהם לוקים מעט בשכרון מעמקים.

כאשר עברו במקום צר כלשהו התחככו בקרקע, וענני אבק כיסו את המערה. חזי נעלם בתוכם. לאחר רגע מצאו אותו, וסימנו איש לדעהו שעליהם להתארגן ליציאה. הם החלו לחזור לכיוון המשווער של הפתח, אך לא מצאו אותו. הם ניסו לפנות לכיוון אחר, אך ללא הצלחה, ניסו שוב, ונתקלו בקיר. הזמן החל לדחוק. נותרו כשש דקות של חמצן.

הם נלחצו מעט, אבל היו בטוחים שאו-טו-טו ימצאו את הפתח. פעם נוספת פנו לכל צד, אך כל ניסיון הסתיים בקיר. המערה היתה יותר מסובבת משתיארו לעצמם. נותרו 4 דקות. מוחו של יוסי קדח, ליבו פעם במהירות והחריף את בעיית האוויר. בצוללן מנוסה הוא לא נכנס לפאניקה, אבל המצב התברר יותר ויותר כבלתי אפשרי. נותרו עוד 2 דקות. יוסי הבחין כי האוויר בבולון הרזרבי הגיע לתחתית, מצב שלא נתקל בו מעולם. חבריו עצרו והתיישבו על ברכיהם, כדרך הצוללנים. יוסי הביט בעיניהם וראה בעיניהן את אימת המוות.

המחשבות חלפו בראשו. הוא חשב על מי שנמצא בחוף, היודע שהזמן אזל וידע היכן למצוא את הגופות... המצרים יצללו למערה, ימשו את גופותיהם וימסדו אותן לצלב האדום, שיעבירן לישראל. בעיתון יכתב: "שלושה ישראלים מתו בתאונת צלילה ליד שארם-א-שייח בגלל רשלנות".

יוסי חשב: אני גמירתי, אבל מה עם אשתי והילדים? מסכנים, הם זקוקים לי! מי ידאג להם? נזכר באמו חולת הלב, שאיבדה לפני שנים את בנה, לפני בר המצווה שלו. היא לא תעמוד בזה. נותרה פחות מדקה. אין מה לעשות...

יוסי היה רחוק לגמרי מתורה ומצוות. מעולם לא פנה לבורא עולם, אבל כעת פרצה מתוך ליבו זעקה אילמת ומתמשכת: "דיבוננו של עולם... תוציא אותנו מכאן!" זעקתו הגיע ממקום נסתר לגמרי, מנבכי נשמתו. הוא חש שהיא מפלחת את תקרת המערה, מפוצצת אותה לרסיסים, חוצה את קיד המים, קורעת את השמים ומגיעה למרומי מרומים. ואז חש שיד מסתורית אוחזת בראשו ומסובבת אותו במאה וחמישים מעלות ימינה. מישור צעק לו בקול בלתי נשמע: הסתכל!

במרחק עשרים מטרים זיהה את הפתח הבחול, שהוא באורח פלא באור נגהות ירחי. נותרה חצי דקה עד לסיום טיפת החמצן האחרונה. יוסי אחז בידיהם של חבריו, הצביע לכיוון פתח המערה ושלושם טטו כחץ, מניעים בסנפיריהם בבהלה. הם יצאו מהמערה אבל החמצן אזל... עיניו של יוסי נפערו וליבו השתולל. אמנם נחלצו בנס, אבל היו כעת 28 מטרים מתחת לפני המים, ללא טיפת אוויר. ישנו נוהל חירום למקרה כזה. צריך לזרוק את הווסת מהפה, ללחוץ בשני אגרופים על הריאות כדי לסחוט את כל האוויר שנמצא בתוכן ולטפס למעלה. עלייה מעומק כזה אורכת כ-6 דקות. כמה זמן יוכלו לכלוא את נשימתם. אולי דקה... שוב זעק יוסי ללא קול: "דיבוננו של עולם... תציל אותנו גם עכשיו..."

הוא הרגיש לחץ אדיר על ריאותיו כשעלה. הן נסחטו לגמרי. הוא המשיך ללחוץ על חזהו וטיפס עוד ועוד, הרגיש שהוא עומד להתפוצץ... ואז הגיע סוף סוף למעלה, עם שני חבריו. שמי אינסוף נפערו נלגד עיניהם הקדועות לרווחה, והם נשמו אוויר... אוויר... אוויר...

לאחר שגמזו בשיכרון את הדבר הפשוט והיקר ביותר עלי אדמות ונרגעו, צעק חזי: "איזה מזל!"

יוסי לא התייחס למה שאירע כאל מקרה מוצלח בלבד. משהו מופלא התגלה לו, מעבר לכל ספק. המקרה זעזע אותו עד לעמקי נשמתו. הוא גילה כוח ומבוק בתוך ליבו, וכך החלה דרכו לאמונה. כיום הרב יוסף קהתי הינו מרצה ידוע, הצולל לתוך ליבותיהם של ישראל ומבקש למשותם ממצולות באהבה.

סיפור שהופיע בעיתון "בשבע" גיליון 256:

קבוצה א' - המשימה:

– עליכם לקרוא לנציג שלכם ולקשור את עיניו במספחת המצורפת. אסור לכם לדבר איתו כלל ולהסביר לו מה הולך לקרות ולמה.

– אחרי שעיניו קשורות, עליכם להעמיד אותו על אחת המרצפות ולומר לו לצעוד משבצת אחת ימינה/ שמאלה/קדימה/אחורה לפי איך שאתם רוצים.

עד שהמדריך יפסיק אתכם.

קבוצה ב' - המשימה:

– עליכם למנות מנהיג לקבוצה ולהחליט יחד איפה אתם רוצים שהנציג שלכם [שממכה בחוץ] יעמוד. קיראו לנציג שלכם. הסבירו לו שיש מנהיג לקבוצה ושיש לכם מסרה להוביל אותו מהכניסה לחדר, למקום שהחלטתם [אל תספרו לו לאן].

– קישרו את עיני הנציג, וכוונו אותו, כל חניך בתורו, באמירה לצעוד צעד אחד ימינה/שמאלה /קדימה/אחורה. על המנהיג לוודא שהצעדים אכן מובילים למקום שהחלטתם.

מסילת ישרים פרק א' – בבאור כלל חובת האדם בעולמו

ושרש העבודה התמימה הוא – שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו ולמה צריך שישים מבטו ומגמתו בכל אשר הוא עמל כל ימי חייו.

והנה, מה שהורונו חכמינו וזכרונם לברכה הוא: שהאדם לא נברא אלא להתענג על ה' וליהנות מזיו שכירתו, שזהו התענוג האמתי והעידון הגדול בכל העידונים שיכולים להימצא. ומקום העידון הזה באמת הוא העולם הבא, כי הוא הנברא בהכנה המצטרפת לדבר הזה, אך הדרך כדי להגיע אל מחוז חפצנו זה הוא זה העולם. והוא מה שאמרו זכרונם לברכה (אבות ד, ו): "העולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא". והאמצעים המגיעים את האדם לתכלית הזה, הם המצוות אשר צוונו עליהן האל יתברך שמו. ומקום עשית המצוות הוא רק העולם הזה.

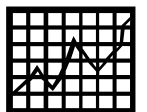
בזה העולם בתחילה, כדי שעל ידי האמצעים האלה המזדמנים לו כאן יוכל להגיע אל המקום אשר הוכן לו, שהוא העולם הבא, לרוות שם בטוב אשר קנה לו על ידי האמצעים האלה. והוא מה שאמרו זכרונם לברכה (עירובין כב, א): "היום לעשותם ומחר לקבל שכרם". וכשתסתכל עוד בדבר תראה, כי השלמות האמתי הוא רק הדבקות בו יתברך, והוא מה שהיה דוד המלך אומר (תהלים עג, כח): "ואני קרבת אלוהים לי טוב" ואומר (שם כז, ד): "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי", כי רק זה הוא הטוב, וכל זולת זה שיחשבוהו בני האדם לטוב אינו אלא הבל ושווא נתעה. אמנם לכשיזכה האדם לטובה הזאת, ראוי שיעמל ראשונה וישתדל ביגיעו לקנותה, והינו: שישתדל לדבק בו יתברך בכוח מעשים שתולדותם זה העניין, והם הם המצוות.

והנה שמו הקדוש ברוך הוא לאדם במקום שרבים בו המרחיקים אותו ממנו יתברך, והם הם התאוות החומריות, אשר אם ימשך אחריהן הנה הוא מתרחק והולך מן הטוב האמתי. ונמצא שהוא מושם באמת בתוך המלחמה החזקה. כי כל עניני העולם, בין לטוב בין לרע, הנה הם ניסיונות לאדם. העני מצד אחד והעשר מצד אחד, כעניין שאמר שלמה (משלי ל, ט): "פן אשבע וכחשתי ואמרתי מי ה' ופן אורש וגנבתי וגו'" השלוח מצד אחד והייסורין מצד אחד. עד שנמצאת המלחמה אליו פנים ואחור. ואם יהיה לבן חיל וינצח המלחמה מכל הצדדים, הוא יהיה האדם השלם אשר יזכה לדבק בבוראו ויצא מן הפרוזדור הזה ויכנס בטרקלין לאור באור החיים, וכפי השיעור אשר כבש את יצרו ותאוותיו ונתרחק מן המרחיקים אותו מהטוב ונשתדל לדבק בו – כן ישיגהו וישמח בו.

ואם תעמיק עוד בעניין תראה כי העולם נברא לשימוש האדם, אמנם הנה הוא עומד בשקול גדול, כי אם האדם נמשך אחר העולם ומתרחק מבוראו הנה הוא מתקלקל ומקלקל העולם עמו, ואם הוא שולט בעצמו ונדבק בבוראו ומשתמש מן העולם רק להיות לו לסיוע לעבד בוראו, הוא מתעלה והעולם עצמו מתעלה עמו. כי הנה עילוי גדול הוא לבריות כולם בהיותם משמשי האדם המקודש בקדושתו יתברך, והוא כעין מה שאמרו חכמינו וזכרונם לברכה (חגיגה דף יב, א) בעניין האור שגנוז הקדוש ברוך הוא לצדיקים זה לשונם וכיון שראה אור שגנוז הקדוש ברוך הוא לצדיקים שמח שנאמר (משלי יג, ט): אור צדיקים ישמח". ובעניין אבני המקום שלקח יעקב ושם מראשותיו אמרו (חולין צא, ב): "אמר רבי יצחק: מלמד שנתקבצו כולן למקום והייתה כל אחת אומרת, עלי ניח צדיק ראשו. והנה על העקר הזה העירונו זכרונם לברכה במדרש קהלת, שאמרו זכרונם לברכה (קהלת רבה פ"ז): "ראה את מעשי האלוהים וגו'" – בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון נטלו והחזירו על כל אילני גן עדן ואמר לו: ראה מעשי כמה נאים ומשובחים הן וכל מה שבראתי בשבילך בראתי, תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי".

↑ מטרת הפעולה:

החניכים יפעלו להכרה מתמידה ב"נוכחותו" של הקב"ה בחייהם.

k מבנה הפעולה:

1. תזכורת - ללא בית המקדש וירושלים הבנויה, קשה לנו לחוש בנוכחותו של הקב"ה באופן טבעי בחיינו.
2. הבנה כי תחושת נוכחותו של הקב"ה בחיינו תלויה בנו וברצוננו.
3. תפילה כדרך ליצירת קשר עם הקב"ה.
4. עבודת המידות דרך נוספת ליצירת חיבור מתמיד בינו לבין הקב"ה.
5. "תירגול" הפנמת נוכחותו של הקב"ה ע"י האמונה שהכל לטובה.
6. חשיבה מעשית.

g מהלך הפעולה:

1. תזכורת - ללא בית המקדש וירושלים הבנויה, קשה לנו לחוש בנוכחותו של הקב"ה באופן טבעי בחיינו.
- מחלקים את החניכים לשתי קבוצות. לכל קבוצה מספר סידורים וטופס למילוי (נספח 1). עליהם למצוא תוך 2 דקות, עשרה איזורים של ירושלים בסידור, לצטט את האיזורים ואת התפילה ממנה הוא לקוח, וכן לכתוב באיזה הקשר מוזכרת ירושלים בתפילה / ברכה זו.

בשבת - כל קבוצה מקבלת סידורים, חידות שפתרון מראי מקומות בסידור (נספח 2), ופתקיות ריקות. על כל קבוצה למצוא את התפילות ולסמן אותן בסידור באמצעות הפתקיות.

👉 דיון 👈

- ← התפילות והברכות שאנו אומרים מידי יום מלאות איזורים של ירושלים. מדוע היא חשובה לנו כל כך?
- ← מדוע אנחנו מבקשים את בניין ירושלים?
- ← למה החיים שלנו אינם שלמים, אם בית המקדש לא קיים וירושלים חרבה?
- ← מה חסר לנו?

וודאי שלירושלים ולמקדש ישנן משמעויות רבות, תפקידים רבים והשפעות חשובות במגוון תחומים, על עם ישראל ועל העולם כולו (כפי שעוסקות שאר הקבוצות בסניף בנושאים אחרים הנלמדים מירושלים, וישנם עוד רבים). בתחום אותו אנחנו הכרנו במהלך החודש, ראינו שמחורבן המקדש, אנחנו שוקעים יותר ויותר בטבע ובחומר, ונוכחותו התמידית של הקב"ה בחיינו פחות מורגשת לנו. אנחנו מתפללים לבניין ירושלים והמקדש כי אנחנו מבינים שהחיים שלנו אינם שלמים וכי אנחנו חסרים את הקשר המתמיד עם הקב"ה.

2. הבנה כי תחושת נוכחותו של הקב"ה בחיינו תלויה בנו וברצוננו.

סיפור -

**הרבה מקוצק, יצא נסער מחדרו באמצע הלימוד ושאל את תלמידיו- איפה הקב"ה נמצא?
התלמידים ניסו לענות "מלוא כל הארץ כבודו", "כבודו מלא עולם" ועוד... אך הקוצק עצר
אותם בנחרצות ואמר:
הקב"ה נמצא איפה שנותנים לו להיכנס!**

הקב"ה אומר למשה "ועשו לי משכן ושכנתי בתוכם" (שמות כה' ח'). אנחנו מצפים ומייחלים לבניינו של המקדש ולגאולת ירושלים. עלינו ליצור בינתיים את התשתיות הפנימיות אצלנו, את המשכן שבתוכנו. להכניס את הקב"ה לחיים שלנו ולא לתת לטבע להשכיח את מציאות ה' מאיתנו. "לתת" לקב"ה להיכנס לכל תחום ותחום בחיינו.

← איך עושים את זה?

$$\left(\begin{array}{l} \text{íëèãä 3 úà ðâ=ñì ïùèðä, íëèðçä íò ää ÷ø=íðâìä úçà èðã ðâçàì ïúè: èèðãîî äðòä} \\ \text{.äì íëáúîü äîä äððä-ä èðäð èòì èìä=èùì. ïàè úäääää} \end{array} \right)$$

3. תפילה כדרך ליצירת קשר עם הקב"ה.

מפזרים בחדר ציורים של כל מיני דרכים ליצירת קשר (נספח 3). כל אחד מהחניכים בוחר ציור ומסביר מתי בעיניו נכון להשתמש בדרך זו ליצירת קשר. ישנן כל מיני דרכים ליצירת קשר בין אנשים. לכל אחת מהן יתרונות וחסרונות, וכל אחת מתאימה במצב מסוים ולמטרה מסוימת. מהי הדרך הכי מתאימה ליצירת קשר עם הקב"ה?

פורסים שלט "נשלמה פרים שפתינו" (הושע יד' ג')
ניתן לתת לחניכים לפתור כתב חידה שפתרונו המשפט הנ"ל (נספח 4).

כיום, כשאין לנו מקדש, אנחנו מתפללים. זו אחת מהדרכים המרכזיות "להכניס" את הקב"ה לחיים שלנו. לפנות אליו, להודות לו, לבקש ממנו.

ניתן לחזור כאן על "המשוב הסמוי" (נספח 1 בפעולה "שיוני ה' לנגדינו תמיד?")

4. עבודת המידות- דרך נוספת ליצירת חיבור מתמיד בינו לבין הקב"ה.

תחרות בין שתי קבוצות בהרכבת פאזלים (נספח 5) עליהם כתובים מקורות העוסקים בחובתנו לדבוק במידותיו של הקב"ה. לאחר הרכבת הפאזלים וקריאת המקורות, הופכים את הפאזלים וחושפים ציור של סולם בין שמים וארץ. בפעולה הראשונה (שער השמים), נחשפנו לשמה של ירושלים שהתגלה ליעקב לאחר חלומו. "סולם יעקב" המחיש את החיבור המתמיד בין שמים וארץ, ובמקום הזה נבנה המקדש, שגם הוא היווה הדגמה תמידית לנוכחותו של הקב"ה בעולם הזה. כיום, כשבועונותינו עדיין המקדש לא עומד על תילו, עלינו ליצור את הסולם המחבר בין שמים וארץ בדרך אחרת בהידמות לקב"ה במידותיו.

באמצעות התנהגות ראויה ונאותה, המבוססת על "מידותיו" של הקב"ה כפי שהן מתגלות אלינו, אנחנו מראים לעצמנו ולעולם שיש קשר בים הקב"ה לאדם, ויש לאדם מה ללמוד ואיך להתקדם מתוך הקשר שלו לבורא.

5. "תירגול" הפנמת נוכחותו של הקב"ה ע"י האמונה שהכל לטובה.

בפעולה הקודמת (שיוני ה' לנגדינו תמיד?) דיברנו על "מקרה" "מזל" ו"ביש מזל" שמתרחשים בחיים שלנו. הבנו שזו שפה שמסתירה את נוכחות ה' בחיינו ואת השגחתו על כל מה שקורה לנו. אם נתרגל לראות את הדברים אחרת, נרגיל את עצמנו לראות את הקב"ה בכל מציאות.

סיפור "הכל לטובה" על ר' עקיבא מספרים את המדרש ומניחים ציורים בהתאם לסיפור (נספח 6).

פעם אחת היה ר' עקיבא מהלך בדרך. הגיע למקום אחד, ביקש מקום לישון ולא נתנו לו (מניחים את הציור של הכפר). אמר: "כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא הכל לטובה". הלך וישן בשדה. והיו עמו חמור ותרנגול ונר (שמים את הציורים המתאימים). בא אריה ואכל את החמור (הופכים את הציור או שמים עליו X), בא חתול ואכל את התרנגול (הופכים את הציור או שמים עליו X), באה רוח וכיבתה את הנר (הופכים את הציור או שמים עליו X). אמר: "כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא, הכל לטובה". בו בלילה באו גייסות ושבו את בני העיר.

אמר ר' עקיבא: ולא אמרתי לכם "כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא הכל לטובה". שאילולא ישנתי בעיר, או היה נרי מאיר, או התרנגול קורא, או החמור פועה – הייתי נשבה בידי הגייסות.

(על פי ברכות ס' ע"ב)

ר' עקיבא ידע שהקב"ה קשור לעולם הזה, גם אם הטבע מסתיר את נוכחותו התמידית. לכן גם כשקרו דברים שהיה אפשר להסביר אותם בדרך הטבע (אנשים לא מנומסים, רוח חזקה כיבתה את הנר וכו'), הוא בחר "להכניס את הקב"ה". הוא הסביר לעצמו ש"כל מה שהקב"ה עושה לטובה הוא עושה". הוא הבין שהקב"ה מדבר אליו ודואג לו, דרך ההתנהלות של הטבע.

אם אנחנו באמת נאמין בנוכחותו של הקב"ה בכל פרט בחיינו, ונזכיר לעצמנו שהוא זה שעושה את כל מה שקורה לנו, ולכן ברור שהכל לטובה, נחזק את הקשר שקיים בינו לבין הקב"ה, ניתן לו יותר ביטוי.

להרחבה "חוק מרפי ונחום איש גמזו" (נספח 7)

6. חשיבה מעשית

מומלץ מאוד לחשוב עם החניכים כיצד הם בוחרים ליישם את אחת מהדרכים שנחשפו בפעולה, ו"להכניס" את הקב"ה לחייהם.

- ➔ האם בתפילה יותר משמעותית בסניף?
- ➔ האם בהשתפרות במידות?
- ➔ האם בהתנהגות שממחישה ש"הכל לטובה"?
- ➔ אולי בתחילת כל פעולה במהלך השנה תלמדו יחד על מידה אחת של הקב"ה ואיך האדם יכול "ללכת בדרכיו"?
- ➔ אולי כל חניך יספר על "מקרה" שהיה לו והוא הצליח "לשמוע" את הקב"ה דרכו?

נספחים

נספח 1

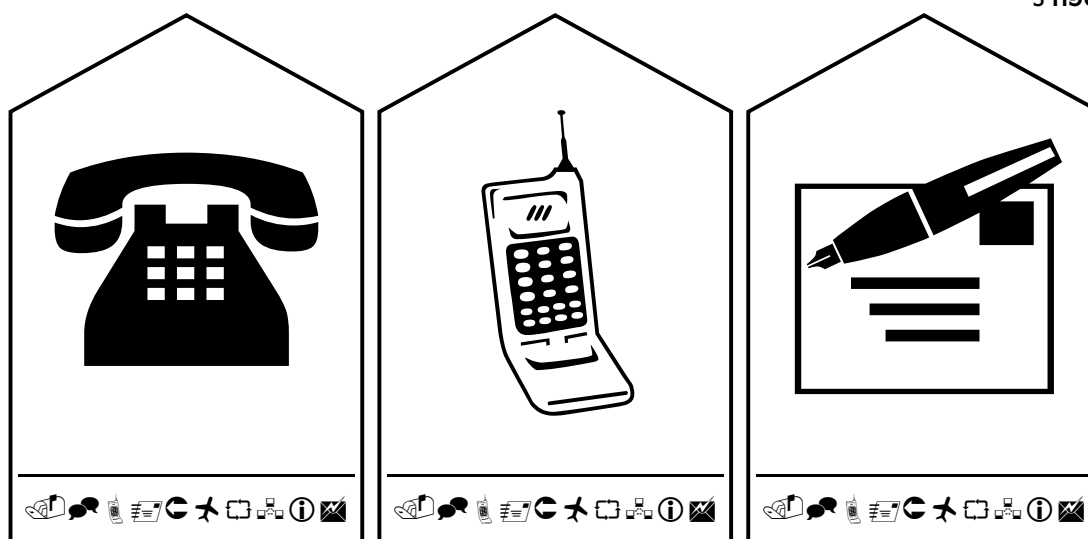
ציטוט האיזכור של ירושלים	מאיזו תפילה לקוח האיזכור?	באיזה הקשר מזכרת ירושלים?

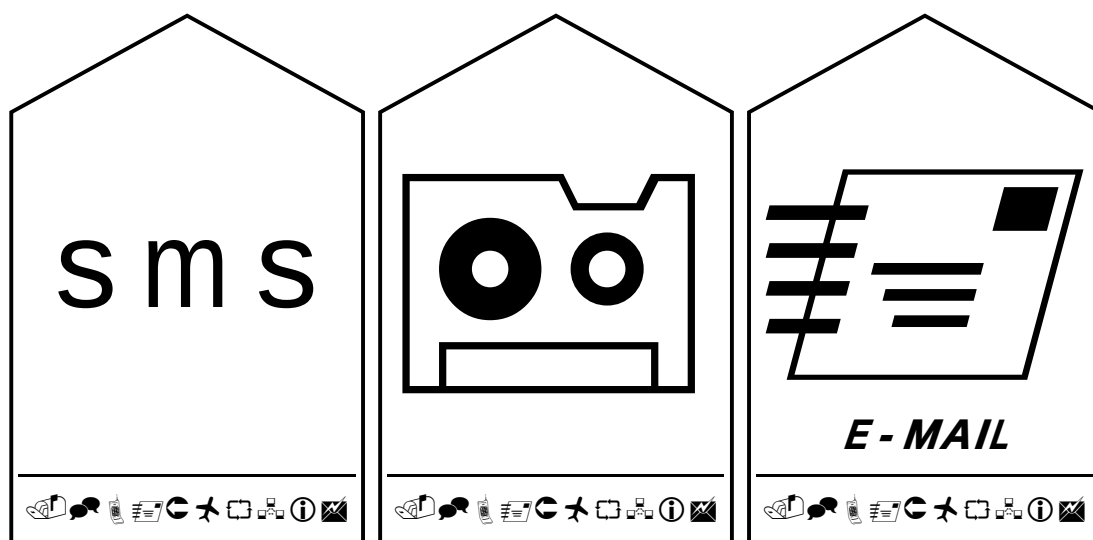
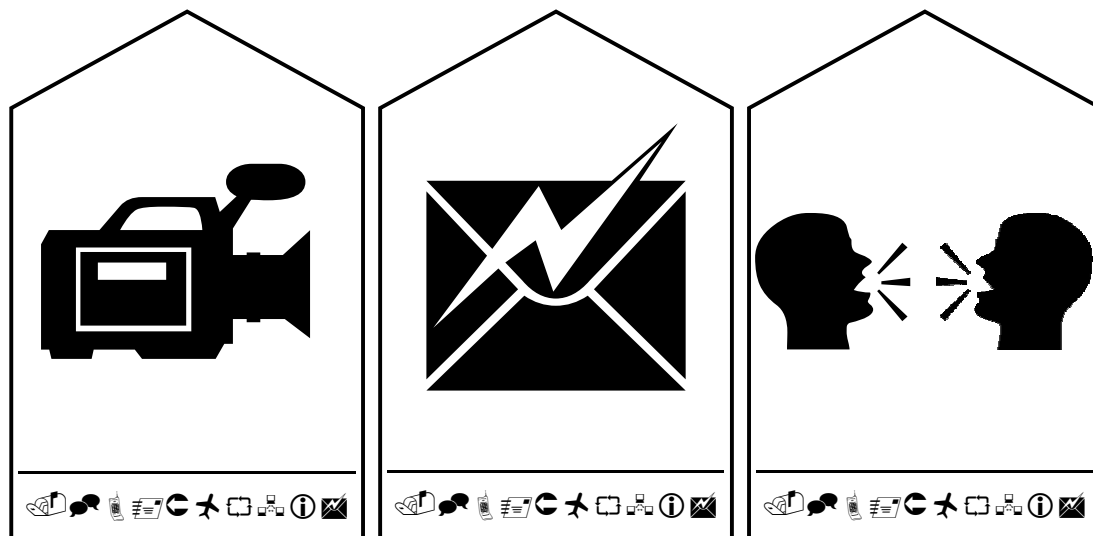
נספח 2

18 1-18	 18	4
→ 1 	 "לדוד..."	 השכיבנו
		18 19

חידה	פתרון	ציטוט
4 	ברכת המזון – ברכה רביעית	"ובנה ירושלים עיר הקודש במהרה בימינו, ברוך אתה ה' בונה ירושלים"
18 	תפילת שמונה עשרה, ברכה 14	"תשכון בתוך ירושלים עירך כאשר דברת, וכסא דוד עבדך מהרה בתוכה תכין. ובנה אותה בנין עולם במהרה בימינו. ברוך אתה ה' בונה ירושלים"
18 1-18	תפילת שמונה עשרה, ברכה 17	"ותחזינה עיננו בשובך לציון ברחמים, ברוך אתה ה' המחזיר שכינתו לציון"
 השכיבנו	תפילת ערבית של שבת, ברכת השכיבנו	"ברוך אתה הפורס סוכת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים אמן"
 "לדוד..."	תפילת שחרית של שבת. "שיר המעלות לדוד"	"...עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים. ירושלים הבנויה כעיר שחבורה לה יחדיו..."
	הלל	"בחצרות בית ה' בתוככי ירושלים הללויה"
18 19	תפילת שמונה עשרה, ברכה 19	"יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו שתבנה בית המקדש במהרה בימינו..."

נספח 3

נספח 4

"נשלמה פרים שפתינו"

ומצויין אנו ללכת בדרכים אלו הבינוניים, והם הדרכים הטובים והישרים, שנאמר "והלכת, בדרכיו" (דברים כח, ט). [ו] כך לימדו בפיהוש מצוה זו: מה הוא נקרא חנון, אף אתה היה חנון; מה הוא נקרא רחום, אף אתה היה רחום; מה הוא נקרא קדוש, אף אתה היה קדוש. ועל דרך זו קראו הנביאים לאל בכל אותן הכינויין, ארך אפיים ורב חסד צדיק וישר תמים גיבור וחזק וכיוצא בהן – להודיע שאלו דרכים טובים וישרים הם, וחייב אדם להנהיג עצמו בהן ולהידמות כפי כוחו. (הלכות דעות לרמב"ם, פרק א' הלכה יא')

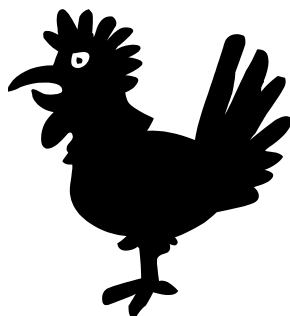
מאי דכתיב (דברים יג) "אחרי ה' אלהיכם תלכו" וכי אפשר
 לו לאדם להלך אחר שכינה והלא כבר נאמר (דברים ד) "כי
 ה' אלהיך אש אוכלה הוא" אלא להלך אחר מדותיו של
 הקב"ה. מה הוא מלביש ערומים דכתיב (בראשית ג) ויעש ה'
 אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם אף אתה הלבש
 ערומים הקב"ה ביקר חולים דכתיב (בראשית יח) וירא אליו
 ה' באלוני ממרא אף אתה בקר חולים הקב"ה ניחם אבלים
 דכתיב (בראשית כה) ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים
 את יצחק בנו אף אתה ניחם אבלים הקב"ה קבר מתים
 דכתיב (דברים לד) ויקבר אותו בגיא אף אתה קבור מתים:

(סוטה דף יד' ע"א)

נספח 6

בב

b

חוק מרפי ונחום איש גמזו/חנחם הלבפשט

כל כך הרבה פעמים אנו נפגשים עם מקרים שנראים כפועלים עפ"י חוק מרפי, עד שלעיתים נדמה כאילו החוק הזה הוא באמת אחד מחוקי הטבע הפועלים בעולם. מי הוא בכלל מרפי? ומה הוא בדיוק אמר? ארתור בלוך, שכתב ספר המרכז את חוקי מרפי ודומיהם, קיבל מכתב שהבהיר לו ולנו את התשובות לשאלות הללו. השולח הוא ג'ורג' ניקולס, מנהל בקרת איכות ובטיחות ב'נאס"א':

"האירוע התרחש ב-1949 בבסיס חיל האוויר MX981. היה זה מחקר התרסקות ניסיוני... בעל החוק היה

**המקרים הטובים שקרו
לו ישכחו ויעברו כמובנים
מאליהם, בעוד שאותם
פעמים מעטות שבהם
הוא היה בצד הפחות
טוב, יזכרו אצלו. וכך
הוא יסמן לעצמו עוד
הוכחה לתפיסת העולם
המיואשת שלו.**

קפטיין אד מרפי, מהנדס פיתוח ממעבדת המטוסים בשדה התעופה 'רייט'. תסכול שנגרם מפעילות לא תקינה של מתמר רצועת, כתוצאה מטעות בחיבורי גשר מדיד המאמץ, גרם לו להעיר: "אם קיימת דרך לעשות זאת שלא כשורה - הוא ימצא אותה", בהתכוונו אל הטכנאי שחיבר את המגשרים במעבדה. כינתי בשם 'חוק מרפי' את אותה אמירה בגרסותיה השונות... מספר שבועות לאחר מכן ציין קולונל סטאפ במסיבת עיתונאים, שהניסיון הבטיחותי המצויין שלנו היה תוצאה של אמונה מלאה בחוק מרפי והמאמץ המתמיד שלנו להתכחש לבלתי נמנע". למרות מה שנאמר במכתב, החוק שנחשב חוק מרפי הבסיסי הוא - 'כל מה שעשוי להשתבש - ישתבש'. האמת היא שאחרי ולפני מרפי היו עוד רבים שניסחו משפטים המבטאים בעצם את אותו עיקרון.

מאיפה נובעים היחוקים הללו? מדוע כל כך הרבה אנשים רציניים, וביניהם אנחנו, מתייחסים למשפט הזה? וגם אם בדרך כלל אנחנו נזכרים בו בחצי חיוך, זה חצי חיוך מריר, של השלמה עם מצב שהיינו בעצם רוצים שהוא יהיה אחרת.

אם מתבוננים בצורה מפוכחת ברור שהחוק הזה איננו חוק פיסיקלי אלא פסיכולוגי. חוק הנובע מהשקפת עולם של אדם המסתכל על המציאות בעין שלילית, שמרגיש שהעולם פועל לרעתו. אדם כזה ממילא ישים לב לכל הפעמים שבהם הוא עמד בתור שמלכתחילה היה קצר יותר ופתאום התור השני התקדם במהירות, ולא יזכור את כל אותם פעמים הרבות שבהם הוא עמד בתור הקצר ובאמת המתין פחות זמן. המקרים הטובים שקרו לו ישכחו ויעברו כמובנים מאליהם, בעוד שאותם פעמים מעטות שבהם הוא היה בצד הפחות טוב, יזכרו אצלו. וכך הוא יסמן לעצמו עוד הוכחה לתפיסת העולם המיואשת שלו.

חז"ל מדריכים אותנו להסתכל על העולם בעין טובה, לדון כל מצב, כל אדם, לכף זכות. אבל בעצם למה ההדרכה היא לדון כל אחד לכף זכות, ו-יאל תדין את חברך עד שתגיע למקומו, לכאורה יותר נכון היה לומר אל תדון את חברך בכלל, האם כל אחד צריך לשפוט את זולתו? לבחור לעצמו איך לדון את המציאות?

נכראה שחז"ל ידעו שאין לאדם אפשרות להתייחס למציאות בצורה אובייקטיבית. כל מי שנמצא בעולם ופועל בו, בהכרח גם מתייחס אליו באיזושהי צורה, מתוך איזושהי תפיסה. ממילא יש צורך בהדרכה מהי צורת ההסתכלות הנכונה, איך להתייחס למקרים שונים או למעשי הזולת שבהכרח יעוררו תגובות פנימיות בנפשו של האדם.

ננסה להיזכר בסיפורים על נחום איש גמזו, או על רבי עקיבא שנשאר לישון מחוץ לעיר, סיפורים המסמלים בדיוק את הגישה ההפוכה מזו של חוק מרפי. האנשים הללו הסתכלו על המציאות וראו בה השגחה והרמוניה. מתוך כך הם הבינו שכל המאורעות שעוברים עליהם, הם חלק מאותה אחדות אחת שבה העולם מתנהל, והעולם שואף אל הטוב. אילו נחום איש גמזו היה מנסח משפט הוא מן הסתם היה אומר: כל מה שעשוי לקרות לטובה - יקרה, ויותר מכך, גם מה שנראה כדבר לא טוב יתברר לבסוף שהיה לטובה.

אך האמת היא שחוק מרפי איננו רק הסתכלות פסיכולוגית שאין לה שום אחיזה במציאות. העולם נברא כך שלצורת ההסתכלות של האדם, יש השפעה אמיתית על הדרך בה תונהג המציאות, כפי שכותב הרב חרל"פ (מעייני הישועה, פרק כ"ה):

בשעה שישראל נתונים בצרה וענני עצבון פרושים על פניהם... אז גם השמחה שלמעלה נעדרת, ואין הקב"ה שמח במעשיו... ונגרם בזה שהקב"ה, כביכול, מתנחם על הבריאה ומתוך זה עצמו מתרבים היסורים... לכן אלה אשר קרבת ה' יחפצון ואשר משתתפים בצערו של הקב"ה, עליהם להיות עליזים ושמחים ולמצוא עונג ונחת מן הבריאה לשום עליה עין טובה, שכן שימת עין לטובה פועלת שהעין תראה רק טוב... ובזה מעוררים את החפץ העליון ליצור ולברוא... ומהפכים את כל הדינים לרחמים גדולים וחסדים עליונים וטובים. וא"כ, ההסבר לחוק מרפי איננו רק הראיה הסלקטיבית של המציאות. בהקצנת הדברים ניתן אולי לומר, שבחייו הפרטיים של מרפי באמת הרבה פעמים כל מה שהיה יכול להשתבש - השתבש. ההסתכלות השלילית שלו על המציאות, אותה אמונה מלאה בחוק מרפי, שעליה דיבר הקולונל במסיבת העיתונאים, הובילה לכך שחייו הונהגו מלמעלה באותה צורה. ודאי שהכוונה בדברי הרב חרל"פ, איננה פרטית ומיידית כל כך, אלא קשורה יותר למישור הכללי,

ועם זאת על כל אחד מאיתנו מוטלת האחריות להסתכל על העולם בעין טובה, ולזכור שהוא משפיע על הדרך בה ינהיג הקב"ה את מהלכי המציאות.

וכך גם בין אדם לחבירו, ע"י שדנים את הזולת לכף זכות, משפיעים עליו לטובה ממש:

דע כי צריך לדון את כל אדם לכף זכות, ואפילו מי שהוא רשע גמור, צריך לחפש ולמצוא בו איזה מעט טוב, שבאותו המעט אינו רשע, ועל ידי זה שמוצא בו מעט טוב, ודן אותו לכף זכות, על ידי זה מעלה אותו באמת לכף זכות, ויוכל להשיבו בתשובה, וזה בחינת: "יעוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו". (ליקוטי מוהר"ן מהדורא קמא סימן רפב).

↑ מטרת הפעולה:

החניכים יכירו בחשיבותו של החזון בחיי הפרט והכלל
החניכים יראו בירושלים את בסיס היכולת לחיות חיי חזון

k מבנה הפעולה:

1. הבנת חשיבותו של החזון בחיי הפרט ובחיי הכלל
2. הכרה בקושי לחיות את החזון, כאשר חיי החומר מתבססים
3. לימוד ירושלים "גיא חזיון"
4. המחשה כיצד ירושלים והמקדש טיפחו את החזון בחיי הפרט והכלל

g מהלך הפעולה:

1. הבנת חשיבותו של החזון בחיי הפרט ובחיי הכלל

מי אני- תחרות בין שתי קבוצות. כל קבוצה שולחת נציג החובש כתר על ראשו, שעליו כתוב שם של דמות (רשימת דמויות בנספח 1). על הנציג לנחש מי הדמות שכתובה לו באמצעות שאלות "כן ולא" ששאר חברי הקבוצה עונים עליהן (לדוגמא: האם הוא חי? האם זה גברי? האם הוא יהודי? וכו'). אם התשובה לשאלתו היתה "כן" הוא ממשיך לשאול, אם התשובה היתה "לא" התור עובר לקבוצה השניה וכן הלאה. כאשר נציג של קבוצה זיהה את הדמות שכתובה לו הם מקבלים קטע מפאזל (נספח 2- שימו לב, לכל קבוצה יש פאזל שונה) ונציג נוסף מהקבוצה צריך לנחש דמות חדשה. הקבוצה הראשונה שהרכיבה את הפאזל ניצחה.

שש דמויות אלו (רקע והרחבה על הדמויות בנספח 3) מייצגות את האדם שיש לו חלום" כפי שאמר לותר קינג. אדם שיש לו חזון, שאיפה, שמבין שיש עומק לחיים, שיש יכולת להגיע למקומות גבוהים ומשמעותיים. אנשים כאלו הם אלו שעיצבו את ההיסטוריה שלנו, ושל העולם כולו. הם אלו שהצליחו להפיח רוח חיים במציאות היום יומית. הם אלו שהגיעו למטרות ולא העבירו את חייהם בלשרוד יום אחר יום. אלו אנשים משמעותיים, אנשים שיש להם תוכן- חזון!

בפאזלים שהורכבו ראינו מציאות של חיים חסרי טעם ומשמעות (האיש הקטן/אריך פרומ), לעומת חיי שליחות (בנייה ריין ז"ל). דמויות אלו הבינו שהחזון הוא מה שמכניס תוכן לחיי הפרט, ומעבר לכך- גם לחיי הציבור.

מרטין לותר קינג רוצה שארה"ב כולה תהיה נאמנה לחזון שהיא הגדירה לעצמה.
בן גוריון והרצל יודעים לומר שלעם ישראל יש חזון עתיק שהוא מחוייב אליו, ושרק נאמנות לחזון זה תאפשר לעם ישראל להקים בארץ ישראל מדינה ראויה.
רבי עקיבא, הרב קוק והרב נריה יונקים ממקור הקודש. מסמנים את חזוננו באופן ברור ומדויק. מבינים את מקור כוחנו וחלומנו. עם ישראל המחובר לעמו ותורתו, המאמין באלוקיו ובייעודו הגדול להיות אור לגויים, הוא העם שיגאל, הוא העם שיגאל את כל העולם.

כל אדם צריך חזון בחייו, כל חברה צריכה חזון על מנת להיות יותר מאשר שכנים החיים בשיתוף פעולה טכני. אפילו חברות עיסוקיות מבינות שהחזון נחוץ לקיומן לאורך שנים ולא ההצלחה הכלכלית ("רווחיות היא מצב נחוץ לקיום, ואמצעי להשגת מטרות חשובות יותר, אך הוא איננו מטרה בפני עצמה ברבות מהחברות בעלות החזון. הרווח

משול לחמצן, מזון, מים והדם בגוף: אלה אינם סיבת החיים אך בלעדיהם אין חיים". לנצח נבנו- ספר המתאר את הצלחתן של חברות מובילות בעולם - עמ' 61).

ייחודו של עם ישראל הוא היות החזון בסיס קיומו. עם ישראל מביא את החזון לעולם כולו. עם ישראל נוצר סביב החזון של "ממלכת כהנים וגוי קדוש" (בניגוד לשאר האומות שקודם התקבצו בשטח גיאוגרפי, ואח"כ הגדירו לעצמם מי הם ומה הם רוצים להיות). עם ישראל מביא בשורה לעולם ביחס ליכולת לחיות חיים המביעים את החזון והחלום.

תובנה זו מתחילה להיות ברורה גם בעולם החומר, כפי שמתואר בהקדמה למהדורה העברית של "לנצח נבנו": המונח "חזון" אינו זר להווה הישראלית. מדינת ישראל הוקמה על פי חזון, וחזונה, גם אם דורש לעיתים ניסוח מחדש, עומד לעד. מדינת ישראל נבנתה, כמו חברות החזון, כשעון אשר יתקתק לעד, וגם אם מחוגיו עוברים לעיתים טלטלה, הרי שהם מתעשתים ונעים קדימה. למקומו של החזון ברמה הלאומית התייחס ג'ימס קולינס (ממחברי הספר "לנצח נבנו") בביקורו בישראל. בראיון שהעניק לגלובס ב-1996 אמר: "למדינת ישראל יש תכונות של חברת חזון, ישראל היא בעצם מדינת סטארט-אפ, שהיה לה חזון מייסד, גם אם לעיתים יש אי הסכמה לגבי היישום, עצם קיומה מייצג את הגשמתו".

2. הכרה בקושי לחיות את החזון, כאשר ח"י החומר מתבססים

מפזרים שלטים בחדר (נספח 4), מקריאים קטע מתוך האלכימאי (עמ' 49) וכל חניך מתיישב ליד השלט שמייצג לדעתו את הסיבה המרכזית לכך שמוכר כלי הבדולח לא מגשים את חלומו.

"ערב אחד סיפר מוכר כלי הבדולח לנער: כשהייתי צעיר, כל מה שרציתי היה לחסוך מספיק כסף לפתוח את החנות הזאת. חשבתי שיום אחד אהיה עשיר ואוכל לעלות לרגל למכה. התחלתי להרוויח כסף, אבל לא יכולתי לסמוך על אף אחד שישמור בשבילי על החנות, כי כלי בדולח הם עדינים כל כך. כל אותו הזמן הייתי רואה הרבה אנשים עוברים על פני החנות שלי בדרכם למכה. חלק מהם היו עשירים, ועשו את דרכם בשיירות עם משרתים וגמלים, אבל רוב עולי הרגל היו יותר עניים ממני. כולם הלכו לשם וחזרו שמחים. את הסמלים של העליה לרגל הם תלו על דלתות הבתים שלהם. אחד מהם, סנדלר המתפרנס מתיקון נעליים, היה נוהג לומר שהוא הלך במדבר כמעט שנה שלמה, אבל הוא מתעייף יותר כשהוא צריך ללכת ברחובות של תנאי לקנות עורות".

"אם ככה, למה אתה לא הולך למכה עכשיו?" שאל הנער. "כי המחשבה על מכה היא שמחזיקה אותי בחיים. זה מה שעוזר לי לעבור את הימים האלה, שכולם דומים זה לזה, עם כלי הבדולח האילמים האלה על המדפים, וארוחות צהריים וערב באותו בית קפה זוועתי. אני חושש שאם אגשים את החלום שלי, לא תהיה לי שום סיבה להמשיך לחיות. אתה חולם על הכבשים שלך ועל הפירמידות, אבל אתה שונה ממני, כי אתה רוצה להגשים את החלומות שלך. אני רוצה רק לחלום על מכה. כבר אלף פעמים תיארתי לי בדימויני איך אני חוצה את המדבר, איך אני מגיע לכיכר הכעבה, איך אני מקיף אותה שבע פעמים לפני שאני מרשה לעצמי לגעת באבן הקדושה. כבר ראיתי בעיני רוחי את האנשים שיעמדו על ידי, ואתה אלה שלפני, ואת השיחות ואת התפילות שנשתתף בהן. אבל אני חושש שכל זה יהיה רק אכזבה, לכן אני מעדיף רק לחלום על זה..."

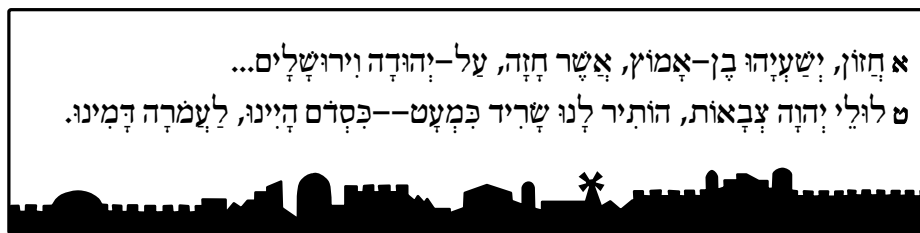
דיון

- ← מדוע מוכר כלי הבדולח לא מגשים את חלומ?
- ← איך הוא תופס את תפקיד החלום?
- ← האם חלום / חזון הינו משהו שמתגשם באופן חד פעמי?
- ← מה הופך חלום / חזון להיות תהליך התקדמות נצחי?
- ← מה מונע מאנשים לחיות את חזונם?
- ← האם אנשים שוכחים את החזון? מוותרים עליו? צוחקים עליו?

טעות רווחת היא שחלומות וחזונות זה משהו שצריך להישאר בדימיון, שאי אפשר להגשים אותו ושעדיין החזון יתן טעם לחיינו.

ברגע שאדם או חברה חיים במציאות יום יומית, הם לא מאמינים שאפשר ליישם את האידיאלים היפים, את החזון והרוח יחד עם החומר. אנשים נסחפים, כמו מוכר כלי הבדולח. הוא פתח את החנות, לא סמך על אף אחד שיחליף אותו וישמור על כליו היקרים, הוא לא חי את הסיבה המרכזית שבשבילה הוא פתח את החנות. להשיג כסף ולהגיע למכה. הוא נשאר בחומר ולא הצליח לשלב את החזון במציאות.

פורסים שלט עם הפסוקים מישעיהו א':

דיון

- ← מה משמעותה של ההשוואה בין ירושלים לסדום ועמורה?
- ← מדוע ישעיהו מציין את סדום ועמורה כסימן להידרדרות ירושלים והתוצאה החורבן?

סדום ועמורה מוכרים לנו בעיקר בסיס רישעותם, אי הכנסת האורחים, אי עשיית משפט צדק, דאגה אגואיסטית לכסף ועוד (מקורות המתארים את רשעת סדום בנספח 5).

סדום ועמורה מייצגים עוד משהו. סדום ועמורה זה המקום הראשון בתנ"ך שמתוארת בו צורת חיים של חברה. עיר מסוימת שאנשים התכנסו לחיות בה, בגלל שיש בה הרבה מעיינות ושפע (לוט בחר בה בעקבות המראה הפורח שלה). עם ההתבססות וההצלחה הכלכלית נוצרה הידרדרות מוסרית בקרב אנשים סדום ועמורה. בהתחלה הם לא רצו שיגיעו אורחים "שיקחו" להם מהשפע, ובסוף הם "שונאים זה את זה" אפילו את תושבי העיר עצמם. סדום ועמורה מייצגים מצב בו הערכים והשאיפות הגדולות נעלמים כשהם נפגשים עם מציאות החיים היום יומית. היה להם את כל הפוטנציאל להיות חברה טובה, שמחה, בעלת משאבים, שחיה למען הערכים הגדולים, מעודדת חלום ושאיפה והם הפכו להיות חברה חומרים שדואגת רק לחשבון בנק, כל אחד של עצמו...

סדום ועמורה אומרים לנו שאי אפשר לחיות את החלום. אי אפשר לחיות חיים שמבוססים על חזון, על שאיפות, על התייחסות לאדם לפי רצונו ומידותיו ולא לפי מצבו הכלכלי. זה המסר של סדום ועמורה וזו הביקורת הגדולה על ירושלים של ישעיהו הנביא.

כי ירושלים צריכה להיות משהו אחר, בדיוק ההיפך מסדום ועמורה. ירושלים צריכה להראות לעולם שזה אפשרי. ירושלים צריכה להיות דוגמא לחברה שמעודדת אנשים לחלום, לשאוף, להתקדם, להעריך את הרצון והתוכן.

כשירושלים לא מממשת את תפקידה זה היא "כסדום היינו לעמורה דמינו", חברה חומרית חסרת שאיפות ערכיות, ואין לה הצדקת קיום.

3. לימוד שמה של ירושלים "גיא חזיון"

תחרות בין שתי קבוצות בניחוש שמה של ירושלים המביע את מסר החלום שהיא מביאה לעולם פורסים בריסטול ועליו מסומנים ריבועים המציגים את אותיות שמה של ירושלים (נספח 6). כל קבוצה בתורה אומרת אות. אם האות מופיעה בשמה של ירושלים כותבים אותה במקום המתאים. אם לא- כותבים את האות בצד, והתור עובר לקבוצה השניה.

בשבת ניתן להכין מראש את האותיות ולשים במקום המתאים. כדאי להכין גם פתקיות עם שאר האותיות על מנת לשים בצד כל אות שהחניכים אמרו ואינה מופיעה בשם זה של ירושלים, כדי שהם לא יחזרו על אותן אותיות בניחושים.

ירושלים נקראת - גיא חזיון. מתוך הפסוקים בישעיהו כב':

א משא גיא חזיון מה-לך אפוא כי-עלית כלך לגגות. ב תשאות מלאה עיר הומיה קריה עליזה חלליך לא חללי-חרב ולא מתי מלחמה. ג כל-קציניך נדרו-יחד מקשת אסרו כל-נמצאיך אסרו יחדו מרחוק ברחו. ד על-כן אמרתי שעו מני אמרר בבכי אל-תאיצו לנחמני על-שד בת-עמי. ה כי יום מהומה ומבוסה ומבוכה לאדני יהוה צבאות בגיא חזיון מקרקר קר ושוע אל-ההר"

הרב אריאל כותב במאמרו "מי יעלה בהר הי": מהו המקדש, חזון או מקום? נראה שאין ביטוי הולם יותר מאשר ביטוי של ישעיה: גיא חזיון. גם מקום וגם חזון.

4. המחשה כיצד ירושלים והמקדש טיפחו את החזון בחי הפרט והכלל

מראים שלושה ציורים לחניכים והם צריכים לנחש מה הקשר ביניהם (נספח 7). ציורים אלו מייצגים דוגמאות לצורת החיים שהיתה בירושלים והפכה אותה להיות מקום שמעודד חזון, חלום, שאיפות. מקום שמחנך את האדם להעריך את הרצון והתוכן ולא את החומר והכסף.

לימוד מקורות המסבירים את הציורים (נספח 8).

מקור 1 -

המקום אשר יבחר ד' לשכן שמו שנתברר אחר כך כירושלים הוא הלב החי של האומה - אליו צריכה להתקבץ העליה הרוחנית הכלל שבטית - באופן הבלתי מחולק - שלא נתחלקה לשבטים - ואשר בה אין כלל חילוק בין הבחינות הרוחניות השונות - כאן מקום העבודה, כאן מרכז התורה וההוראה, כאן גיא חזיון - מקום הנבואה ומקורה - וכאן המקום שמתחדשת בו מעין נתינת התורה מחדש אחת לשבע שנים במעמד ההקהל - שהוא כעין חזרה על מתן תורה שבסיני לקיים - כי מציון תצא תורה ודבר ד' מירושלים.

המקום אשר יבחר ה' / הרב אליהו ברין התשס"ה

הסבר מקור 1:

לפי דברי הרב ברין, ירושלים נקראת גיא חזיון כי בה מקור הנבואה. בה מתחילה צורת חיים שמאפשרת נבואה. נבואה היא חיי החלום, האידיאל, השאיפה. בנבואה האדם לא עסוק במה שקורה היום אלא בלאן שאפשר להגיע, איפה שצריך להיות, מה שנכון לעשות.

כולנו יכולים להיות נביאים, כולנו צריכים לשאוף להיות נביאים (ורובינו לא חושבים על זה). שמה של ירושלים "גיא חזיון" מזכיר לנו שיש לנו יכולת לחיות חיים יותר עמוקים ויותר משמעותיים מחיי החומר הפשוטים וההשוחקים שמציעה לנו החברה המערבית. בירושלים יש נבואה! יש חיים עליונים יותר!

מקור 2 -

נאמר בעולת הבהמה "אישה ריח ניחוח" (ויקרא א, ט), ונאמר בעולת העוף "אישה ריח ניחוח" (ויקרא א, יז), ובמנחה "אישה ריח ניחוח" (ויקרא ב, ב)--ללמד שאחד מרבה ואחד ממעט, ובלבד שיכוון אדם דעתו לשמיים.

מסכת מנחות פרק יג' משנה יא'

הסבר מקור 2:

אחת העבודות המרכזיות בבית המקדש היא הקרבת הקורבנות. הקב"ה משווה בין קורבן של בהמה (יקרה, כבדה) לבין קורבן של עוף (זול, קטן ופשוט). הקב"ה רוצה ללמד אותנו, באמצעות השוואה זו, שמה שחשוב זה "ובלבד שיכון לבו לשמים" - שיהיה רצון, שתהיה שאיפה, שתהיה כוונה. זה הרבה יותר משמעותי מכמה כסף. אתה משקיע בקורבן.

ירושלים מחנכת אותנו להסתכל על התוך של האדם, על השאיפות והרצונות שלו ולהעריך את זה, לעודד את האדם להמשיך לחלום ולשאוף ולא למדוד אותו לפי מצבו החומרי.

— 3 —

ר' עקיבא רועה צאן אצל כלבא שבוע היה. ראתה רחל, בתו של כלבא שבוע, בעקיבא שהוא צנוע ומעולה, אמרה לו: אם אתקדש לך, תלך לבית המדרש? אמר לה: הן. נתקדשה לו בצנעה. שמע אביה והוציאה מביתו והדירה הנאה מכל נכסיו. הלכה ונשאה לרבי עקיבא. בימות החורף היו ישנים במתבן, היה מלקט תבן מתוך שער. אמר לה: אלמלי היה בידי, הייתי נותן לך ירושלים של זהב (מין תכשיט של זהב שירושלים מצוירת בו).

כתובות סב'

הסבר מקור 3:

רחל רואה את רועה הצאן, אבל היא לא רואה רק רועה צאן. היא רואה שהוא "צנוע ומעולה". את השאיפות שלו, את החלומות שלו, את הפוטנציאל - לאן הוא יכול להגיע. רחל יודעת להעריך את זה (בניגוד לחברה בזמן החורבן שהתקלקלה ושפטה את עקיבא רועה הצאן לפי מעמדו החברתי והכלכלי ולא לפי החזון שיש לו).

ר' עקיבא, גם הוא חי חיי חלום וחזון. מה שחשוב זה שהוא רוצה לתת לה "ירושלים של זהב". יש לו שאיפה, יש לו חזון - והחזון הזה רמוז בירושלים של זהב. זה לא משנה אם עכשיו יש או אין כסף כדי לקנות תכשיטים. מה שמשנה זה מה שירושלים מלמדת אותנו - מה הרצון שלך? מה השאיפות? מה מכון אותך בחיים? האם אתה אדם חומרי או אדם שיש לו חזון, אדם שמסוגל להסתכל מעבר ולא נשבר בגלל קשיים חומריים (ראינו את זה גם בתחילת הפעולה, על ר' עקיבא והתמודדותו עם החורבן).

אולי בזכות זה ר' עקיבא יכול לומר "ואהבת לרעך כמוך" - היכולת לאהוב את השני כמו שאני אוהב את עצמי תמונה בהסתכלות על החזון ועל עומק השאיפה. בעולם החומרי יש תחרות, מי יותר עשיר, למי יש רכב יותר חדש, מי קיבל ציון יותר גבוה במבחן. בעולם של החזונות, יש מקום לכולם, כל חלום וכל שאיפה וכל אידיאולוגיה טהורה יכולה להיכנס וכלום שמחים בה. כל חזון נבנה וגדל בזכות החזונות האחרים, אנשים שמחים כשחברים שלהם מתקדמים לעבר החזון. בעולם שמעריך שאיפות ומעודד חלומות, ולא מודד אנשים לפי הצלחה חומרית - יכולה להיות אהבה אמיתית בין איש לרעהו.

ירושלים נתנה לאורך כל הדורות כח לאנשים להיות אידיאליסטים, להיות בעלי חזון וחלום, להיות אנשים שחיים את השאיפה ומעריכים אותה ולא מתבלבלים בגלל המפגש עם המציאות החומרית.

מקרה בולט הוא סיפורו של נתן שרנסקי. יש לו חזון מדינה יהודית. והחזון הזה הופך אותו להיות אדם הרבה יותר גדול, ויותר אמיני וחופשי גם כשהוא בכלא, מאשר שופטים שלכאורה יש להם מעמד וכח, אבל אין להם שום חשיבה עצמאית ושום יכולת לממש את הערכים שלהם.

אותו יום סיכם אנטולי שרנסקי את נאום ההגנה שלו כשהוא מפנה את גבו לשופטים ופונה לאחיו לאוניד:

"אלה שניהלו את החקירה נגדי הזהירו אותי שהגלל העמדה שנקטתי במהלך החקירה, אותה עמדה שאני נוקט במהלך המשפט אקבל גזר דין מוות או מינימום חמש עשרה שנות מאסר. הם אמרו לי שאם אסכים לשתף פעולה עם הק.ג.ב. ואעצור להחסי את תנועת העליה היהודית יומתק גזר הדין. הם הבטיחו שחור מהיד ואפילו פגישה עם אחי. לפני חמש שנים הגשתי בקשה לעלות לישראל, כיום אני רחוק מחלומי יותר מתמיד. אפשר לחשוב שאני מתחזק על מה שקרה, אבל אין זה כך. אני שמח שחייתי בישר עם עצמי. מעולם לא עשיתי דבר המנוגד למצפוני, גם לא כשאיימו עלי במוות אני שמח שהייתי עז לשחרור יהודי חסיה.

אני מקווה שההאשמות האבסורדיות האלה נגדי ונגד כל תנועת העליה היהודית לא תפגענה בשחרור עמי. חברי יודעים כמה רציתי להחליף את פעילותי בתנועה היהודית בחיי בישראל עם אהיטל שלי. עמי פוזר בכל העולם המשק אלפייט שנה, אק בכל מקום אומרים יהודים שוב ושוב לשנה הבאה היחשליט' וכיום כשאני רחוק יותר מתמיד מהני עמי ואהיטל שלי, כשאני עומד בפני שנים ארוכות של מאסר אני אומר לעמי ולאהיטל שלי לשנה הבאה היחשליט, לשנה הבאה היחשליט הבנויה."

ואז בפנותו לשופטים הוא מוסיף: "אין לי מה לומר לבית הדין הזה שחיה לאשר גזר דין שנגזר מראש".

מתוק: ילד אירא רע'

נספחים

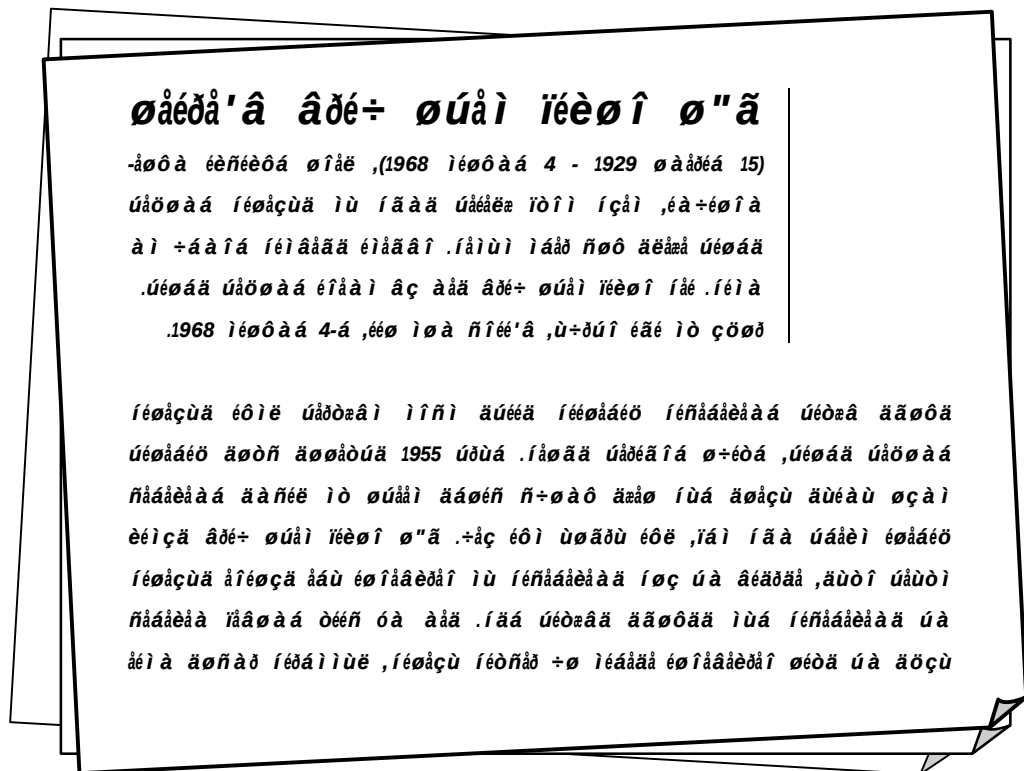
נספח 1

- ← ארסין לותר קינג
- ← הולד
- ← הרה קוק
- ← בן גוריון
- ← רהי עקיהא
- ← הרה נריה

נספח 2

איש קטן/אריק פרום

כעם היה איש קטן, הוא חי בבית קטן בחקום קטן, וכל חייו התנהלו במסלול קבוע וקטן. והמחשבות היו גם הן קטנות. בשעה 8:00 בבוקר צלצל השעון הגדול, והאיש הקטן נבהל, המחוגים הגדולים אמרו לו: איש קטן קום ורוץ לעבודה! בעבודה השעון הקטן צרח נורא, בכל כוחו בשעה 13:00 שוב צרח עליו השעון: "הגיע הזמן ארוחת צהריים!" והאיש הקטן והמבוהל ידע שעכשיו צריך לאכול. בשעה 15:00 אמר לו השעון: איש קטן, משוחרר אתה עד מחר, התייצבות ב- 8:00. והאיש הקטן חזר לביתו, בשעה 20:15 (כל ערב חוזר חלילה!) לחץ על כפתור הטלויזיה הגדולה, ב- 22:00 כיבה המכשיר סופית לערב זה, האיש הקטן עלה על מיטתו, כאשר עניו תליוות בתחינה בשעון הגדול מעל לראשו. לאיש הקטן היה הכל. כלום לא חסר לו. מלבד איזו אהבה קטנה, עניין קטן, אושר קטן, טעם קטן, לחייו הקטנים...

יִּוְשָׁא אַאֶ יֵעִיֶּעֱא

Theodor :יִּוְשָׁא) יִּוְשָׁא וְאִשָּׁא אַאֶ יֵעִיֶּעֱא.
מִיָּא 'ע - 1860 עֵאִי 2 ע"ו'א וְעֵאִי 'ע) (Herzl
וְוִיָּא ,יֵעִיֶּעֱא ,עֵאִיֶּעֱא , (1904 עֵאִיֶּעֱא 3 א"ו'א
עֵאִיֶּעֱא עֵאִיֶּעֱא

אִוְשָׁא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא יֵעִיֶּעֱא , "אִוְשָׁא אִיֶּעֱא" עֵאִיֶּעֱא אִיֶּעֱא
יֵעִיֶּעֱא יֵעִיֶּעֱא

וְאִוְשָׁא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא , יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא , 1897 וְאִוְשָׁא
יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא , יֵעִיֶּעֱא עֵאִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא
וְאִוְשָׁא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא אִיֶּעֱא יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא . וְעֵאִיֶּעֱא
אִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא אִיֶּעֱא "יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא" אִיֶּעֱא יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא , אִיֶּעֱא
יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא אִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא . יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא
יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא אִיֶּעֱא , וְאִשָּׁא וְאִשָּׁא יֵעִיֶּעֱא יֵעִיֶּעֱא עֵאִיֶּעֱא
-יֵעִיֶּעֱא אִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא אִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא אִיֶּעֱא אִיֶּעֱא יֵעִיֶּעֱא
אִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא אִיֶּעֱא , וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא יֵעִיֶּעֱא
יֵעִיֶּעֱא .

וְאִוְשָׁא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא אִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא , וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא
אִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא יֵעִיֶּעֱא יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא , אִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא
יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא . יֵעִיֶּעֱא
יֵעִיֶּעֱא אִיֶּעֱא אִיֶּעֱא , יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא
יֵעִיֶּעֱא .

יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא : "יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא יֵעִיֶּעֱא
יֵעִיֶּעֱא : אִיֶּעֱא , עֵאִיֶּעֱא אִיֶּעֱא וְעֵאִיֶּעֱא אִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא , וְעֵאִיֶּעֱא
יֵעִיֶּעֱא אִיֶּעֱא , עֵאִיֶּעֱא יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא . יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא
"אִיֶּעֱא יֵעִיֶּעֱא , יֵעִיֶּעֱא אִיֶּעֱא , יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא .

וְאִוְשָׁא אִיֶּעֱא אִיֶּעֱא , אִיֶּעֱא יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא , אִיֶּעֱא אִיֶּעֱא , אִיֶּעֱא
וְאִוְשָׁא יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא אִיֶּעֱא אִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא ... אִיֶּעֱא
וְאִוְשָׁא יֵעִיֶּעֱא אִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא , אִיֶּעֱא יֵעִיֶּעֱא יֵעִיֶּעֱא יֵעִיֶּעֱא . אִיֶּעֱא
"יֵעִיֶּעֱא אִיֶּעֱא יֵעִיֶּעֱא - יֵעִיֶּעֱא

(יֵעִיֶּעֱא / אִיֶּעֱא)

יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא . וְאִוְשָׁא וְאִשָּׁא יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא , יֵעִיֶּעֱא
יֵעִיֶּעֱא אִיֶּעֱא אִיֶּעֱא יֵעִיֶּעֱא יֵעִיֶּעֱא . אִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא . וְאִוְשָׁא
אִיֶּעֱא . יֵעִיֶּעֱא אִיֶּעֱא "יֵעִיֶּעֱא אִיֶּעֱא אִיֶּעֱא" יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא
"יֵעִיֶּעֱא יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא אִיֶּעֱא אִיֶּעֱא אִיֶּעֱא אִיֶּעֱא

(יֵעִיֶּעֱא / יֵעִיֶּעֱא וְאִשָּׁא)

.iãøãçă úôã÷úáã éðù úéá éîé óãñá éç àáé÷ò éáø

'á ãâîò 'ãě úâěî

[illegible]

100fā lē ,āēāēlū lē āōāfā āūf ,ōūāēā ōō+ fīfā :āōāō fāfā āāō+ āāāā
 ēēā ?ēēf ōūāē āēēāf ūāēāf lāēē āf .āēlō āōē āf lāō .ōūōf fōō+ āf lō ēōōāūā
 ōōō-fāāūē ,fēāāō fēōāāōā fēlāō āēē ūōā ēōā ?āēēō āū+ āēfī āōōāf ōūōā
 lēā ,ūāēēf lēā lēēūf āāā ,āēāōā lōāō āf āāē+ ēāō lāā ,ūāēāūā

[illegible]

נספח 5

ר ש ע ת ס ד ו ם

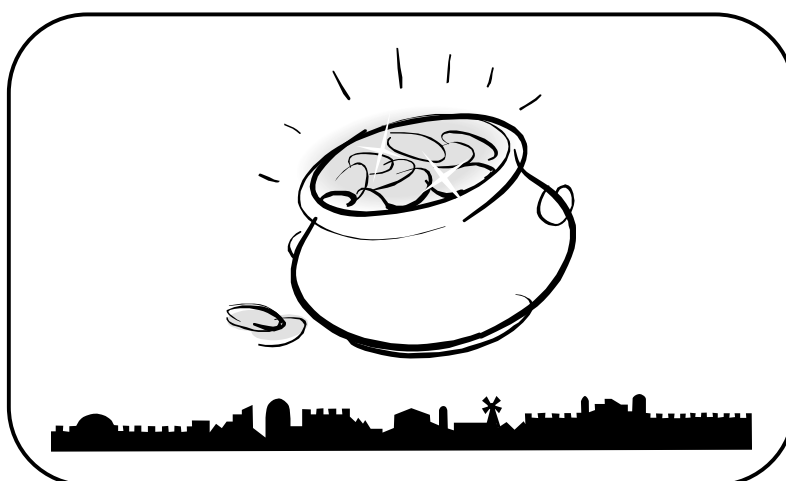
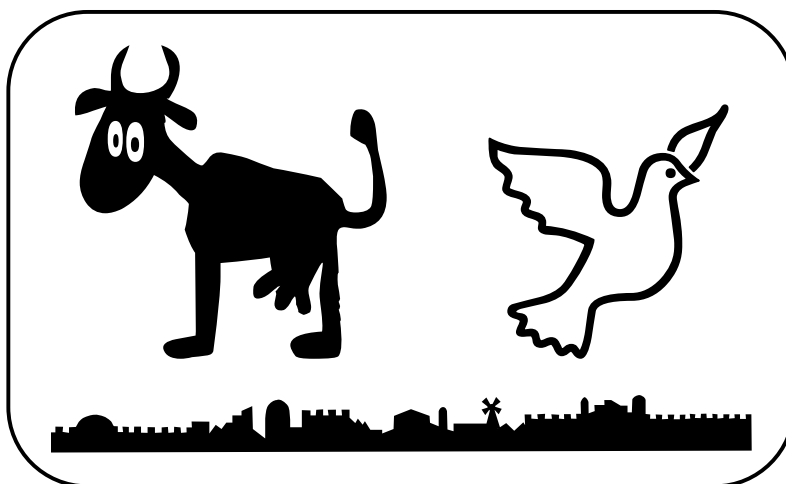
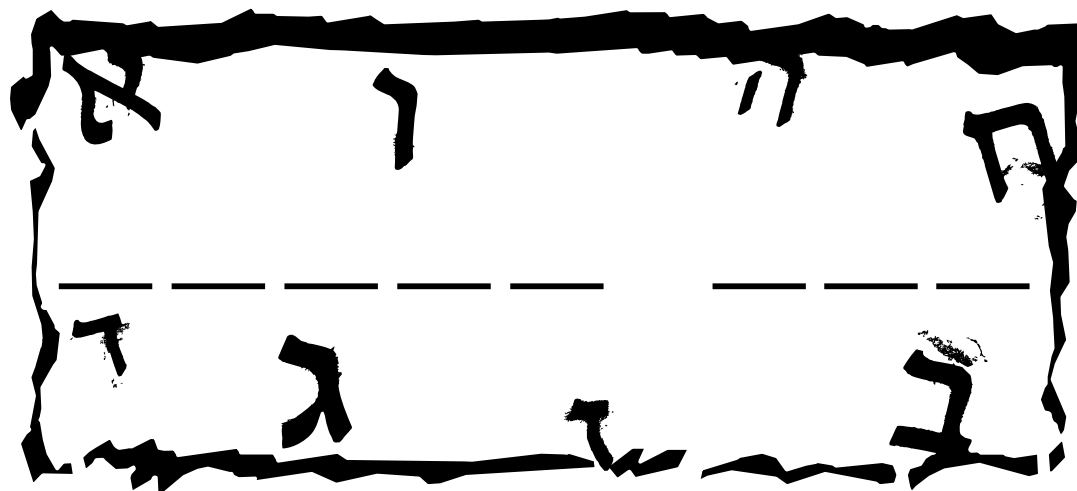
יו ויהוה, אָמַר: הַמִּכְסָּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם, אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה. יח וְאַבְרָהָם--הָיוּ יְהוּדָה לְגוֹי גָדוֹל, וְעַצְמוֹ; וְנִכְרְכוּ--בו--פֶּל, גִּזְיֵי הָאָרֶץ. יט כִּי יִדְעֹתִיו, לְמַעַן אֲשֶׁר יַצִּיחַ אֶת--בְּנָיו וְאֶת--בֵּיתוֹ אַחֲרָיו, וְשִׁמְרוּ דֶּרֶךְ יְהוָה, לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט--לְמַעַן, הִבְיֵא יְהוָה עַל--אַבְרָהָם, אֶת אֲשֶׁר--דִּבֶּר, עָלָיו. כ וַיֹּאמֶר יְהוָה, זַעֲקֵת סָדָם וְעִמְרָה כִּי--רָבָה; וְחַטָּאתָם--כִּי כְבֹּדָה, מְאֹד. כא אֲרָדָה--נָא וְאַרְאֶה, הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי עֲשׂוּ כָלָה; וְאִם--לֹא, אֲדַעָה. (בראשית יח)

"הכצעתה" – רבי יהודה אומר הכריזו בסדום ואמרו כל מי שהוא מחזיק ידו בפת לחם לעני ולגר ולאביון ישרף באש, פלוטית בתו של לוט היתה נשואה לאחד מגדולי סדום, ראתה עני אחד מדוקדק ברחוב העיר ועגמה נפשה עליו, מה היתה עושה בכל יום כשהיתה יוצאת לשאוב מים היתה נותנת בכד שלה מכל מזון ביתה ותכלכל את אותו העני, אמרו אנשי סדום העני הזה מאין הוא חי, עד שידעו הדבר והוציאו אותה לישרף, אמרה אלוהי עולם עשה משפטי דיני מאנשי סדום ועלתה זעקתה לפני כסא הכבוד...

אמרו סדום: הואיל ומוזן יוצא מארצנו, כסף וזהב יוצא מארצנו, אבנים טובות ומרגליות יוצאות מארצנו, אין אנו צריכים שיבוא אדם אצלנו, שאין באין אלינו אלא לחסרנו, נעמוד ונשכח את הרגל מבינותינו. (בראשית רבה, וירא, מט)

א"ר לוי אפי' אני מבקש לשתוק דינה של ריבה איני מניח אותי לשתוק. מעשה בשתי נערות שירדו לשתות ולמלאות מים. אמרה אחת לחברתה למה פניך חולנית? אמרה לה כלו מזונותיה וכבר היא נטויה למות. מה עשתה? מלאה את הכד קמח והחליפו נטלה זו מה שביד זו, וכיון שהרגישו בה נטלו ושרפו אותה. אמר הקב"ה אפי' אני מבקש לשתוק דינה של נערה אינו מניח אותי לשתוק. הה"ד הכצעתה הכצעתם אינו אומר אלא הכצעתה ואיזו זו דינה של נערה. (מדרש רבה, מט, ו')

אבל אנשי סדום, מתוך שהיו שונאים זה את זה, איבדו הקדוש ברוך הוא מן העולם הזה ומן העולם הבא. שנאמר: (בראשית יג) "ואנשי סדום רעים וחטאים לה' מאד". (אדר"נ, יב, ו')

נספח 8

גיא חיזיון

המקום אשר יבחר ד' לשכן שמו שנתברר אחר כך כירושלים הוא הלב החי של האומה - אליו צריכה להתקבץ העליה הרוחנית הכלל שבטית - באופן הבלתי מחולק - שלא נתחלקה לשבטים - ואשר בה אין כלל חילוק בין הבחינות הרוחניות השונות - כאן מקום העבודה, כאן מרכז התורה וההוראה, כאן גיא חזיון - מקום הנבואה ומקורה - וכאן המקום שמתחדשת בו מעין נתינת התורה מחדש אחת לשבע שנים במעמד ההקהל - שהוא כעין חזרה על מתן תורה שבסיני לקיים - כי מציון תצא תורה ודבר ד' מירושלים.

המקום אשר יבחר ה' / הרב אליהו ברין התשס"ה

נאמר בעולת הבהמה "אִישָׁה רִיחַ נִיחּוּחַ" (ויקרא א, ט), ונאמר בעולת העוף "אִישָׁה רִיחַ נִיחּוּחַ" (ויקרא א, יז), ובמנחה "אִישָׁה רִיחַ נִיחּוּחַ" (ויקרא ב, ב) -- ללמד שאחד מרבה ואחד ממעט, ובלבד שיכוון אדם דעתו לשמיים.

מסכת מנחות פרק יג' משנה יא'

ר עקיבא רועה צאן אצל כלבא שבוע היה. ראתה רחל, בתו של כלבא שבוע, בעקיבא שהוא צנוע ומעולה, אמרה לו: אם אתקדש לך, תלך לבית המדרש? אמר לה: הן. נתקדשה לו בצנעה. שמע אביה והוציאה מביתו והדירה הנאה מכל נכסיו. הלכה ונשאה לרבי עקיבא. בימות החורף היו יושנים במתבן, היה מלקט תבן מתוך שטרה. אמר לה: אלמלי היה בידי, הייתי נותן לך ירושלים של זהב (מין תכשיט של זהב שירושלים מצוירת בו).

כתובות סב'

?

↑ מטרת הפעולה:

החניכים יכירו בכך שהחברה כיום לא מעודדת פיתוח חזון החניכים ירצו לפעול למען החזרת החזון לעצמם ולחברה כולה

k מבנה הפעולה:

1. הכרה בתרבות המערבית כגורם המחנך לחומריות ואגואיסטיות ומטשטש את החזון
2. המחשה כי חומריות מובילה לאיבוד החזון האישי והכללי
3. הבנה כי חוסר חזון גורם לחברה הישראלית להתפורר

g מהלך הפעולה:

1. הכרה בתרבות המערבית כגורם המחנך לחומריות ואגואיסטיות, ומטשטש את החזון.
חלוקת השיר "כובע קסמים" / לאה גולדברג (נספח 1- אמנם יש ביצוע של השיר אבל לא כדאי להשמיע אותו כי אין בו את הבית האחרון והוא הקטע החשוב לעניננו). כל חניך קורא בית אחד (מומלץ לסמן במרקר בכל עותק קטע אחר והחניכים יקראו לפי הסימונים).

- ← מה מייצג כובע הקסמים בשביל ילדה קטנה?
- ← למה הילדה הקטנה לא רוצה לשאול את הגדולים על כובע הקסמים?

פיזור שלטים עם משפטים ופירסומות (נספח 2). הקבוצה מתחלקת לשתי קבוצות קטנות, כל קבוצה מקבלת כרטיסיות עם תכונות / ערכים / גישות (נספח 3) ועליה לחלק את הכרטיסיות בהתאם למה שכל שלט מחנך אליו.

כנראה, הערכים שמובילים לחיים אידיאליסטים, לא יוצמדו לשלטים. ה"ערכים" שמובילים לחברה אגואיסטית וחומרנית יחולקו בין התפיסות החברתיות הרווחות כיום.

התרבות המערבית, שמתבטאת בפרסומות ובתפיסה החינוכית, משדרת לאדם שמה שחשוב זה החומר שיש לו. אין הערכה לחזון, לחלום, לשאיפה, לרצון להיטיב. חיים אידיאליסטים נתפסים כילדותיים, כלא רציניים. גדל דור שבסיס הערכים שלו הוא הדאגה לעצמו, התחרותיות, ההצלחה החומרית. אין זכר לתוכן, לסיבה, לרעיון שבשבילו אנחנו כאן ואותו אנחנו באמת צריכים להשיג.

הפוסט מודרניזם אומר לאדם שאין אמת, אין חזון, אין שאיפות ואין ערכים. הכל לגיטימי, הכל מותר, אין משהו נכון שאליו אנחנו צריכים לצעוד כפרטים וכחברה.

החינוך המערבי טומן בחובו את התפיסה: תעשה מה שטוב לך וכיף לך עכשיו. אין טעם לחלום על חיים טובים ושלמים יותר, לך או לאחרים, בלאו הכי זה לא חולך לקרות...

לכן, הילדה לא תדבר עם הגדולים על כובע הקסמים. היא יודעת שהם לא יבינו. הם רואים כובע וזהו. הם איבדו את היכולת לראות מעבר, לחלום, לדמיון, לשאוף למשהו שהוא קצת יותר גדול מהמציאות כיום. ילד יכול לקחת כובע ולעשות איתו המון דברים נפלאים. המבוגר כבר "התחנך" שלדמיונות, רצונות ושאיפות אין שום ערך, והוא איבד את היכולת לפתח חזון.

2. המחשה כי חומרות מובילה לאיבוד החזון האישי והכללי

השמעת השיר "סוף העולם" / אביב גפן (נספח 4)

איך סוף העולם קשור לחלום?

אם אנחנו כאן רק כדי להעביר את הזמן, ומגדלים ילדים סינטיים מול הטלוויזיה, אז זה סוף העולם. סוף עולם מגיע כשמפסיקים לחלום ומפסיקים לקוות.

על מנת לבחון את השפעתו של טישטוש החזון על החברה כולה, נעמיק בנושא אחד – ההשתמטות מצה"ל. מפזרים כתבות בנוגע להשתמטות מצה"ל (נספח 5 - מעודכן לאלול התשס"ז). על החניכים לחלק את הכתבות לשתי קבוצות כראות עיניהם.

הכתבות משקפות שתי דרכי התמודדות בולטים בסוגיית ההשתמטות:

איומים חומריים, עונשים, הטבות למתגייסים וכו'.

בניה ערכית, יצירת מוטיבציה פנימית, חינוך לאהבת הארץ ורצון לתרום.

הנוער לא רוצה להתגייס כי אין בשביל מה. אין טעם לסכן את החיים. אין מטרה למלחמה, כי אין מטרה למדינה, כי אין מטרה לעם...

מי שמנסה לעודד גיוס ע"י הטבות וצ'ופרים, או לחילופין – איומים ועונשים, מדבר בשפה החומרית הזו, ולכן הוא לא יצליח. בשביל חומר לא שווה לסכן את החיים. עדיף לעבוד מגיל 18 ולא לקבל מילגת שיחרור של הגיוס. בעולם החומר יש חשבונות יבשים של תן וקח חסרי נשמה. במגרש הזה, אין סיכוי לנצח.

אבל יש עוד מגרש – מגרש החזון. החינוך לאהבת הארץ, בניית רצון לתרום, חיבור למשמעותה של המדינה ותפקידה בעולם. מי שמבין למה אנחנו פה – מוכן גם להשקיע ולהתאמץ בשביל זה. כשלחברה ישראלית לא ברור החזון שלה, אין לה שום יכולת להיאבק על קיומה, ובטח שלא להתקדם.

3. הבנה כי חוסר חזון גורם לחברה ישראלית להתפורר

הקראת נאומו של דייוויד גרוסמן (נספח 6). גרוסמן שם את הדגש על כך שאיבדנו את השאיפה ואת המטרה שלנו כחברה. השלטון הפך להיות חסר חזון. הוא לא מוביל אותנו לשום מקום. הפכנו להיות חברה שורדת, ללא כיוון, ללא אומה שיש לנו יכולת להיות העם הנבחר כפי שמתאים לנו.

הפתרון לא יבוא מההנהגה, אלא מהשטח, מהנוער, ממי שעדיין מסוגל לשחזר את החזון, לחיות אותו, ולהתחיל לצעוד אליו.

לימוד

"החלומות הגדולים יסוד העולם הם. המדרגות שונות הן, חולמים הם הנביאים, בחלום אדבר בו, חולמים הם המשוררים בהקין, חולמים בעלי המחשבה הגדולים לתיקון העולם. חולמים אנו כולנו בשוב ה' את שיבת ציון.

הגסות של החיים החברתיים, בהיותם שקועים רק בצדם החומרי, נוטלת את אור החלום מן העולם, את זוהר ההרחבה שלו, את עליתו העליונה, מהמציאות הקודרת, עד שהעולם מפרפר במכאובים מתוך עקיצותיה הארסות של המציאות, חסרת זוהר החלום.

רק המכאובים הם יסורי אהבה, הם ימרקו את העולם, יבררו לו כמה גדולה היא הטעות של המתפארים במציאות הלקויה, בעת אשר רק החלום החופשי, המורד במציאות וגבוליה, הוא הוא באמת האמת היותר הויתית של המציאות.

ואז שב חזון החלום והיה למחזה ברור. פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות, ותמונת ה' יביט"

(אורות הקודש נג')

◀ הסבר הפסקה:

החלום הוא לב החיים. אנחנו מחויבים לחלום ולטפח את החלומות ולהצליח להתמודד עם האנשים ה"רציונאליים" שחושבים שרק הכסף והחומר זה מה שחשוב, ו"תתבגרו כבר". אנחנו מבינים שהחלום הוא המציאות האמיתית. האדם הוא השאיפות שלו, הערכים שלו. החברה היא המוסר שלה, החזון שיש לה.

כשיש קבוצה חברתית ששקועה כולה רק בחומר, היא לא יודעת לרומם את החומר ולהשתמש בו כדי להשיג את המטרות העליונות. ולכן היא טובעת והופכת לתרבות של אנשים שכל מה שמעסיק אותם זה החומר הרדוד. הם לא משאירים אנרגיה לחלומות, לחזונות, לטעם החיים (כמו הסיפור על האיש הקטן מהפעולה הקודמת...). אין להם תקווה, אין להם שמחה, אין להם רצון לייצר משהו טוב יותר בחיים. חברה חומרית כזו לא מאפשרת לאנשים לחלום ולשאוף. היא שקועה במציאות הקודרת, בדיכאונות, בתחרותיות, בחוסר שמחה ואי שביעות רצון מתמיד. חיים ללא חלום, חיים שמתייחסים רק לחומר, אין בהם אהבה, אין בהם רגש, אין בהם מטרה, אין ברק בעיניים.

"המכאובים הם יסורי האהבה" כשמתחיל להיות קשה, כשמבינים שהפתרון והשמחה לא נמצאים בכסף, פתאום מחפשים את התמימות, את האידיאליסטיות, את מי שמאמין שיהיה יותר טוב, מי שחדור רוח ואידיאלים. כשהעם והחברה נמצאים במשבר, הם מחפשים את בעלי החזון שיפילו בו רוח חיים. המכאובים האלו ממרקים אותנו. אלו יסורי אהבה עבודה קשה של גילוי האמת. עבודה שדורשת חשיפה, אבל בסוף היא משמחת כי היא אמיתית. מתוך הקושי מתברר יותר ויותר הצורך בחידוש החזון.

כנראה בשלב הזה אנחנו נמצאים כיום...

נספחים

נספח 1

1. כל הימים, כל הימים
תולמת אני על כובע-קסמים.
כובע קטן, מקושט נוצה,
העושה כל מה שאני רוצה.
אתבוש אותו ואומר, למשל:
"כובע, עשה שאני אגדל!"

2. והנה מיד הנני עולה,
וגופי מתמתח ואני גדולה,
ואין כמוני בכל העולם:
כי אני גבוהה וגדולה מכולם.
והכל מסתכלים בראי וכוווד,
כי הרי אני גדולה עד מאוד.

3. ואמא בערב כבר לא תאמר:
"לכי לישון כבר מאוחר!"
ואבא לא עוד יאמר במילים:
"אל תתערבי בשיתת הגדולים!"
וכשאדבר יקשיבו כולם,
כי אני הגדולה בכל העולם.

4. כל הימים, כל הימים
תולמת אני על כובע-קסמים,
כובע קטן, מקושט נוצה,
העושה כל מה שאני רוצה.
הנה בליבי בקשה שניה:
"כובע, היה לאניה!"

5. מיד הוא קופץ מראשי לים
ואני מפליגה בו בכל העולם,
לאיים רחוקים, לארץ זרה,
נוסעת הלון וחזרה,
ורואה ערים והרבה אנשים,
פרסים והודים וכוסים,
ואיש לא יבין, ואיש לא ידע,
כי נוסעת בים ילדה לבדה.

6. ואם יהיה לי בים עצוב,
אומר לו: "כובע, הביתה טוב!"
ואבוא לביתי. ומכל המדינות
לכל חברי אביא מתנות.

7. ומסביבי ישובו חברים
ואני אספר להם סיפורים,
ואיש לא יעז להגיד לי עכשיו:
"שוב היא בודה סיפורי כזב!"

8. כל הימים, כל הימים
תולמת אני על כובע קסמים,
אבל איפה, אבל אי בזה
אפטר להטיג כובע כזה?
את אבא ואמא לא אטאל,
כי הגדולים לא יבינו כלל.

**עם אידיאלים
לא הולכים למכולת**

**פראיירים לא מתים,
רק מתחלפים**

**אכול ושתה
כי מחר תמות**

"האם יש לנו זכות לחנך את הנוער לערכים מחייבים? מה מקנה לדור המבוגרים את הזכות לכון, באמצעות החינוך, את דרכו ולקבוע את דפוסי חייו של הדור הצעיר? לפיכך עלינו לשאול אם ישנם ערכים מוחלטים שסמכותם אינה מותנית ע"י תנאים חברתיים חולפים או ע"י הווה וחווייה סובייקטיבית? מהו מקורם של ערכים אלה? ומהו הבסיס או הנימוק העיוני לתוקפם האוניברסלי?"
(א.פ. קליינברגר)

חרצ בשמאל
האדם במרכז!

קידוב
לר תצטין

נספח 3

אגואיסטיות

אכפתיות

לחיות את הרגע

אחריות חברתית

לדאוג רק לעצמך

כסף זה מה שחשוב

רצינות

אין אמת בעולם

חשיבה עמוקה
על העתיד

חזון הוא המרכיב
המשמעותי לאדם ולחברה

חלומות הם
חסרי משמעות

ההצלחה הפרטים
שלך זה מה שחשוב

יש לחיות
חיים ערכיים

ערכים זה פאסה

סוף העולם / אביב גפן

ילד סינטתי כפי מול מסך שדולק
מסתכל על הרחוב איך הוא ריק
כבר עזבתי איך לשחק
מגיפה אורבת לנו בכל מינה
מחכה שנגחטא במגע
כבר עזבתי מה זאת ארבה

סוף העולם, סוף העולם...

אז תיקח את הכדור שיעף אותך
הרחק מסאן
בסוף ימצאו אותך מת
יתכן שהיית שותק
אם מתים רק יכלו לדבר מה היית אומר
היית צועק לסלם
תסתכלו זהו סוף העולם

סוף העולם, סוף העולם...

אל תעזבי שאמרתי לך
אל תעזבי
שזה כל ידוע מראש
אם סאן להעביר את הזמן

אל תעזבי שאהבת אותי
אל תעזבי
עושים שטגלים בעוקים
הענקתי לך כמו עושים

סוף העולם, סוף העולם
זה התחיל כשהפסקנו לחלום
כשהפסקנו כבר לקוות
זהו סוף העולם, סוף העולם
זה התחיל כשהפסקנו לחלום
כשהפסקנו כבר לקוות

תוכנית ברק למלחמה בהשתלטות מצה"ל

ברק ובכירים במערכת הביטחון מגבשים שורה של הצעות חוק שינסו להקטין את התופעה:
משתמטים לא יקבלו רישיון נהיגה, לא יוכלו לשמש כרופאים, לא יועסקו במשרדי ממשלה

עמיר רפפורט - 6/9/2007

עשרות קצינים מאגף משאבי
האנוש (אמ"ש) ומהפרקליטות
הצבאית. עיקר עבודתם הוא
גיבוש טיטות להצעות חוק
שיקשו על המשתמטים בחייהם
האזרחיים. ■

עד כמה שניתן את חייהם של אלה
הבוכרים שלא להתגייס. מי
שעומד מאחורי הצעות החוק הללו
הם שר הביטחון אהוד ברק
ובכירים אחרים בצה"ל. על
התוכנית שוקדים כבר זמן רב

החזית החדשה שפתח צה"ל
בשבועות האחרונים נגד
המשתמטים הולכת ומתחממת.
ההצהרות והאיזמים יהפכו
כנראה בקרוב לחוקים
שמטרתם העיקרית להקשות

הצעת חוק: לא לממן משתמטים

ח"כ חסון יזם חוק לפיו המדינה לא תורשה לממן אירועים בהשתתפות אמנים שהשתמטו משירות בצה"ל

אריק בנדר - 5/9/2007

בעוד הוויכוח הציבורי הסוער סביב סוגיית המשתמטים מהשירות הצבאי נמשך, הוגשה הבוקר למזכירות הכנסת הצעת חוק חדשה, שאם תאושר תאסור על מימון מופעים ציבוריים בהם נוטלים חלק אמנים שלא שירתו בצה"ל. "סלבריטאים שהשתמטו הופכים למודל חיקוי לנוער ותורמים תרומה מכרעת

לתופעה", כתב יוזם ההצעה, ח"כ ישראל חסון מיראל ביתנו.

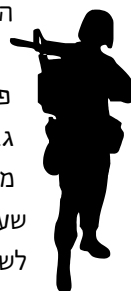
חיילים שקיבלו צל"ש ירצו בפני מועמדים לגיוס

בניסיון להגביר את המוטיבציה בקרב המועמדים לגיוס משגר צה"ל חיילים מצטיינים שירצו בפני תלמידי י"א. "כשלוחם מדבר אל התלמידים בגובה העיניים ומשתף אותם בחוויות האישיות שלו, יש לכך השפעה על התלמידים", אמר ל-ynet מפקד מערך מגן בחיל החינוך

חנן גרינברג - 6/9/2007

מורשת קרב, פנים אל פנים: בצה"ל הוחלט לשלב חיילים מצטיינים שזכו בצל"שים ובעיטורים בתוכניות הכנה לצה"ל שמתקיימות בכיתות י"א בבתי הספר. הרצאות ניסיוניות מסוג זה כבר נערכו במספר בתי ספר, ולאור ההצלחה נראה כי כבר בקרוב יוקם צוות של כמה עשרות חיילים שיספרו למתגייסים העתידיים על שירותם. "כאשר לוחם מספר לתלמידים את מה שעבר בצבא, הוא מדבר אליהם בגובה העיניים ומשתף אותם בחוויות האישיות שלו. יש לכך השפעה על התלמידים", אמר ל-ynet מפקד מערך מגן בחיל החינוך, אלוף משנה גולן בר לוי. "ההרצאות הינן חלק מתוכנית רחבה של הכנה לצה"ל, הכוללת גם שותפות הדוקה יותר עם משרד החינוך, ראשי רשויות ומנהלים בבתי ספר". פרט לחיילים שזכו לעיטורי גבורה שונים, במערך ההסברה משתתפים גם חיילים מצטיינים שעברו כברת דרך ארוכה על מנת לשרת בצה"ל - למשל כאלו הסובלים מנכויות פיזיות ולמרות הכל משרתים בצבא. מטרתה של תוכנית ההכנה הוא לפעול לגידול בשיעורי הגיוס,

ולדאוג שהמתגייסים יבצעו שירות משמעותי במערכים חשובים של הצבא. בהערכת מצב שנערכה באגף משאבי אנוש הוחלט להתמקד בבתי ספר "שבהם ישנה אווירה שאינה מעודדת גיוס, ושניכר כי לרבים מהתלמידים ישנה התלבטות באשר לגיוס. במהלך התוכנית ישנה התמקדות רבה סביב הקשר עם התלמידים כבר בכיתה י"א - עוד לפני התייצבותם הראשונה בלשכת הגיוס - כדי להבהיר להם את החשיבות של צעד זה".

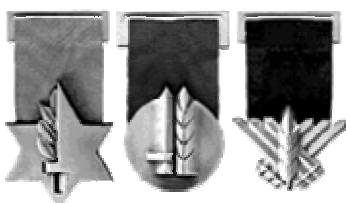

הפחד מאיתנו

ריבוי צל"שים מעיד על תקלות. חן קוטס-בר על הלוחמים שמפחדים לא מהטיל, אלא מההנהגה

30/8/2007

שיעמדו שם ביום ראשון בערב, הם לא אלה שהשתנו. אלה אנחנו שהשתנינו, הם רק אלה ששמלמים את המחיר. הם המיעוט שכן התגייס. הם אלה שעמדו בשמירה,

כשאנחנו ראינו עוד גמר של "כוכב נולד" וסימסמנו במרץ. הם אלה שנאבקו, כשהמנהיגים שאנחנו בחרנו החליטו לא להסתער קדימה ולהמתין. פעם קראנו להם "גיבורי התהילה". היום כבר לא עושים להם כבוד כשהם מגיעים בכומתה החומה או האדומה הביתה. אף אחד לא קם בשבילם ברכבת. אפילו כשהם מקבלים עיטור, מסבירים להם שלא, הם לא באמת גיבורים. הם גיבורי כאילו. גיבורי פופקורן. גיבורים אינטרנטיים. חיקוי של מה שהיה. פחות של גבורה.

קצינים צעירים שהיו בוגרי תיכון, ועכשיו הם "בוגרי מלחמה". מלחמת לבנון השנייה. היש לא מכפר על האין. החדש לא ימלא את הישן. הגבורה, כמו הזמן, לא תרפא אצלם דבר. היא

תסנוור את הקנאים, אבל לא תקל על בעליה. בשבילים היא תהיה בעיקר משא כבד. לובשי חול וחגור וכבדי נעליים, כתב פעם אלתרמן על "מגש הכסף". השתנינו מאז, נכון. אנחנו חברה אחרת. הלומה, אטומה, עסוקה בהלקאה עצמית. צינית. כבר לא ציונית. יש משתמטים. עוד יבוא היום שבו יגיעו חיילים לבקו"ם ויקבלו צל"ש רק על אי השתמטות. גיבורי תרבות הם משתמטי "כוכב נולד".

ג'קו ומרינה נושאים את עיטור הכוכב העולה המשתמט בגאווה. אבל הדם שנשפך שם בקיץ לפני שנה, הוא אותו הדם. הבחורים

איך נפלו גיבורים. מה יעבור בראש הלוחמים שיעמדו על הבמה בהיכל התרבות ביום ראשון בערב? גבורה, מסתבר, היא מושג יחסי. אחד ממקבלי העיטורים סיפר שפנה לבני משפחתו של החייל ההרוג שחילץ, וביקש שילוו אותו לטקס. כלה אבלה ביום חתונתה, חשבתי לעצמי. העיטור, אמר להם, הוא שלי ושלכם. חצי חצי. כאילו מדובר בתפוז שאפשר לחצות אותו ולחלק לשניים.

אבל הגבורה לא מנחמת. אין נחמה בגבורה, הסכים גם הוא. טעמה מר כשהוא נמהל בטעמים של אלה שלא חזרו. באלה שחזרו אחרת. פצועים. בגוף ובנפש. אנשים בני 19, 20 ו-21,

תוכנית הכוכבים של משוחררי צה"ל

שירתת בקרבי? סיימת קורס מ"כים בהצלחה? ביצעת פעילות מבצעית ענפה? עמדת בזמנים? ל-ynet נודע כי על-פי תוכנית חדשה של ראש אגף כח אדם בצה"ל, האלוף אלעזר שטרן, תזכה לדירוג כוכבים גבוה, ובהתאם לכך לתגמולים מהצבא והמדינה. מי שהתנהגותו במהלך השירות לא תניח את הדעת יזכה לדירוג נמוך במיוחד. מלחמת הכוכבים

חנן גרינברג - 9/5/2007

המצפים לבונוסים כספיים גבוהים נכונה אכזבה, שכן מדובר בתגמולים בדמות קורסים יוקרתיים ובמלגות שונות שיסייעו להם באזרחות. ■

השירות שלהם. לכל משתחרר ייקבע דירוג כוכבים על-פי השירות הצבאי שביצע, והוא יתוגמל בהתאם לכך - הן בתוך הצבא והן מחוצה לו. לכל

פרסום ראשון: ראש אגף משאבי אנוש בצה"ל, האלוף אלעזר שטרן, יוזם תוכנית חדשה שנועדה לסווג את החיילים המשתחררים על-פי מאפייני

דור שלם אומר: אל תטעו בנו

מעבר לאסטרטגיות, ההצהרות ומאזני הכוחות, הישיר אתמול עם ישראל את מבטו מבעד לדמעות ולאובדן, ואמר לאויב: אתם לא תעברו

אפי איתם 3/9/2007

צריך הנבט הזה כדי שייתן את פירותיו ביום מבחן. מודעה מדברים אצלנו הרבה על משתמטים ועל השתמטות ואני חושב שבמעמד של אתמול הייתה אמירה של

עם, של צבא ושל דור שלם שאומר "הננו". אל תטעו בנו כמו שאולי נטיתם לטעות בדור '67 (אספרסו) ובדור '73 (דיסקוטקים) ובדור שלום הגליל (יורדים מן הארץ). אל תטעו בנו, אומרים לנו נערינו הגיבורים עמוק בליבנו. וביום פקודה, בוער בנו לפיד הגבורה. ■

ובדרך הוא עובר דרך פסגות הלחימה כולן. זו איננה גבורה פואטית, רחוקה, חמורת סבר ומתנשאת. זוהי גבורה שיש לה פנים ושמות, עיניים טובות וחיוך תמים, ומעל לכל איזו מן מבוכה של מה בסך הכול עשינו? הרי זה מה שציפיתם מאיתנו, זה מה שלימדתם אותנו, גבורה צנועה שעומדת במבחן עליון של רעות שנחצבת ונצרבת באש המלחמה. ומעבר לגבם של הלוחמים ראיתי את ההורים שלהם שאת חלקם אני מכיר אישית, את הבתים שלהם שטיפחו וגידלו את האנשים הצעירים והנפלאים האלו ואני יודע כמה עמל יום יומי של עשייה וטיפול ואהבה

דור בא ודור הולך ולפיד הגבורה היהודית לעולם לא יכבה. אתמול, כשציפיתי עם בניי ונכדיי בטקס חלוקת אותות הגבורה הרגשתי פתאום שאנחנו הדור שלי, דור לוחמי מלחמת יום הכיפורים ומפקדי מלחמת שלום הגליל הראשונה, מעבירים את לפיד האחריות על ביטחונה של ישראל לדור הבנים שלנו. דור שקם ונתגלה במלוא עצמתו במלחמה האחרונה. הרגשתי שיש לנו על מי לסמוך ושהלפיד הזה אחוז איתן, נטוע עמוק בשרשרת הגבורה המתחדשת שלנו מטרומפלדור בואך רועי קליין

"אתם תשיבו למשתמטים: 'השפילו מבטכם'"

בטקס הענקת צל"שים לגיבורי מלחמת לבנון ה-2 ציין הרמטכ"ל את מסירות הנפש של חיילי צה"ל, "שנשאו בעול מתוך תחושת שליחות". ברק: "אם יעמידו אותנו במבחן אתם ההוכחה לכוחנו"

פליקס פריש - 3/9/2007

אומץ לב מנהיגות ומסירות נפש.

הוא שלח מסר ברור לבני הנוער שמנסים להתחמק מחובתם הלאומית ואמר: "כאן, באולם הזה, נוכחים טובי בניה

של הארץ הזאת, השאור שבעיסה. כל מי שנדמה היה לו כי הדור הולך

ופוחת, יישא נא עיניו הערב אל ההיכל הזה. אתם וגבורתכם תשיבו למשתמטים: 'השפילו מבטכם'."

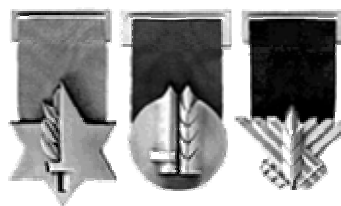
"כאן יושב מיטב הנוער. כאן על הבמה הזאת, בערב הזה, תמצאו את הדמויות לחיקוי", המשיך אשכנזי. "הם גיבורי העם והארץ, אלה הם מובחרי העם. לצערנו, לא כל אלה שרצינו להוקיר להם תודה, לטפוח להם על השכם, לחבק ולאהוב, נמצאים עמנו כאן הערב."

בצדקת הדרך, את הנכונות להקרבה, את אותו אומץ הלב שהוביל אותם לאותן החזיתות. בני המשפחות, הורים, רעיות בנים בנות, עיטורי העוז והצלשים הם שלכם. עיטורים

אלה עשויים מדמעות, של גאווה, אך גם של כאב. שאו אותם בגאווה גדולה. מי ייתן ונהיה ראויים לקורבנם."

"מעשי הגבורה והמסירות צפו במהלך המלחמה" אשכנזי ציין את המסירות והגבורה של הלוחמים שפעלו מתוך שליחות. "אני נרגש להוקיר חבורה שהיא כעמוד האש שלפני המחנה. על כפותיכם

נשאתם את העול בצנעה מתוך שליחות ויצרתם מורשת שנספר מדור לדור", אמר

הרמטכ"ל. "במלחמה צפו מעשי גבורה, בהם הראו לוחמי צה"ל

בהיכל התרבות בתל-אביב נערך אמש טקס הענקת העיטורים והציונים לשבח לחיילי וליחידות צה"ל שלחמו במלחמת לבנון השנייה.

הרמטכ"ל גבי אשכנזי נשא דברים בטקס והדגיש את הכרת התודה שחייבת המדינה ללוחמים. "כל מי שנדמה לו כי הדור הולך ופוחת, יישא עיניו אל האולם הזה. כאן יושב מיטב הנוער, כאן תמצאו דמויות לחיקוי, אלה הם מובחרי העם", אמר אשכנזי. "לצערנו, לא כל אלה שרצינו להוקיר להם תודה נמצאים עימנו כאן. ארבעה לא זכו להגיע למעמד ואנו לא זכינו לכבדם."

לדברי אשכנזי, "לתהילתם של הבנים ראויים אתם, בני המשפחות, מכם למדו לאהוב את הארץ אהבה עזה כל כך שהיו מוכנים לשלם מחיר כה

כבד למען הגנתה. בביתכם שמעו ולמדו את האמונה

... "ראי אדמה כי היינו בזבזנים עד מאד" כתב המשורר שאול טרשניחובסקי בתל אביב בשנת 1938. הוא קונן על כך שבחיק האדמה בארץ ישראל אנחנו טומנים פעם אחר פעם אנשים צעירים בשיא לבלובם. מותם של אנשים צעירים הוא בזבז נורא, זועק. אבל לא פחות נורא התחושה שכבר שנים רבות מדינת ישראל מבזבזת באופן נפשע, לא רק את חיי בניה, אלא גם את הנס שאירע לה, את ההזדמנות הגדולה והנדירה שהעניקה לה ההיסטוריה, את ההזדמנות ליצור פה מדינה מתוקנת, נאורה, דמוקרטית, שתנהג לפי ערכים יהודיים ואוניברסליים; מדינה שתהיה בית לאומי ומקלט, אבל לא רק מקלט, אלא מקום שייתן משמעות חדשה לקיום היהודי, מדינה שחלק חשוב ומהותי מזהותה היהודית, מהאנוס היהודי שלה, יהיה יחס של שוויון מלא וכבוד לאזרחיה הלא יהודיים.

וראו מה קרה. ראו מה קרה לארץ הצעירה, הנועזת, מלאת הלהט והנשמה שהיתה פה, ואיד, כמו בתהליך של הזדקנות מואצת, זינקה ישראל משלב הינקות והילדות והנעורים, אל מצב קבוע של נרגנות, רפיון ותחושת חמיצות.

איך זה קרה? מתי איבדנו אפילו את התקווה שאי פעם נוכל לחיות חיים אחרים טובים יותר... ואני שואל אתכם: איך ייתכן שעם בעל כוחות יצירה, התחדשות וחיות כמו העם שלנו, עם שידע לקומם עצמו מהאפר פעם אחר פעם, מוצא את עצמו כיום, דווקא כשיש לו כוח צבאי גדול כל כך, במצב של רפיסות וחוסר אונים כאלה, במצב שבו הוא שוב קורבן, אבל הפעם בעיקר קורבן של עצמו, של חרדותיו, של חוסר הראות שלו.

מתי רה"מ עשה מהלך שיש בכוחו לפתוח לישראלים אופק חדש? אחד הדברים הקשים שחידדה המלחמה האחרונה הוא התחושה שבימים האלה אין מלך בישראל, שההנהגה שלנו חלולה. ההנהגה הצבאית והמדינית שלנו חלולה. אני אפילו לא מדבר כעת על המחזלים הגלויים לעין של ניהול המלחמה, של הפקרת העורף, גם לא על השחיתויות הגדולות והקטנות. אני מדבר על כך שהאנשים שמנהיגים את ישראל כיום אינם מסוגלים לחבר את הישראלים אל זהותם. ובדואי לא אל החלקים הבריאים והמחיים והמפרים של הזהות הזאת, לאותם חלקי זהות וזיכרון וערכים מכוננים שייתנו לנו תקווה וכוח, שיהיו נוגדנים להיחלשות של הערבות ההדדית, של הזיקה לארץ, שיעניקו משמעות כלשהי למאבק הקיום המתיש והמייאש.

התכנים העיקריים שהנהגת ישראל כיום ממלאת בהם את קליפת שלטונה הם בעיקר תכנים של חרדות והפחדות, של מקסם הכוח, קריצת הקומבינה, של תגרנות בכל היקר לנו. במובן הזה הם אינם מנהיגים של ממש, בודאי הם אינם מנהיגים של עם במצב כל כך מסובך ותועה דרך זקוק לו. לפעמים נדמה שתיבת התהודה של חשיבתם, של זיכרונם ההיסטורי, של החזון שלהם, של מה שבאמת אכפת להם מתקיימת אך ורק בחלל הזעיר שבין שתי כותרות בעיתון או בין שתי חקירות של היתעץ המשפטי לממשלה.

הביטוי באלה שמנהיגים אותנו. לא בכלום כמובן, אבל ברבים מדי מתוכם. ראו את דרך פעולתם המבוהלת, החשדנית, המיוזעת. את ההתנהלות שלהם, הפרקליטית והנכלולית. הרי מגוחך אפילו לקוות שמהם תצא תורה, שמהם יגיח פתאום איזשהו חזון או אפילו סתם רעיון מקורי, יצירתי באמת, נועז בעל מעוף. מתי היתה הפעם האחרונה שראש הממשלה הגה או עשה מהלך שיש בכוחו לפתוח לישראלים אופק אחד חדש, עתיד טוב יותר? מתי הוא יזם מהלך חברתי או תרבותי או ערכי, ולא רק הגיב בתזזיתיות למהלכים שכפו עליו אחרים?...

...מן המקום שבו אני עומד כעת, אני מבקש, קורא לכל מי שמקשיב, לצעירים שחזרו מן המלחמה, שיודעים שהם אלה שיידרשו לשלם את מחירה של המלחמה הבאה, לאנשי ימין ושמאל, לחילונים, לדתיים, עצרו לרגע אחד, הביטו בשפת התהום. חשבו כמה אנו קרובים לאבד את מה שיצרנו כאן. שאלו את עצמכם אם לא הגיע הזמן להתעשת, לצאת מהשיתוק הזה, לתבוע לעצמנו סוף סוף את החיים שאנו ראוים לחיותם".

דוד גרוסמן יא' חשון התשס"ז נאום בטקס לזכר רצח רבין (אחרי מלחמת לבנון השנייה, בה נהרג בנו של גרוסמן - אורי)

...

↑ מטרת הפעולה:

החניכים יהיו בעלי חזון
החניכים יצרו קבוצה הפועלת מתוך חזון ולמענו

k מבנה הפעולה:

1. המחשה כי בטבעו האדם הוא בעל חזון וחלום.
2. תזכורת - מהחורבן חסרה לנו "הנשמה" של הדברים - החזון לא ברור.
3. מודעות לסכנת הציניות.
4. חשיבה על דרכי התמודדות ויצירת חברה בעלת חזון כוחה של קבוצה, לימוד קבוע, עידוד חלומות, עיסוק בפרטים הקטנים.

g מהלך הפעולה:

1. המחשה כי בטבעו האדם הוא בעל חזון וחלום.

תופסים קו- תחרות בין שתי קבוצות. נציג מקבוצה מקבל כרטיסיה עם שם של אגדת ילדים (נספח 1), עליו לצייר רמזים כך שחבריו לקבוצה יבינו כמה שיותר מהר באיזו אגדה מדובר. התחרות יכולה להתנהל כך שיש לכל קבוצה חצי דקה לנחש את האגדה, או כמה אגדות הם מצליחים לנחש בשתי דקות.
| | בשבת ניתן לערוך את התחרות ע"י פנטומימה של שמות האגדות.

👉 דיון 👈

- לאחר התחרות פורשים את שמות האגדות על הרצפה ועורכים דיון.
- ← למה באגדה שגורם לנו להתחבר אליה?
 - ← מה נחשב ספר טוב או סרט טוב?
 - ← איך נתייחס לסרט שבסופו הרעים ניצחו (הילד נפטר, זוג האוהבים לא הסתדר וכו').

האגדה חושפת אותנו לעולם חלומי שהכל אפשרי בו. יש בכל אדם את השאיפה, הפנטזיות שהכל אפשרי בהן והאגדה נותנת לנו להאמין שזה יכול לקרות (כן, סינדרלה תתחתן עם הנסיך! כן, עמי ותמי ינצחו את המכשפה! כן, פיטר פן עף! וכו'). במשך התבגרותנו הרגש הזה נשחק ונעלם כי המציאות אפורה ומאכזבת. כשסרט או סיפור לא נגמר ב-"happy end" אנחנו מתעצבנים ומרגישים ש"זה לא אמור להיות ככה". אנחנו רוצים לחזור להאמין שהכל אפשרי, שהחומר לא ניצח את הרוח, שבסוף החלום מתגשם.

האדם מטבעו הוא בעל חזון, בעל שאיפה, מאמין שאפשר לממש את הרצונות. בגלל זה אנחנו מתחברים לאגדות בילדותינו, ולסרטים עם סוף טוב (או הארי פוטר...) בגיל מבוגר יותר. יש בנו חלק שלא נכנע למציאות, חלק שהמסר של ירושלים "גיא חזיון" עדיין מפעם בו.

"מי שאין נפשו משוטטת במרחבים, מי שאינו דורש את אור האמת והטוב בכל לבבו, איננו סובל הריסות רוחניות, אבל אין לו גם כן בנינים עצמיים. הוא חוסה בצלם של הבניינים הטבעיים, כמו השפנים שהסלעים הם מחסה להם. אבל האדם, מי שנשמת אדם בקרבו נשמתו לא תוכל לחסות כי אם בבניינים שהוא בונה בעמלו הרוחני, שאיננו פוסק תמיד עבודתו הוריוה"

(אורות הקודש ב', שי"ד)

נשמת האדם מובילה אותו להיות יוצר, לפעול, לעמול, להאמין שאפשר לעשות יותר טוב, ולא להסתפק בצל של המציאות החומרים הקיימת.

- ← אז למה אנחנו לא חיים את החזון באופן קבוע?
- ← למה אנחנו צריכים את האגדות והסרטים כדי לעורר בנו את האמונה בחלום?
- ← מה יש בחיים "הרגילים" שלנו שהחזון לא משתלב איתם?

2. תזכורת - מהחורבן חסרה לנו "הנשמה" של הדברים - החזון לא ברור. הקראת הקטע "פתקים עם לב אדם" (נספח 2).

דיון

- ← האם התחושה הזו מוכרת לנו?
- ← אלו דברים ריגשו אותנו, נגעו בנו, ועכשיו אנחנו חושבים שזה ילדותי ולא נותנים לעצמנו להיפתח ולהתרגש?
- ← מה מונע מאיתנו שיש סיכוי שהבקשות שלנו יתמלאו? שיש מציאות טובה יותר שמחכה לנו מעבר לפינה?

הכותל מהווה לנו תזכורת לחזון, לזה שיש עתיד טוב יותר שמצפה לנו, ושיש יכולת לחיות את החלום ולהגשים אותו, כפי שייצגה ירושלים. אם נהיה מספיק פתוחים לזה - ירושלים תצליח לעורר בנו את החלום הטבעי הזה שטמון בנו. מה סוגר אותנו? מה סותם אותנו מלהיות פתוחים ולאפשר לטבעיות של החזון להוביל אותנו?

3. מודעות לסכנת הציניות

הצגת הסיפור "כוכבי ים" בשיתוף החניכים. מקריאים את הסיפור וחניכים משתלבים בהצגה תוך כדי ההקראה לפי הנחיות המדריך (כדאי מאוד להביא אביזרים מתאימים ולהלביש את החניכים לפי התפקידים שאתם נותנים להם חבר, מקומי, כוכבי ים...).

חבר שלנו הלך על חוף נאוש במקסיקו השעת השקיעה.
כאשר טייל להנאתו ראה אדם המוחק. כאשר קרה אליו, ההחין שהמקומי
גוזן לקרקס, מרים משהו וזורק לים. הוא חזר על כך פעמים אחדות
כאשר החבר שלנו קרה עוד יותר הוא ראה איש אוסף כוכבי ים שנשטפו אל החוף
ומחזירים לים. החבר שלנו עמד נבוכ, הוא הגיע אל אותו אדם ואמר:
"ערה טובה חבד, תהיתי מה אתה עושה?"
"אני מחזיר את כוכבי הים החזרה לים. עכשיו יש שפל, וכל הכוכבים
נשטפו אל החוף, אם הם ישאח כאן הם ימותו מחוסר חמצן"
"אני מבין" גיחך החבר שלנו, "אבל הוודאי יש אלפי כוכבים על החוף הזה, לא

תוכל להחזיר את כולך, הק רהיך מדי, והודאי זה קורה מאות אלפי חוקים אחרים.
האם אתה מהין שאין טעם הכק?"

מפסיקים כאן את ההצגה ושואלים:

מה עושה לנו יחס כזה?

כיצד אנחנו מגיבים כשאנחנו רוצים לעשות משהו שאנחנו

מאמינים בו, והסביבה צוחקת עלינו ומרפה את ידינו?

איך משפיעה עלינו הציניות?

מקריאים שוב (או מציגים בשנית עם החניכים) מהתחלת הקטע עם הסיום- איך התמודד
המקומי עם הציניות?

המקומי חייק, והמשיק להדיק כוכבי ים ולהחזיר אותם לים, הוא הדיק כוכב
אחד, השליק לים ואמר:
"אתה מהין, עבדור הכוכב הבודד הזה, זה משנה מאוד".

פריסת שלטים בצורת תרשים זרימה (נספח 3) עד כה ראינו שהחלום והחזון טבעיים לאדם, שירושלים המחישה
לנו כיצד אפשר וצריך לחיות חיי חזון, שהחומר מהווה סכנה גדולה לחיי החלום, שמחורבן הבית החזון היטשטש ולכן
החברה מתפוררת כי אין לה שאיפות.
עכשיו אנחנו נחשפים לגורם משמעותי נוסף שמפריע לנו לחיות חיי חזון: הציניות!

החבר מהסיפור "כוכבי ים" היה ציני כלפי המעשה האידיאליסטי של המקומי. הוא לא עודד אותו אלא, להיפך
ייבש אותו".

מהי ציניות?

מוסיפים לתרשים הזרימה את השלטים התלהבות-ציניות, להבה-צינה.

לאדם מתלהב יש להבה שבוערת בתוכו, יש חלום שמדבר אליו, יש חזון שהוא רוצה לממש, יש לו אש בעיניים.
הציניות מקררת, שופכת מים צוננים על הלהבה של האדם ומכבה אותה.

הציניות אומרת לחולם:

בשביל מה?

בלאו הכי לא תצליח...

למה אתה פראיר?

תתבגר כבר...

הצינים הם הסכנה הגדולה של חיי החזון. הם אחד המוקשים בדרכ לגילוי שלנו את החזון שטמון בנו, לחזרה לחיים
של חלימה ושאיפה, ולבניין ירושלים גיא חזון.

ציניות מוגדרת במילון "זילזול"- הציני מזלזל בכל מה שהוא לא ממשי וחומרי. באהבה, ברגשות, באמונה, בחלומות,
בשאיפות...

כשיש חברה צינית (כמו החברה שלנו כיום...), קשה מאוד לגלות את נקודת החלום שבנו. קשה להאמין בחזון
ולצעוד אליו. הכי קל ומתבקש זה לומר: "וואלה, אתה צודק. באמת אין טעם שאמשיך להחזיר את כוכבי הים למים.
זה בלאו הכי לא משמעותי. בוא נלך לשתות קפה ולראות סרט טוב יחד. שהכוכבים ימותו, כבר לא אכפת לי..."

4. חשיבה על דרכי התמודדות ויצירת חברה בעלת חזון - כוחה של קבוצה, לימוד קבוע, עידוד חלומות, עיסוק בפרטים הקטנים.

אנחנו, שמבינים את חשיבות החזון, ורוצים בבנייה של ירושלים והחזרת חיי החלום והשאיפה לעם ישראל ולעולם כולו, לא מוכנים להיכנע לחומר, לטישטוש, לציניות - אז מה עושים?

כוחה של קבוצה

משחק הפרה- כל אחד מקבל פתק עם שני שמות של חיות (פרה ועוד חיה כלשהי, לכל אחד אחרת). עומדים במעגל בידיים שלובות אחד בשני. המדריך אומר שם של חיה ומי שחיה זו כתובה בפתק שלו מנסה להתיישב כשהשאר עומדים. כשנגיד "פרה" כולם יתיישבו ויצליחו כי אין התנגדות מצד הקבוצה. טובים השניים- שני חניכים מתנדבים, מרימים כל אחד לבד ערימת כיסאות (או קופסאות שימורים, או כל דבר כבד אחר). סופרים כמה כל אחד מהם הצליח להרים. בשלב שני שני החניכים יחד מרימים את ערימת הכיסאות (או מה שהם הרימו בפעם הקודמת), וסופרים כמה הם הצליחו להרים יחד. בדרכי הכמות שמצליחים להרים יחד גדולה יותר מהחיבור של הכמות ששניהם הרימו, כל אחד בנפרד.

כשיש קבוצה שמתנגדת לנו, כמו התרבות והחברה כיום, מאוד קשה לפעול נגד הזרם. אנחנו צריכים ליצור קבוצה אחרת, חברה אחרת שבה אין חשיבות רק לחומר, ואין ציניות, ואנחנו יכולים להיות מי שבאמת מתאים לנו- בעלי חזון. לקבוצה יש יותר כח מאשר לפרטים שלה. כשעושים משהו יחד זה יותר חזק ויותר משמעותי מאשר כאשר כל אחד עושה בנפרד. אם נהיה קבוצה חולמת- נצליח הרבה יותר. השלב הראשון- בניית קבוצה חזקה ומגובשת שרוצה לפתח בקרבה חזון.

לימוד קבע

פורסים את הכתבות בנושא ההשתמטות מהפעולה הקודמת (היינו כחולמים - נספח 5). ראינו שיש שתי דרכים להתמודדות עם טישטוש החזון וחוסר ההירתמות להשקיע בשבילו. הבנו שהמלחמה במגרש של החומר ("שווה לך להתגייס"), לא יעילה ולא אמיתית.

כדי להחזיר את החזון עלינו ללמוד, וללמוד הרבה. עלינו להעמיק בחשיבות החלום, ביכולת שלו להוביל את החיים, בכך שהחלום לא סותר את המציאות אלא מגביה אותה ומעשיר אותה. בירושלים צריך ללמוד על ירושלים, על תפקידה, על משמעותה, להרגיש את חסרונה כל הזמן. צריך ללמוד להאמין בעם ישראל, בעצמנו, צריך ללמוד. השלב השני- ללמוד יחד תורה באופן קבוע.

עידוד חלומות

חלוקת קטע לחניכים

"כן הם כינו אותי משוגע. ובכן שער בנפשו שהגדירות ההידורות והאזינוס ההידורים צודקים, אדם המקדיש את ח"ו לעפ"פונים אי אפשר שאין בו גרעין של טירוף. אלא שהכל עניין של פיוש- יש המכנים זאת "גרעין של טירוף" ואחרים מגדירים זאת "ניצוץ של קדושה". לעיתים קשה להבחין בין השניים, אך אם אוהב אתה מ'שהו או מ'שהו באמת ובתמים, הקדיש לו את כל אשר לך ואת כל אשר בכך, ולכל השאר הנח..."

(יומן גארי' עפ"פונים)

השלב השלישי- עידוד חלומות. יצירת מצב שבקבוצה שלנו, מתוך הלימוד המשותף והחזרת החזון, אנחנו מעודדים חלומות. אנחנו לא רואים בבעלי חזון "גרעין של טירוף" אלא "ניצוץ של קדושה".
אנחנו שמחים ביוזמות של חברים שלנו (ושל עצמנו), אנחנו מתייחסים לזה ברצינות, אנחנו מקדישים זמן קבוע לחשיבה אידיאליסטית על מה אנחנו רוצים שיהיה ואיך אפשר לקדם ולשפר (בכל תחום שתבחרו).
כזכור, החזון קיים בכל אחד מאיתנו, רק צריך לאפשר לו להתבטא ולפרוח, רק לא לחסום ולא לצנן...

עיסוק בפרטים הקטנים

  לימוד

”גדולים החולמים חלומות גדולים הופכים החלומות למציאות
גדולים העוסקים במעשים קטנים הופכים המעשים לגדולים,
ברם, קטנים החולמים על גדולות ואינם עוסקים אפילו בקטנות,
מבלי עולם הם, שכן החלומות נשארים בחלום,
הקטנים בקטנותם והעולם- תוהו ובוהו”
(הרב נריה)

כדי להצליח עלינו להיות מוכנים "לעסוק בקטנות". אם נהיה אנשים גדולים, מתוך הלימוד ומתוך החלימה שלנו, נצליח להפוך כל מעשה לגדול.
מי שרק חולם, אבל לא מוכן להזיע ולעסוק בפרטים הקטנים כדי שחזונו יתגשם משאיר תוהו ובוהו בעולם.

שלב רביעי- מאמץ, זיעה, השקעה, מחשבה על כל הפרטים הקטנים שיעזרו לנו להתקרב לחזון שלנו. נכונות לעשות, מסירות נפש, התמדה והקרבה, לא לחכות שמישהו אחר יזע במקומנו.

חשוב מאוד לרדת עם החניכים לפסים מעשיים ולהחלטות יישומיות. הם מספיק גדולים כדי להצליח להיות תשובה הולמת לח"י החומר שמונעים מירושלים לחזור להיות "גיא חזיון".

ויהי רצון שיקויים בנו

”בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים” (תהילים קכו)

נספחים

נספח 1

עמי וְתמי שלום שלום . תהיה תהיה	כיפה אדומה שלום שלום . תהיה תהיה
הברווזון המכוער שלום שלום . תהיה תהיה	פיטר פן שלום שלום . תהיה תהיה
סינדלרה שלום שלום . תהיה תהיה	פינוקיו שלום שלום . תהיה תהיה
שילגיה שלום שלום . תהיה תהיה	זהבה ושלושת הדובים שלום שלום . תהיה תהיה

פגרים עם 2 אדם / אבינועם היול. חזרים גרליזים

הוא הניע עם הכומה חנוכה עליו. ההרגשה נכונה. הייא אחרי מנהל, עוד יום ליד
הבית. בעצם הם... מוזן הפסקה לספור. כמו אמר. כמו מחר.
הוא הוציא דף ועל. אחרי כך כבד את את. מרגל. מרגל. מרגל. שוב. ישר את
הכומה וחיסל מרגל להטמין בו את הפתח. כל-כך הונה קרוע דיבורים, וחשי לב שנתפסו
לצורה אלוהי

זה מה שהוא יודע, אין לו משהו אחר.

הוא מצא למעלה, אבל אחד ממעלה. מקום פניו. זרועות.

הוא לא נאמר, אלא צריך, כי... וכו'.

הפגזים. הנקראים. ואלו הנקראים.

החילונים האלה... חשבו לעצמם - עוד לא הגיעו. ילדים גרונים. הלו חיוף... גמדי מר, זר

וְיָרַח פֶּתַח אֹהֶל יוֹדֵעַ. צֶה-וְצֶה מִסְמָר הַדָּג לִפְנֵי? (אֵלֶּה הַיָּעֵל מֵאֲמֵר).

אגודת המורים בי. ראובנים. אל פועם לא ראינו אונם ככה. 1213 אונם זשטערע. איין
אונם לא מגזייל?

וועבזאמל 2381. יאר 1917.

אין הייט געבט בלויזט מ'אין. ער האט עמגעט אט ער כוחה של גבילה. ער האט

השכלת לבדו או האישים. אין שכלל מוכן מראש. עיסוקן מיוחד היטיב פה נ"י. לא ידעו מה

להעיד לו עלה היה לי כל-כך היתה לאמר. (פולן) ... כחמ.

טמורה. טמה המאמצת. השגתה. חיפשה את המקום הכי טוב ללימוד. ככה היא ילמד

על מנת להוכיח

הרבייטל מרס. גבאר אונז... מר עשירי ארמאמור לבני, לבן, ארמאמור הצי. חנני אונז

222 שנינוסן בן עס השנים. הפסג הנה. השווא האלה. הם כל עולמו. לבחר אין זה.

הא? כזו הדעה צמח מאז שמעג אורג-אג האנשים. גא זפעס האחוונע האב אלן פעס

ସଂସ୍କୃତି, ଶିକ୍ଷା

(כא-כך קיימא זיך אין אונזערע אגודות: גענעראל שטענדיג... האט ערד מסובל אהרעם).

אחרי-כן הא האלף. והפגל של... (פא). הוואג אונג. (הנייז) הפך קדוש. מאמין מחזון כל-כן הוואה.

היזק מ אומ והכנס מ צו צו. לשא ייפול. לשא אפול.

חזון - טבעי לאדם

ירושלים - גיא חזון

חברה חומרית	טשטוש החזון	ציניות
----------------	----------------	--------

↑ מטרת הפעולה:

החניכים יכירו בירושלים כעיר המלמדת את האדם והעולם מהי גבורה אמיתית.

k מבנה הפעולה:

1. חשיפה לשמה של ירושלים "עיר גבורה".
2. הכרה כי ישנם סוגים שונים של התנהגות הנחשבת "גבורה".
3. לימוד 3 סוגי גבורה הבאים לידי ביטוי בירושלים: גבורת הנפש, אומץ לב, ועמידה בלחץ חברתי.
4. סיכום.

g מהלך הפעולה:

1. חשיפה לשמה של ירושלים "עיר גבורה".

עורכים הקדמה קצרה המסבירה כי כפי שנאמר בפעולות הקודמות (מפרק א'), לירושלים ישנם הרבה מאוד שמות, וכל שם מביע מהות אחרת של ירושלים. במהלך התקופה הקרובה נעסוק באחד השמות ועל החניכים לזהות מהו. כדי להקל עליהם, מקבלים החניכים שני כתבי סתרים שהמכנה המשותף ביניהם מרמז על שמה של ירושלים (נספח 1). פתרונות כתבי הסתרים:
"גיבורי כוח עושי דברו"
"גיבור כארי לעשות רצון ה'"

על מנת לגוון וליצור יותר עניין ותחרותיות, ניתן לערוך תחרות בין 2 קבוצות בניחוש שמה של ירושלים ע"י "גלגל המזל" - פורסים בריסטול ועליו מסומנים ריבועים המציגים את אותיות שמה של ירושלים (דוגמא בנספח 2). כל קבוצה בתורה אומרת אות. אם האות מופיעה בשמה של ירושלים כותבים אותה במקום המתאים. אם לא כותבים את האות בצד, והתור עובר לקבוצה השניה.
בשבת ניתן להכין מראש את האותיות ולשים במקום המתאים. חשוב להכין גם פתקיות עם שאר האותיות על מנת לשים בצד כל אות שהחניכים אמרו ואינה מופיעה בשם זה של ירושלים, כדי שהם לא יחזרו על אותן אותיות בניחושים.
את כתבי החידה (נספח 1) אפשר לשלב כרמזים שהחניכים יכולים לקנות תמורת תור ניחוש, או שהם זוכים ברמז אם ניחשו 2 אותיות נכונות ברצף (ועוד כיד הדימיון הטובה עליך).

2. הכרה כי ישנם סוגים שונים של התנהגות הנחשבת "גבורה".

שלושה חניכים מתנדבים, המעוניינים להציג, מקבלים 3 כרטיסיות המתארות מועמדים לפרס "גיבור ירושלים" (נספח 3). על כל אחד מהם להכין נאום משכנע מדוע עליו לזכות בתואר הנכסף.
בינתיים שאר החניכים מסתובבים בסניף במשך חמש דקות (או ברחוב הסמוך, לפי מידת הבטיחות), ועורכים סקר (נספח 4) בנוגע לגבורה.

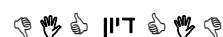
כאשר החניכים חוזרים, עושים סבב קצר שמטרתו לספור כמה הגדרות שונות למושג גבורה התגלו בסקר. מתודית ניתן לערוך את הספירה כך כל קבוצה שערכה סקר מקבלת 5 סוכריות. אחד החניכים מקריא הגדרה, המדריך כותב אותה על שמינית בריסטול. שאר החניכים שיש להם את אותה ההגדרה שמים סוכריה אחת על שמינית הבריסטול. מקריאים הגדרה נוספת וכן הלאה.

אם אישכך

אפשר להוסיף פן לתחרות כך שההגדרה המקורית ביותר, זו שאין עליה הרבה סוכריות, מזכה את מביא ההגדרה בניצחון (סוכריה...).

בשבת ניתן לערוך את הסקר בעל פה, ולעשות תחרות בין החניכים על כמה הגדרות שונות ל"גבורה" הביא כל אחד / כל קבוצה שהסתובבה.

מכניסים את שלושת החניכים המציגים מועמדים לפרס גיבור ירושלים. מסבירים לשאר החניכים שהם הועדה השופטת, ועליהם להחליט, כראות עיניהם ולפי הסקר שערכו, מי הכי ראוי לתואר. כל חניך (או קבוצת חניכים) מהשופטים מקבל צל"ש (נספח 5) ונותן אותו לגיבור הירושלמי בעיניו. מי שקיבל הכי הרבה צל"שים זכה בתואר.

← מי זכה בתואר ומדוע?

← האם אפשר לומר על מישהו שהוא יותר גיבור? או פחות?

← האם המעשים אותם מבצעים שאר המועמדים מובנים מאליהם?

← האם יש במעשים של שאר המועמדים ערך של גבורה? במה?

← האם היה קל להחליט בין המועמדים?

← איזה סוג גבורה מייצג כל אחד מהם?

← האם יש גבורה אחת שהיא יותר "ירושלמית" מהאחרות?

בסקר ראינו שיש תפיסות שונות והגדרות מגוונות ביחס למושג "גבורה". גם בתחרות הגיבור הירושלמי נחשפנו לשלושה סוגי גבורה שונים. 3 סוגי גבורה אלו מוטבעים בירושלים מעצם היווסדה, ואותם ירושלים מלמדת אותנו לאורך כל הדורות

3. לימוד 3 סוגי גבורה הבאים לידי ביטוי בירושלים: גבורת הנפש, אומץ לב, ועמידה בלחץ חברתי.

גבורת הנפש

מחלקים לחניכים קטע מתוך פיוט שנכתב על ידי יהודה שמואל לראש השנה (נספח 6). על החניכים להשלים את המילים החסרות מתוך התרמילון. בשבת ניתן להכין מראש כרטיסיות עם המילים החסרות והחניכים יניחו אותן במקום המתאים.

הפיוט מתאר את עקידת יצחק, וכפי שמופיע בפסוקים:

"ויהי אחר הדברים האלה והאלוקים נסה את אברהם ויאמר אליו אברהם ויאמר הנני

ויאמר קח נא את בנך יחידך אשר אהבת ולך לך אל ארץ המזבח והעלהו שם לעולה על אחד ההרים אשר אליך...

ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר הנני בני ויאמר הנא האש והעצים ואיה השה לעולה. ויאמר אברהם אלוקים יראה לו השה לעולה בני. וילכו שניהם יחדיו. ויבואו אל המקום אשר אמר לו האלוקים ויבן שם אברהם את המזבח... ויעקוד את יצחק בנו וידם אותו על המזבח ממעל לעצים..." (בראשית כב' א')